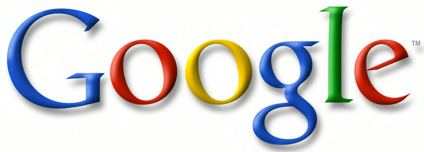
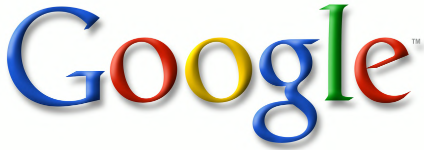

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR

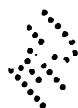
MATHILDA MALLING

KARL SKYTTES HUSTRU

STOCKHOLM

ALBERT BONNIER

KARL SKYTTES HUSTRU

HELSINGFORS 1922
HOLGER SCHILDTS TRYCKERI

I.

Uppe på den höga stentrappan mitt i novemberregnet stod direktör Lars Anton Orth — väldig och bredbent, med händerna djupt nedstuckna i kavajfickorna, den blå binoklen på näsan och en cigarr dinglande i ena mungipan. Mitt för sig, genom den breda, överbyggda porten i tvärlängan, som på Råsnäs skilde den inre, egentliga gården från ladugårdskomplexet, såg han med tillfredsställelse det sista lasset potatis äntligen köras in.

En spenslig ung flicka i mörk vinterjakett med en tjock ljus hårfläta under pälsmössan, öppnade inifrån hastigt förstugudörren. Då hon såg hans breda rygg, blev hon villrådigt stående — förde muffen upp mot näsan och försökte osedd slinka förbi. Han vände sig långsamt om.

— Varthän, Aline? frågade han inkvisitoriskt, lojt ogillande, utan att flytta cigarren.

— Bara ett ärende för moster, ned till inspektorns, svarade hon brådskande, angelägen att komma ifrån. Han svarade inte och i två skutt sprang hon hastigt nedför trappan.

Inne i hörnrummet var lampan tänd på divanbordet. Fru Orth böjde sitt gråsprängda huvud in under skärmen och räknade styngen på stramaljmönstret. Thorborg, yngsta dottern, dåsade i en länstol vid brasan, och borta

i den breda fönsterkarmen satt Ludvig, sonen, med bägge fötterna på en stol. Med hakan i bägge händerna och blicken på golvmattan vippade han tankfullt en cigarrett mellan läpparna.

— Vart gick Aline? frågade han tvärt.

Fru Orth såg störd upp med ett par närsynta mörka ögon. — Aline? ... Hon sprang ned till Nordbergs för att låna mig lite silke, svarade hon likgiltigt.

— Så sent på kvällen? ... Det kunde ju mamma ha bett mig om, sade han förebrående.

Han steg upp och rätade på sig — bredaxlad och grov liksom fadern och med stora korta händer, men mörkare, med moderns fina huvud och bruna ögon under hårluggen. Han sträckte på sig lite, körde bägge händerna ner i fickorna och gick bort till dörren.

— Jag går och möter Aline, sade han kort.

— Krupit in här igen som vanligt? sade husets herre bryskt. Han tittade in mellan de röda draperierna i salongsdörren. Du vet ju, Therese, fortfor han förebrående, i det han steg in och såg sig om i det lilla förmaket, att jag inte tycker om att komma hem i beckmörka rum. Varför sitter du aldrig i salongen? ...

— Å ... Fru Orth reste sig genast mödosamt upp och samlade ihop arbetet. Nu är man ju så van att alltid sitta här ...

— Tänd lamporna där inne, Thorborg ... Jag tycker om ljus, jag. Och glada ansikten! Litet klumpigt uppmuntrande knep han sin trumpna dotter i kinden, i det hon gick förbi. Hon inte så mycket som smålog.

— Vad står på? Han sänkte rösten och vände sig otåligt, vresigt till hustrun, medan fröken Thorborg inne i salongen ordnade med lampglas och kupor. I dåligt humör? ...

— Å, flickorna äro ju lite besvikna för det att de inte få fara in på den där balen i nästa vecka.

— Och dansa med Birgerson! ... Jag skulle väl kasta henne i armarna på honom, tycker du? ... Men bevars, tillade han ironiskt — om d u vill fara med dem, så ...

— Du vet, Lars Anton — hon gick med svårighet över rummet med det vidlyftiga handarbetet tryckt intill sig — att vore det inte för mitt knä ...

— Ja, utan sin mor, sade han bestämt, visa inte m i n a flickor sig på en sådan hopskramlad tillställning, där de kunna riskera att träffa vem som helst. Var är Helga?

— Uppe på sitt rum, tror jag. Fru Orth nådde mödosamt en plats inne i salongen, som med sin nya blå empiremöbel onekligen såg något kylig och obebodd ut. Hennes man med ena handen i fickan stod borta vid flygeln och försökte sig betänksamt med ett par ackord.

— Har hon sett honom nyligen? frågade han långsamt. Han följde betydelsefullt med ögonen sin yngsta dotter, som gick in i hörnrummet för att ordna efter modern och hämta hennes pall.

— Vem? frågade fru Orth förvillad i sin räkning. Men hon hade i ögonen ett visst medvetet, halvt skrämt uttryck, som visade, att hon — trots frågan — mycket väl visste, vem hennes man menade.

Gubben nöjde sig med att blott nicka efter Thorborg, som ännu höll till inne i andra rummet.

— Birgerson? ... Hur skulle jag kunna veta det? sade modern hjälplöst, oroligt.

— Ja. För jag har då låtit honom tydligt veta, att en sådan bondpatron med ett kvarts mantal inte är något för m i n dotter — han må vara både student och filosofie kandidat.

Han vände sig åter mot pianot och slog hårt an »Gubben Noak» med ett finger.

— Thorborg!

— Ja, pappa... Fröken Thorborg hade satt pallen under sin mors fötter och höll nu på att metodiskt ordna praktverken kring lampan på mittbordet. Hon såg inte upp på fadern.

— Inte gå och tjura för den där tarvliga tillställningens skull... Han klappade henne tröstande på axeln och försökte se henne in i det alltjämt lika buttra ansiktet. — Att fröknarna Asker och prostflickorna, som ju inte ha så många resurser, få vara med om det, är en annan sak...

Thorborg svarade inte och hennes far — efter ännu en blick på henne — fann icke för gott att fortsätta.

— Ropa på Helga, avbröt han sig själv kärvt. Vad i all världen skall hon sitta där uppe för... Om kvällarna ska man väl ha det lite hemtrevligt och vara samlade...

Fröken Thorborg tog sig god tid. Genom den långa korridoren, belagd med hemvävda mattor, gick hon uppför den breda svängda trappan och stannade på avsatsen, då hon såg sin bror öppna förstugudörren för kusinen.

— Nå, äntligen! sade hon retsamt och stödde sig på armbågen mot trappräcket. Ni ha varit länge på väg, må jag säga.

— Inte så värst... Ludvig såg flyktigt på sitt ur, i det han hängde upp Alines våta kappa. Men tiden har kanske fallit dig lång där inne...

— Det gör den alltid, svarade systern trumpet. Hon vände sig om och fortsatte halvhögt gnolande sin väg uppför trappan.

Aline, smal och spenslig i sin mörka ylleklänning, stod redan framför tamburspegeln och borstade omsorgsfullt sitt fuktiga askblonda hår från pannan. Hon hade en låg panna och ett smalt blekt ansikte — mjukt, litet outvecklat med ett par alltför stora, muntra och klipska blå ögon.

— Låt bli att förstöra ditt hår, sade Ludvig ömt. Han försökte tafatt lekfullt taga borsten ifrån henne.

— Om ett par minuter, kära du, är det precis lika rufsigt och krusigt igen, svarade hon vårdslöst, icke utan koketteri.

— Det finns bestämt ingenting vackrare under solen än det håret, mumlade han varmt, med mycket låg röst och fick tag i den långa våta flätan, som han sakta vägde i handen, innan han varsamt smekande förde den upp emot sitt ansikte.

Aline såg på honom över axeln — övermodigt skälmskt, nästan spotskt under sina hopknipna ögonlock.

— Vad du är snäll, Ludvig, sade hon ironiskt, halvt parodiskt ödmjukt — vad du är snäll, som en och annan gång gör dig besvär att smickra stackars mig.

— »En och annan gång» och »smickra»!... Han såg henne in i ögonen och böjde sig djupt ner över henne.

— Det är väl att morbror inte hör dig, sade Aline lugnt.

— Det plågar mig — Ludvigs röst var mycket allvarlig — att du alltid är så bitter mot pappa. Jag är rädd, han märker det och... och... han har ju många goda sidor.

Hon teg och blev röd. När hon såg upp, var hennes blick osäker.

— Det var inte min mening att vara elak, sade hon sakta. Men du vet, Ludvig...

Med en liten hjälplös rörelse, som han fann oändligt rörande, böjde hon sig bakåt mot hans skuldra. Han såg hennes ansikte nästan under sitt och trots risken kunde han inte låta bli att kyssa henne.

— Aline, viskade han varmt. Aline...

I detsamma rätade han sig hastigt upp och hon fick åter bråttom med sitt hår. Uppe i trappan hörde de systrarna.

Helga kom sist. Hon var alldeles rödgråten och andades ideligen i en näsduk, som hon gång på gång nervöst tryckte upp emot ögonen.

— Seså, Helga... försökte Thorborg tröstande. De liknade varandra starkt, de båda yngsta flickorna: fetlagda, långa och brunetta — Thorborg längre och en nyans mörkare än systern... Det gör ingenting om pappa ser det — han tror att det är för den stackars subskriptionsbalens skull.

— Å, Herregud... mumlade systern.

Ludvig och Aline hade nu blivit uppmärksamma. Helga gick rakt fram till dem under taklampan och räckte hastigt brodern ett brev — under det att snyftningarna plötsligt hotade att bryta fram på nytt.

— Det är från Xandra, mumlade hon otydligt.

— Men läs det för Guds skull inte n u, sade Thorborg hastigt.

Utan att bry sig om systerns förmaning hade Ludvig redan till hälften dragit brevet ur kuvertet, då salongsdörren öppnades och direktörens otåliga röst ljöd:

— I Herrans namn, barn — vad stå ni där ute för? Kom då in med er.

I detsamma blev han uppmärksam på det vita fyrkantiga kuvertet i sonens hand och sade nyfiket:

— Var det brev med posten?

— Ja, svarade den unge mannen enstavigt och lade det in i sin plånbok. Både han och systrarna hade lagt märke till en underton av retlighet och ängslan i faderns röst.

Inne i Ludvigs arbetsrum nere i flygeln sutto senare på kvällen de tre syskonen tillsammans — på bordet under lampan låg brevet från syster Alexandra.

Det var skrivet på tunt, nästan genomskinligt blåaktigt papper och daterat Washington, U. S. America.

— »Du ger väl akt på», stod där, »att vi ha en ny adress och inte längre bo i det nätta lilla trädgårdshuset i Georgetown, som jag en gång beskrivit för dig. Vi ha nämligen, sedan Karl blev sjuk, icke längre råd att bo där. Men efter att ha haft det jämförelsevis bra under de sista två åren, är det förstås dubbelt hårt att ånyo krypa in i ett tredje klassens boardinghouse av nästan samma slag som dem vi brukade bebo i Chicago och Milwaukee. Sista tiden ha vi underhållit oss med typewriting för ett av regeringskontoren. Men nu, då jag är ensam om arbetet och samtidigt skall sköta Karl och inte alltför samvetslöst försumma Eva och Charlie, så kan du nog begripa, att jag inte kan vara så flitig som jag önskade. Det är Karls kusin, Thomas Carter från Stockholm (anställd vid legationen, som jag kanske nämnt), som skaffat oss detta 'job'. Han ville också gärna hjälpa oss med pengar, men jag tycker inte, att jag kan tillåta det. Litet stolthet har jag väl ännu kvar, fastän Gud skall veta, att det inte är mycket bevänt med den. Och om ni där hemma kunde se mina händer i kväll, så tror jag nog ni skulle förstå, att jag inte längre anser mig för fin att ta itu med nästan vilket

arbete som helst. Men vad kunna väl ett par stackars händer uträtta — h ä r? Amerika är ett härligt land och för en rik och fin kvinna är det säkert ett himmelrike på jorden, men vi emigranter se sannerligen inte just mycket av härligheten.

Jag har talat med en berömd svensk läkare, som är här på genomresa och som Thomas Carter bett besöka oss. Han sade (vilket jag för resten alltid anade), att varken Karl eller barnen kunna tåla klimatet här i södern, och rådde oss bestämt att försöka fara hem — helst så snart som möjligt.

Jag k a n inte se de stackars ungarna bli blekare och blekare för var dag, som går — den här sommaren har varit förfärlig! — och jag kan inte se Karl dö av hemlängtan och anämi, därför kryper jag nu äntligen till korset. Inte vill jag heller att Eva skall växa upp på sådana här simpla ställen, som dem vi nu måste bo på, bland allt möjligt vitt och färgat slödder. Jag har nu äntligen tagit bladet från munnen och talat allvarligt med Karl. Han satte sig först emot med händer och fötter att lämna Washington och ville inte alls höra talas om att resa hem. Först när jag tog hans kusin till hjälp och denne lovade att inte lämna sin far (du vet ju att gamle Carter är så rik och har så många egendomar) någon ro, förrän han skaffat oss en passande plats, gav Karl äntligen efter. Naturligtvis är det förödmjukande att komma tillbaka till Sverige på det här sättet, men — Herregud! Det är väl ändå bäst, att vi ge oss av, medan vi ännu åtminstone ha livet i behåll.

Jag skriver detta för att förbereda er, men inte, som du kanske tror, för att någon av er skall tala med pappa. Det skall jag nog själv. Och vi ha en lång räkning att göra upp. Syster Vilma gav han a l l t: ett komfortabelt

hem, en betryggad framtid, beständig omsorg om henne och hennes barn. Och det, bara för det att han tillfälligtvis råkade gilla den mans yttre omständigheter hon tyckte om. Mig? — Ja, han lät mig bli vigd i kyrkan där hemma, för att folk inte skulle prata för galet — och sedan: Försvinn! Couche! Låt mig aldrig se dig mer! Och för att få mig måste Karl uppoffra sin plats, sin verksamhet, sitt hemland. Pappa var inte nöjd, förrän hans sårade fåfänga kunde trösta sig med, att vi två stackare, som hade vågat att göra honom emot, i ett främmande land förstörde våra bästa år med ofruktbart och tillfälligt trälarbete. Nej, jag skall nog själv tala med pappa.»

— Om man ändå kunde få henne ifrån det! sade stackars Helga, som, var gång hon vid genomläsningen av brevet kom till denna hotelse, på nytt brast ut i gråt.

— Det får ingen Xandra ifrån, sade Thorborg hopplöst. Och jag undrar knappt på, tillade hon med en viss bitterhet, att hon en gång vill säga pappa sanningen.

Ludvig gick fram och tillbaka på det långa golvet med händerna i fickorna. Nu kom han fram till flickorna vid lampan — Helga höll med sänkt huvud ännu på att lägga in sitt brev.

— Ja, sade han betänksamt — frånvarande. Men vad hon egentligen menar med att »krypa till korset», kan jag inte begripa, för det ser då inte ut, som om det var det hon ämnade.

— Om nu bara den där Carter, som de tyckas vara så intima med, kan få sin far, den rike knasen, att göra något för dem...

— »Den rike knasen», som du säger, är ju Karls egen morbror. Han måtte väl kunna göra något för sin frus systerson...

— Å, vad det angår, svarade Thorborg litet skarpt, så vet du då, att det stod bra hårt, innan pappa kunde besluta sig för att göra det ringaste för Aline. Och hennes syskon, som allesammans ha det så uselt och besvärligt, har han ju aldrig velat se till.

Ludvig såg inte på systern, men det var ett egendomligt hårt uttryck kring hans mun, då han hastigt svarade:

— Det är nu en sak, som jag en gång kommer att tala med pappa om.

— Ludvig, sade Thorborg lågt och plötsligt mycket mjukare — Helga hade redan rest sig upp och satt nu trist borta vid kakelugnen, stirrande in i glöderna med det olycksaliga brevet i sitt knä. — Ludvig... du skulle inte... Jag menar, att du skulle betänka dig litet, innan det är för sent.

— Vad menar du? vände sig brodern emot henne, skarpt avvisande.

Hans ton retade henne. Hon såg fast upp på honom och sade med mera säkerhet:

— Jag menar, att jag tror jag känner Aline bättre än du.

— Jag önskar inte diskutera Aline, sade han brådskande, stelt avvärjande. Alla flickor äro förstås avundsjuka på varandra.

— Som du vill, sade Thorborg stött. Hon reste sig upp, hon också, och tillade ironiskt:

— Det ser just inte ut som om denna jul här på Råsnäs skulle bli mycket trevligare än den var för nio år sedan.

II.

Långt uppe från en lantgård vid Siikajoki hade Lars Anton Orths farföräldrar efter slaget 1808 flyktat över gränsen till Sverige. Liksom så många av sina landsmän stodo de efter freden på fullständigt bar backe, och blott genom general Adlercreutz' protektion fick gamle Orth ett slags inspektors- eller rättareplats på ett bruk i Bergslagen. Denna ställning, ehuru med betydligt mera utvidgad makt och större anseende, ärvde senare en av sönerna, och här föddes omkring 1840 Lars Anton — bestämd att senare bliva släktens enda storman och matador.

Farmodern var från Tavastland och sades i Sverige ha varit ryska; i verkligheten var hennes äktfinska extraktion utom allt tvivel. I sin nya hemtrakt var hon illa sedd och gick bland bönderna för att kunna trolla. På en halv mils omkrets beskylldes hon för att ha ett finger med i spelet, när en ko »kastade» eller det inte ville bli smör i tjärnan. Detta var på tjugutalet. Hon talade förskräckligt illa svenska, var långsint och karg, sluten och självisk, envis som synden och flitig som en myra. Lars Anton, som tydligt mindes farmodern och ännu ofta talade om henne, sades alltid av sin far vara »gumman upp i dagen».

När hon dog lämnade hon efter sig trehundra speciedaler i kontanter, hopsparade Gud vet hur. Några kråkfötter på ett papper i hennes översta byrålåda underrättade sonen, att dem »skulle Lars Anton ha». Lars Anton hade tre systrar, men de fingo inte en styver. »Gumman hade satans fin näsa», brukade Lars Antons pappa triumferande säga, när det började gå framåt för sonen, på vilken han för sin del trodde lika blint som farmodern. Han var själv en duktig karl, men hade aldrig fått lära någonting. Lars Anton fick lära något och han blev en »karlakarl». Fadern preciserade alltid på detta sätt gradskillnaden mellan sig själv och sin energiske, framåtsträvande son.

Lars Anton blev ingenjör och studerade sin vetenskap både hemma och utrikes. Utan nämnvärt förlagskapital gjorde han flera djärva — dock alltid skrupulöst hederliga — och vällyckade affärer samt slutade med att för en spottstyver tillhandla sig en gammal gård med vattenfall i nordvästra Skåne. Här — på Råsnäs — anlade han den senare så betydande klädesfabriken.

Då han redan var en burgen man, gifte han sig med dottern till en halländsk godsägare av dansk familj — en förfinad, lättjefullt uppfostrad, något förvekligad och sentimental ung skönhet. Under en tid bar han henne på händerna, men då barnen efter hand växte upp, började han sätta dem långt före modern, och till slut blev hennes ställning i huset, vilken hon aldrig själv förmådde hävda, ej stort annan än en nollas.

Om sina systrar — de voro alla gifta och de två äldsta mycket mediokert — tog han under flera år nästan ingen notis. Men då den yngsta systerns man efter hand steg till att intaga en betydande ställning inom sitt ämbetsverk, närmade sig brodern henne åter. De två andra,

faster Kathinka och faster Mina, hörde barnen på Råsnäs blott sällan och vårdslöst nämnas. Ända tills det en vacker dag kom brev om att stackars faster Mina, vilken som en fattig telegrafist länge försörjt sig själv och sina många barn genom att hyra ut rum åt badgäster i Södertälje, äntligen lämnat detta jordiska. Troligen hade emellertid denna underrättelse ej heller gjort något vidare intryck på Råsnässläktingarna, ifall det ej befunnits nödvändigt att upptaga den yngsta okonfirmerade flickan i deras hus. Dock varade det ganska länge, innan Lars Anton Orth, som med så avgudisk kärlek betraktade sina egna barn, kunde besluta sig för att göra detta offer för systerns hemlösa dotter. Det var närmast fruktan för vad »folk» skulle säga om honom, som gjorde, att han äntligen beslöt sig för att skicka efter lilla Aline Videstam — en liten blond bleknos, som, ehuru hon var lika gammal som Thorborg, kunde ärva dennas klänningar.

De Orthska barnen voro alla mörka, men Alexandra, den näst äldsta dottern, var så mörk, att hon med lätthet kunde tagas för en zigenerska eller — vilket kom sanningen något närmare — en kreolska. Mormodern sades ha varit en fransk plantageägares dotter från en av de danskvästindiska öarna och dotterdottern liknade slående hennes porträtt, målat av Marstrand, vilket var den enda tavla av värde salongen på Råsnäs kunde skryta av. Hon — flickan — var liten, graciös, nästan spenslig, varmt gulblek, med smalt, elfenbensvitt ansikte och ett par stora, avlånga ögon, bottenlösa, svarta, under tungt fransade, lättjefullt sänkta ögonlock. Men hakan var bred och starkt tecknad med en djup, bestämd grop i mitten, och hon hade, när hon tänkte allvarligt eller satt för sig själv, en vana att draga ihop ögonbrynen och skjuta ut den röda, fylliga underläppen, vilket alltid gav hen-

nes ansikte ett sådant uttryck av viljestyrka och robust kraft, att man mer än en gång hört gamla släktingar villrådigt fundera på, om det ändå inte egentligen vore sin pappa Xandra, när allt komme omkring, mest liknade.

Det var ingen hemlighet hemma på Råsnäs, att Alexandra var pappas älsklingsdotter — ja, hon »gick till och med utanpå Ludvig», som Thorborg uttryckte det. Hon hade betydligt bättre huvud än den äldsta systern, Vilma, och var inte gammal, då fadern beslöt sig för att skicka henne till Stockholm till faster Selma för att gå i skolan där. Under ferierna hemma på Råsnäs spelade hon stor dam och ansågs för ett orakel. Pappa ville, att hon skulle ta studenten, och en tid funderade hon själv på det, men uppgav det.

När hon var nitton år, gick hon — av fåfänga och ärelystnad, sade de, som kände henne bäst — och förlovade sig med en fyrtiosexårig, hög militär — en tunn, distingerad stabsofficer med monokel, måne, en i erotiskt avseende särdeles lysande förtid och en utstakad karriär. Hon hade under denna sin första säsong, under den energiska faster Selmas egid och med rykte om sig att vara en skånsk arvtagerska, varit mycket beundrad och hänsynslöst begagnat sig av sina chanser. Bröllopet var bestämt redan till samma höst, och det beslöts att den unga, övermodiga och levnadsglada fästmön, innan hon reste hem till Råsnäs, skulle få följa sin önskan och använda försommaren till ett länge påtänkt besök hos några vänner i Finland.

Och d å var det — som faster Selma sedan alltid sade — som »olyckan var framme».

»Olyckan» bestod uti att Alexandra på överresan från Stockholm till Åbo träffade en gammal barndomsbekant

och landsman, Karl Skytte från Munkeboda, lantbruksingenjör till yrket, vilken liksom hon reste till Finland för att tillbringa ett par veckors ferier hos vänner och bekanta i Nyland.

Historien började så här (så berättade åtminstone Xandra den själv för Helga): Hon gick ombord på aftonen, följd av faster Selma, sin fästman och en hel skara kusiner, beundrare och väninnor. Hon kysste sin distingerade Gösta till avsked och blev kysst igen, fick blommor och buketter, lovade att skriva och telegrafera i det oändliga, viftade och vinkade — kort sagt, uppförde sig ända in i sista ögonblicket så passande och väluppfostrat, som någon kunde önska. Därpå stoppade hon näsduken i fickan, anförtrodde — utan sentimentalt undantag — sina blommor åt ångbåtsuppasserskan, frågade med full förtröstan efter väderleksutsikterna — det var den femte juni på kvällen, stilla och ljust, med floder av månsken över skärgårdens nylövade björkar och blanka vatten — samt slog sig därefter ned på däcket, med gott samvete och i gott lynne, beredd att ärligt njuta av sin första utrikesresa. Två herrar, som talade ryska, spatserade upp och ner framför henne, och för var gång de gingo förbi, sågo de mer och mer närgånget på henne. Hon vände ansiktet mer och mer åt sjön — till slut hade de beundrande ryssarna bara en kvarts profil att glädja sig åt. Men deras fortfarande ihärdighet gav henne hjärtklappning, hon funderade redan — ovilligt och rebelliskt, ty det var verkligen en ovanligt härlig afton, hennes första på havet, och offret åt konvenansen alltså icke ringa — på att draga sig tillbaka till sin hytt, då...

— Nej, det kan omöjligt vara någon annan än Alexandra Orth?...

Och en lång solbränd herre, ljushårig, med ett par

leende ljusgrå ögon lyfte på den rutiga resmössan och kom fram till henne med utsträckt hand.

— Karl, sade hon. Nej, men är det verkligen Karl Skytte? . . .

Hon hade rest sig upp men slog sig genast ned igen och kom inte att gå in i sin hytt förrän långt efter midnatt. Ryssarna visade sig inte mera på hela resan — i alla fall s å g hon dem inte.

I Åbo telegraferade Xandra som hon hade lovat, men breven läto däremot vänta på sig, och när de kommo — tre stycken på en gång: ett hem till Råsnäs, ett till faster Selma och ett till den distingerade fästmannen — uppväckte de bara oro, fasa och förtvivlan. Kort och gott: utan att ännu töras inlåta sig på en närmare förklaring meddelade fröken Alexandra, att hon slagit upp sin förlovning.

Pappa, som naturligtvis blev utom sig över flickans »galenskap» och »obegripliga brist på hederskänsla», hemkallade henne med ett rasande brev ögonblickligen. Hon kom genast — tyst och stursk. Hade stora scener med sin far, men gav alltjämt ingen tillfredsställande förklaring på sitt handlingssätt. Fästmannen slapp hon att tala med — han hade genast, djupt sårad och oskyldigt förorättad, diskret och stolt dragit sig tillbaka.

Systrarna visste, att hon ofta fick långa brev uppifrån landet och emellanåt satt och skrev långt ut på nätterna. Men inte föll det dem in att »skvallra på Xandra». Pappa såg inte åt sin gunstling hela hösten.

Vid julen kom Karl Skytte hem till Munkeboda, och Alexandra fick plötsligt jämt och samt ärende dit: än skulle hon tala med hans mor, än med hans syster Charlotte om småbrödsrecepter och broderimönster — hon, som aldrig annars ägnade en tanke åt sådant. En av mel-

landagarna red äntligen ingenjör Skytte över till Råsnäs och bad om ett enskilt samtal med direktören. Friherrinnan Malin Stjerne från Marieholm, född Skytte, som då hennes bror gjorde sitt besök händelsevis samma eftermiddag befann sig på julvisit på Råsnäs, beskrev för sin man, när hon kom hem, »explosionen»:

— Jag har aldrig tyckt om den där kaxige och fåfänge gubben Orth — sade hon indignerad till sin man, som prisade sig lycklig över att icke ha varit med om utflykten — men att han var ett så brutalt odjur, hade jag ändå inte trott... Och om han tror, att Alexandra någonsin dansar efter hans pipa, så har han misstagit sig, tillade hon hämndgirigt.

— Käre Henrik — hette det efter en stund — tycker d u, att det kan vara en sådan mesallians och olycka för henne att bli gift med bror Karl i stället för den där utlevade Malmfelt. Tycker du?...

— Neej... Men gubben är ju, som du själv säger, mycket fåfäng. Han ser väl annorlunda på saken.

Friherrinnan Malin svarade inte. Hon blev tankspridd sittande på skrivbordskanten — ännu med muff och boa och sin bästa hatt på huvudet — och borrade sin haka ned i pälsverket, tills den blev alldeles röd.

— Du Henrik, sade hon igen... Tror du, att det är den gamla historien med faster Ebba, vilken ännu gror i honom — i gubben Orth, menar jag?

— Det anser jag inte alls otroligt, svarade Henrik Stjerne. En sådan långsint satan, som han är, så vore det alldeles likt honom.

Skvallret visste ännu att berätta om hur blint förgapad ingenjör Orth, när han för nära fyrtio år sedan först kom till trakten, varit i fröken Ebba Skytte — en syster till Karls och Malins far. Men hon — en övermodig skönhet

på tjugu år — hade aldrig velat se åt den kant där han fanns.

— Jag kom till att tänka på det, sade Malin långsamt, därför att en gång, när det var frågan om den där växeln, du vet, och pappa var så olycklig, så lät han undfalla sig, »att hade det nu inte varit för syster Ebbas och hennes högmodiga nyckers skull, så hade aldrig detta hänt».

— Som sagt, jag anser det mycket troligt, sade Henrik igen med full övertygelse. Jag har ju själv aldrig sett din faster Ebba, men hemma ha de ofta talat om henne, och jag kan så väl föreställa mig, hurudan hon varit. Lik dig, tänker jag mig — retades han — alldeles obekymrad om, hur likgiltiga människor bedöma dig. Ni ha allesammans något av det där, alla ni Skyttar: att liksom rakt inte se dem, ni inte vilja se...

— Och så tror du, att han en gång blivit så blodigt stött på henne, den gamle räven?...

— Det är lätt att se, att han alltid har haft ett horn i sidan till oss alla... Och vi veta ju inte, vad som kan ha passerat mellan honom och Ebba Skytte för nära fyrtio år sedan...

Malin stod och tänkte lite. Å, prat! sade hon. Det har han nog glömt igen. Nej, det är nog bara egennytta av honom... För det att Karl ingenting har... Men jag begriper inte, utbrast hon föraktligt, att någon levande människa kan finna tillfredsställelse eller uträkning i att vara så världslig. Alltid tänka först på andra, vad andra skola säga och tycka, och sist på sig själv...

— Ja, det ligger nu en gång inte för dig, för oss...

— Nej, Gudskelov. Vi ha då alltid följt vårt eget tycke, sade hon tvärt och avgörande.

På tröskeln stannade hon:

— För min del bryr jag mig egentligen inte så värst

mycket om Alexandra Orth. Men ben i näsan, det har hon.

— Kanske det behöves, svarade stillsamt baron Stjerne från skrivbordet. Ty Karl har det inte. Varpå Karls syster litet hastigt stängde dörren.

Det blev en tråkig jul på Råsnäs. Ty det var ju, såsom alla visste, »för trevnadens skull absolut nödvändigt, att pappa alltid fick sin vilja fram», och tillika (vilket han själv bäst visste), att hela hans omgivning g i l l a d e, att han fick sin vilja fram. Men nu var var tanke i Alexandras själ i uppror mot hennes far och var dag, öppet och i smyg, gjorde hon honom emot. Syskonen, allesammans, höllo med Alexandra. Modern, dödstrött och knäckt, slog bara ifrån sig alltihop, tiggde om att hållas utanför, ville ingenting höra och ingenting veta. Men hon t ä n k t e alltid på sin stridiga dotter och hennes angelägenheter. När hon om aftnarna sade godnatt till de yngre flickorna — Thorborg var inte konfirmerad ännu — brukade hon taga dem om huvudet och med tårar i ögonen viska, att hon bad Gud, att d e inte skulle komma att göra sin far emot.

Och för var dag, som gick, blev Alexandra blekare, näsan tunnare, ögonbrynen skarpare och gropen i hakan mera framträdande. Till Munkeboda kom hon icke oftare och heller icke till Marieholm. Skyttes voro djupt sårade över gubben Orths ohövligt brutala avslag, och föräldrarna såväl som systern och svågern gjorde allt för att få Karl att uppgiva saken och draga sig tillbaka. Men fastän han kanske, enligt Stjernes utsago, i allmänhet inte hade så mycket ben i näsan, så var han alltid högst envis, därtill nu mycket kär. Så kär, att, såsom han en gång i ett upprört ögonblick sade till sin syster, »livet icke tycktes honom värt att leva utan Alexandra».

Varpå Malin med sin naturs ohjälpliga inkonsekvens genast upphörde att tala förstånd med honom, brast i gråt och försäkrade, att hon sannerligen ville göra vad som helst för att brodern skulle få sin Alexandra, men att hon uppriktigt önskade, att han aldrig hade sett henne för sina ögon.

Det var ett par dagar innan Karl Skytte åter skulle resa upp till sin plats i Östergötland, och han hade själv klart för sig, att man nu måste vänta och se tiden an till sommaren. Men — hur det nu skulle gå till, det svor han på, farväl måste han skaffa sig tillfälle att säga henne.

Liksom alla de övriga syskonen höll Ludvig, ende brodern, förstås med Alexandra, och hon hade icke svårt att förmå honom till att gå in på att hon nere i hans rum i flygeln skulle få lov att träffa och tala med unge Skytte. Han hade skrivit till henne, att antingen hon tillät det eller inte, ämnade han sista kvällen komma till Råsnäs och taga avsked av henne.

Han kom sent. Ludvig hade icke kunnat vänta ut honom utan redan gått till sitt spelparti hos inspektorns. Nere i flygelrummet, mörkt och nedrökt, utan annan belysning än en nytänd brasa och ett ensligt stearinljus, blev han mottagen av en blek och förgråten, nästan desperat Alexandra, som mot allt förnuft tiggde honom om att stanna och inte ville veta av, att det funnes något annat att taga hänsyn till i världen utom honom och henne.

Vilmas fästman, lektor Falkner från Göteborg, vilken naturligtvis tillbragte sin jul på Råsnäs, bodde också i flygeln, och när han över elva gick ner till sig, hörde han från andra sidan förstugan gråt och röster från Ludvigs rum. Då han »inte var mer än en människa», som han sedan, när svägerskorna förebrådde honom att han lyssnat, indignerat försvarade sig, blev han stående utanför

dörren och igenkände strax Alexandras stämma. Men när det gick upp för honom, vem det var hon talade med, blev han så nervös, att han alldeles förlorade huvudet och genast, så fort han kunde, sprang upp och fick fatt i sin svärfar. Gubben sade icke något, men när lektorn såg hans ansikte under hundskinnsmössan, medan han i förstugan sökte efter sin käpp, ångrade han nästan att han inte hade hållit sin mun.

Vad som den natten försiggick mellan de tre nere i Ludvigs rum, berättade aldrig någon av dem. Men Alexandras förlovning eklaterades strax efteråt, och när Vilma i mars hade bröllop, vigdes dagen efter, under precis samma pomp och ståt, den andra dottern och Karl Skytte. Nästan omedelbart därefter reste de nygifta till Amerika. Blott de närmaste släktingarna visste emellertid, att gubben, som numera aldrig talade med Alexandra och nästan icke kunde fördraga att se Karl, när han gav sitt samtycke, uppställt detta som oeftergivligt villkor. Alexandra var strålande lycklig, på framtiden tänkte hon inte alls.

III.

Vilma, lektorskan Falkner (inte ens på sina visitkort kallade hon sig längre Vilhelmina), som alltid med man och barn brukade tillbringa jularna på Råsnäs, kom som vanligt ett par dagar före lille-julafton. Flickorna tyckte alltid, att hon kunde vänta, tills det värsta stöket med slakt och rengöring och bakning vore över, barnen sprungo ju bara i vägen och åto sig sjuka på degklumpar och mandelmassa, men Vilma låtsade aldrig om de tydligaste vinkar i det avseendet: hon bara gned händerna av belåtenhet och snyltade sig till smakbitar ute i köket, försummade hushållerskan och systrarna med prat och sade att ingenting var så hemtrevligt som julstök på landet.

I eftermiddag hjälpte hon Helga att polera silver inne vid det stora matbordet. Aline hade måst gå ut och gå med barnen för att på något vis sysselsätta dem, så att de icke hela tiden vore i vägen för Thorborg, som ute i köket tillagade marsipan och brända mandlar för julgranen.

De höllo på att tala om Thorborg och Birger Birgerson. — Xandras brev hade Helga ännu ej funnit riktigt lägligt att visa den äldsta systern.

— Thorborg, som annars brukar vara så klok, beskärmade sig Vilma, energiskt böjd över den stora sil-

verbrickan hon höll på att putsa. Att hon inte också i d e t t a kan ta sitt förnuft till fånga! Han är ju ändå inte något parti för henne...

Flickorna brukade på skämt påstå att Vilma hade blivit så »bördsstolt» för det att Falkners pappa varit general och hans syster i många år varit förlovad med en greve, som var bruksbokhållare och aldrig fått råd att gifta sig. För att inte tala om, att hon ju själv umgicks med »de finaste i Göteborg».

— »Parti», upprepade Helga otåligt. Vem är egentligen något »parti» i dessa tider? Här på orten finns det åtminstone inte någon... Och jag för min del tycker verkligen Henrik Stjerne har rätt, när han säger, att han tycker det är mycket klokare av Birgerson att komma hem och själv sköta sin ärvda jord än att ligga i Lund och öda tid på hovrätten för att sedan en evighet gå uppe och torka i de överfyllda »verken»...

— Jag kan höra baron Stjerne beskydda honom — »ärvda jord»... Naturligtvis kan han duga för Thorborg, tycker han väl, men tror du kanske, att om hans egen Agnes, som väl nu är stora flickan...

— Agnes är för ögonblicket i en skola utrikes, så att henne kan du låta vara utanför, avbröt Helga litet kort. Och vad Thorborg angår, så tvivlar jag på att baron Stjerne känner det ringaste till hennes privata affärer.

— Ja, men den där Birgerson, du... Vilma satte med en viss vördnad undan den blankskurade, solida brickan. Jag har hört, att han själv arbetar ihop med sitt folk, går i mollskinnsbyxor om vardagarna...

— Han har inte råd till annat än att själv passa på och vara med om allting, ifall han vill att det skall gå ihop, sade Helga enkelt. Dessutom är han ju stor och stark och som bondson van vid allt slags arbete.

— Det är just d e t, sade Vilma avgörande. Man tycker ändå, att ens syster skulle kunna göra anspråk på en viss förfining... Nej, kom inte med hans universitetslärdom, söta Helga! Tror du inte j a g har sett bondpojkar och bondstudenter? Det är en, som auskulterar i skolan hos Adolf... Nej, tillade hon lägre, eftertänksamt, då kan man sannerligen bra mycket bättre förstå Alexandra...

Nu var isen bruten. I och med detsamma hon nämnde Alexandras namn, kunde stackars ängsliga Helga inte längre tiga. Brevet blev hämtat och dörren till salongen reglad... »Om pappa kommer, kunna vi alltid skylla på, att vi äro rädda för visiter — så som vi se ut»...

Vilma var till att börja med förfärligt intresserad, men när hon hörde att Xandra när som helst kunde väntas hem, blev hon, som hon själv sade, alldeles stel och konsternerad. S å hänsynslöst! — Kunde man tänka sig något mera hänsynslöst?...

Angående hur syskonen skulle ställa det för att förbereda föräldrarna, inlät hon sig inte på att giva Helga något råd. Vad hade hon väl annat att säga än detsamma hon alltid hade sagt, när det var tal om stackars Xandra? — Att hon verkligen av allt sitt hjärta beklagade henne, men att det sällan brukade gå så envisa och självrådiga människor väl. Så som hon hade kunnat linda pappa om lillfingret! Nog måtte hon ha gjort honom bra bittert emot, innan han kunnat besluta sig för att så fullständigt taga sin hand ifrån henne. Adolf hade verkligen rätt, när han alltid så varmt förfäktade, att föräldramyndigheten vore hörnstenen i vart och ett hem ... Nej, h o n tvådde sina händer.

Nästa dag en stund efter middagen — de voro alla

bortbjudna på kaffe i prostgården i anledning av prostinnans födelsedag — kom Vilma emellertid färdigklädd in i Thorborgs rum, beredd att ånyo diskutera saken. Det fanns gott om rum på Råsnäs, och de tre stora ovanrummen åt parken hade alltid disponerats av döttrarna i huset.

— Är Aline ur vägen?... Hon såg sig om.

— Kära du, hon vet förstås alltihop, sade Thorborg lite otåligt och en smula disträtt. Hon höll på att jämföra sina bägge bästa sidenblusar och kunde inte — Birger Birgerson skulle ju också vara med om bjudningen, det visste hon — riktigt avgöra vilken av dem, som bäst klädde henne.

— Tag den ljusgröna, tillrådde systern bestämt med lornjetten ett ögonblick höjd. Det är en sådan fin färg, riktigt egendomlig...

— Vad jag ville säga, sade Vilma efter en stund i en helt annan ton, bekymrad och tankspridd, då frågan om blusen äntligen var avgjord — det är egentligen bra obehagligt att Xandra skall finna på att komma hem just n u. Det förstör ju alldeles helgen för oss allesammans och jag är säker på att Adolf kommer att tycka, att det blir mycket genant...

— Herregud — h o n o m angår det då minst av alla, tyckte Thorborg.

— Just d ä r f ö r, snälla Thorborg, sade Vilma förebrående. Han har ju inte samma känsla för Xandra, som v i ha, och han är, som du nog vet, mycket noga med vad folk kunna finna på att säga...

— Också för barnens skull, fortsatte Vilma sina bekymrade reflexioner. Hon bredde varsamt ut sin svarta sidenkjol och slog sig riktigt till ro i länstolen, medan

systern klädde sig. Vem vet, hur den lilla flickan är uppfostrad, så fattigt och eländigt som de ju ofta ha haft det. Och Adolf skulle tycka att det vore rysligt, om Lotten och Gerda på något sätt bleve utsatta för dåligt exempel...

Thorborg slog håret från nacken upp över hjässan, så att det plötsligt hängde ner över ansiktet. Med en hårnål i munnen sade hon otydligt:

— Å, Adolf är väl inte pedagog för inte... Hemma i Göteborg kan han ju reparera skadan.

— Ja, du tar det nu så lätt. Vilma var riktigt stött. Du vet inte, hur ömtålig Adolf är.

— Jo, visst vet jag det — Thorborg kom till att skratta. Både lekamligt och andligt. Ha vi inte alltid här hemma ställt oss ditt brev till Helga till efterrättelse? ... Du vet, när du var i Eda och hon skulle hushålla för honom: »ättika, salt och kryddor undvikas», skrev du...

— Kära Thorborg — Vilma blev lite röd och den fylliga hakan syntes mera dubbel: om det var något hon förargade sig över, så var det flickornas brist på respekt för lektorn. Alexandra hade varit svår på sin tid, men den yngsta systern var nästan värre. — Kära Thorborg, när du äntligen vill säga dina sökta kvickheter, kunde du ju nog vara så taktfull att välja ett annat föremål än Adolf, när jag är tillstädes.

Thorborg vände sig om på den låga toalettstolen och såg systern rakt in i ögonen.

— Nog vet jag, att det ligger i familjen, men du har allt blivit förfärligt självisk, Vilma, sade hon öppet ogillande.

— En hustrus och en mors känslor kan du, hur klok du än tror dig vara, inte bedöma, avklippte Vilma skarpt. Hon såg, att systern menade vad hon sade: att hon fann

hennes uppfattning av Alexandras ställning ömkligt egoistisk, och förstod att så måste den också förefalla alla andra. Men hon kunde inte behärska sitt dåliga humör över att, som hon tyckte, fullständigt oförskyllt nu återigen bli indragen i allt detta bråk. Hon, som hade väntat och så väl kunnat behöva, innan säsongen på allvar började, att få en riktigt lugn och trevlig vilotid hemma på det rymliga, välförsedda Råsnäs.

Ute i gången, strax ovanför trappan överraskade Helga, som också ville in till Thorborg, Aline som var så upptagen av att hålla ett tunt brev mot dagern för att möjligen kunna komma underfund med vad där stod i det, att hon rakt inte hörde henne.

— Men Aline! utbrast kusinen chockerad.

Hon vände sig nervöst om. — Ja, när man aldrig annars får veta något, sade hon trumpet. Ni äro ju allesammans så hemlighetsfulla nu för tiden... Det är till dig från friherrinnan Stjerne. Här var nyss ett bud från Marieholm med det.

Helga tog hastigt biljetten, såg, utan att säga något, ängsligt på Aline och skyndade sig in till sina systrar.

Brevet från Xandras svägerska var helt kort och ganska kyligt:

»Kära Helga»! stod där. »Enligt telegram från Köpenhamn vänta vi i afton Karl och hans familj. Min bror är ännu sjuk och kommer direkt till oss. Däremot vet jag ej, om Alexandra kanske först föredrar att hälsa på sina föräldrar.

I hast. Vänligen M. S.»

Tre par förfärade ögon möttes över biljetten, som Thorborg läste högt.

— I kväll... nästan stönade Helga. Hon sjönk ner i soffan och sträckte hjälplöst ut handen efter papperet.

— Ja, sade Thorborg, vi ha inte så lång tid på oss som vi hade trott... Vet Ludvig det?

— Nej, då... Hur skulle han väl veta något?...

— Det syns tydligt, att Malin Stjerne är stött på Karls vägnar... Vilma hade nu bemäktigat sig brevet och genomläste det ännu en gång långsamt. Hon tycker naturligtvis att pappa skulle taga emot honom med öppna armar.

— Det borde pappa ha gjort redan för tio år sedan, sade Thorborg kort. Vi hade då sluppit allt detta elände.

— Jag blir hemma, sade Helga bestämt. Hon var redan sällskapsklädd liksom de andra, i en ljus, fin klänning. Jag skulle ändå inte ha ro på mig ett ögonblick...

— Kanske det är bäst så här, grubblade Thorborg... att hon kommer oväntat.

— Men vi måste ha fatt i Ludvig, sade Helga nervöst. Han måste ställa om en vagn till niotåget... Aline! ropade hon, i det hon öppnade dörren ut till vinden.

Aline i korsett och kamkofta kom genast ut från nästa dörr.

— Nå? sade hon bara andlöst.

— Å, jag trodde, att du var färdig... Jag hade velat be dig skaffa oss reda på Ludvig.

— Det skall jag göra, sade Vilma hastigt. Hon kastade, i det hon reste sig upp, brevet in i kakelugnen. Jag skall ändå ned och se till barnen, innan vi fara... Hon var redan utanför dörren.

— Så bråttom hon har! sade Thorborg sarkastiskt. Bara att få komma undan, så långt som möjligt, det är det det alltid gäller för henne...

— Gå in och gör dig i ordning, Aline, vände hon sig därpå nästan befallande till kusinen, som ännu stod dä

och lyssnade med sina blanka blå ögon under det upplösta håret. Du vet, att pappa väntar aldrig...

Thorborg började göra i ordning efter sig på toalettbordet — hon var så nervös, att hon slog itu en parfymflaska och gav sig till att torka och gnida med näsduken.

— Men vad skall jag säga henne? fortfor Helga att jämra sig. Hon riktigt vred händerna. Vad skall jag säga Xandra, när hon kommer?...

— Det är då lätt, tycker jag. Thorborgs ton lät nästan sårande grov. Emot henne kan du ju alltid vara uppriktig... Det är väl bra mycket värre för oss, som hela kvällen skola vara tillsammans med pappa bland de främmande människorna och inte låtsa om något...

— Och stackars, stackars mamma...

— Ja, stirrade Thorborg tröstlöst ut framför sig... Jag törs bara inte tänka på att komma hem i kväll...

— Bara hon ville resa till Stjernes först...

— Då känner du inte Xandra... Thorborg drog handsken så häftigt på att en knapp flög av.

— Om de nu bara inte redan veta det hos prostens ... Stjernes kunna ha sagt något...

— Å, gör det nu inte värre än det redan är, Helga... Adjö! Hon omfamnade systern hårt. Jag skall säga, att du har migrän eller tandvärk eller något... Hon öppnade dörren.

— Nå, flickor! hörde de faderns halvt befallande, halvt fryntligt upprymda röst nere från vestibulen. Helga tryckte ovillkorligt handen mot bröstet.

— Ja, pappa...

Aline kom ut i svartprickigt muslin. Hon tittade hastigt, halvt hånfullt på sina kusiner i dörröppningen.

— Aline, sade Thorborg lågt men med en röst, som icke tålde motsägelser. Du åker i stora släden med pappa

och mamma och Vilma. Säg där nere, att Helga och jag inte äro riktigt färdiga ännu...

— Å, Thorborg! utbrast Aline, förfärat, klagande. Hon hade glatt sig åt att få fara i Ludvigs lilla släde.

— Det kan inte hjälpas, avbröt Thorborg kort. Gå nu, gå nu — hon stampade otåligt med foten — innan pappa hinner komma hit upp.

Flickorna blevo stående utanför dörren och lyssnade på stojet och pratet ute i vestibulen. Lilla Gerda Falkner ville nödvändigt hjälpa morfar att linda det gammaldags mångfärgade resskärpet om livet. Det varade länge, medan hon gång på gång gick runt omkring honom, och han fann sig skrattande i det, lika ytterligt svag för barnbarnen som han varit för sina egna barn medan de voro små... Nu kom Aline fram med sin anhållan att få åka i stora släden — Vilma bekräftade, att Thorborg inte var färdig ännu... Det frågades om Adolf kunde sitta på kuskbocken...

Så slogs den tunga förstugudörren upp där nere, det drog kallt ända upp till flickorna... Bjällrorna klingade, när hästarna rörde på sig...

— Ludvig, se till att mamma raskar på lite... Och mammas ursäktande: Det är mitt knä, Lars Anton... Du vet ju, att det är mitt knä...

Därpå faderns sista: Adjö så länge, småpullor! innan förstugudörren ånyo slogs igen.

— Ludvig! ropade Thorborg, ännu halvt viskande, ned över trappbalustraden. Och i två språng var brodern uppe hos dem.

— Har du ställt om det? frågade Thorborg.

— Ja, hon blir hämtad vid niotåget. Men folk komma ju ändå att prata... Bara det, att vi äro bortbjudna i kväll...

— Skulle jag då ha sagt det till pappa? ropade Helga nästan hysteriskt in i broderns ansikte. Hade du kanske vågat?

— Vågat hade jag väl nog. Men det hade ju inte tjänat någonting till... Jag tror det är bättre, att han helt enkelt blir överrumplad... Såsom nu sker... Och Alexandra uträttar väl bäst sitt ärende själv...

När Orths efter bjudningen kommo hem klockan halv elva, stod Helga allena vid bordet inne i salen och tog emot dem. Hon stödde sig med bägge händerna mot skivan och var likblek.

— Någon är inne i pappas rum och vill tala med pappa... Hon fick knappt fram orden.

Fru Orth kom fram i ljusskenet, ännu med en vit stickad schal lindad om huvudet. Hon såg oroligt frågande från den ena av sina bleka döttrar till den andra. Gubben tog sig med handen över pannan — ljuset bländade honom.

— Så sent?... sade han och gick igenom salongen och öppnade dörren till sitt rum.

De hörde ett halvkvävt utrop, modern tog fast i Vilmas arm.

— Mamma, sade Vilma. Och då hon böjde sig över sin mors bleka, aningsfulla ansikte, hade hon icke längre någon tanke på sig själv. I detta ögonblick kände hon — som dock själv var mor — ingenting annat än ångest och medkänsla. Mamma — Xandra har kommit hem.

IV.

Framför den öppna kofferten inne i sitt eget gamla rum hemma på Råsnäs låg Alexandra Skytte på knä och letade efter sina näsdukar. På samma gång ville hon försöka finna åt mamma det där porträttet av barnen hon lovat visa henne, på vilket Charlie var helt liten... Var hade hon gjort av det?... Det var redan rätt långt lidet på eftermiddagen, och släden, som skulle föra henne till Marieholm, hade för länge sedan kört fram och väntade utanför förstugudörren.

— Men, Xandra... Helga stack in ett rödgråtet ansikte genom dörren för att se vart hon tagit vägen. Du kan ju då få låna en näsduk av en av oss...

Alexandra såg upp, eftermiddagssolen sken henne in i ansiktet. Systern blev förfärad över att se, hur blek hon var. Och hur mörka skuggorna voro kring hennes trötta ögon. Hon låtsade icke se Helgas tårar.

— Ja, hon reste sig långsamt upp, om du kunde låna mig en av dina, vore det bra snällt. Allting ligger huller om buller... Och småleende tillade hon:

— Det är länge — länge sedan jag hörde någon säga: »en av oss»...

Helga hade om natten delat rum med Thorborg, så att Alexandra strax kunde få sitt eget gamla rum igen. Hon

hade också, då hon på morgonen vaknade i dessa välkända omgivningar och blicken strax av gammal vana fäste sig vid familjefotografierna på väggen mittemot sängen, känt sig helt hemmastadd. Återkomsten till Råsnäs hade i det stora hela icke varit så svår som hon och syskonen tänkt sig. Ludvig hade fått rätt: överraskningen, den chock, som det plötsliga sammanträffandet varit för fadern, hade strax givit dottern övertaget. Deras första samtal hade icke varat länge — hon hade knappt fått hälsa på sin far, mycket mindre säga något av det hon hade på hjärtat, förrän gubben, förvirrad, övermannad av sina känslor, halvt besvärad, otålig att få visa henne för de andra och få höra deras mening, strax öppnat dörren ut till salongen och med ett okonstlat, ytterligt upprört och nästan oartikulerat: »Här har du henne igen», fört henne in till sin hustru. Han hade i själva verket tagit emot sin i yttersta onåd förvisade dotter så enkelt, att både hon själv och syskonen nästan skämdes över sin ångest, och att de på ett så dramatiskt-tragiskt sätt kunnat utmåla för sig hennes hemkomst. De tyckte nu alla, att de liksom gjort sin far orätt. »Pappa har ändå bra mycket mera hjärta än vi tilltrott honom», sade Helga entusiastiskt till Thorborg, då de båda efter den händelserika och oroliga aftonen äntligen voro allena med varandra.

— Jag har aldrig tvivlat på att pappa hade hjärta, svarade Thorborg på sitt korta sätt. Åtminstone för o s s. Men hans fåfänga är bara så... Ja, du vet vad jag menar.

— Han vill att det ska gå oss väl i världen, svarade den fullständigt försonade Helga, som nu såg allting i rosenrött.

— Med Xandra själv går det nog. Pappa har ju ändå

alltid varit så gränslöst svag för henne. Och nu är ju hans första förbittring över... Du vet också, hur han har saknat henne. Men Karl!... Du ska få se, att pappa inte vill ha det bittersta att göra med Karl...

Och det visade sig, att Thorborg, fastän hon var den yngsta, kände sin far: han var idel ömhet mot Alexandra, kunde nästan inte undvara henne en enda timme under den dag, som följde, talade ängsligt om hennes hälsa, var noga om, att hon skulle ha det bästa av allting och ordnade och arrangerade för henne hela tiden på sitt eget praktiska, härsklystna sätt. Men med undantag av ett par korta, besvärade frågor om hennes man och barn, tycktes han rent av glömma bort deras existens.

Och Alexandra kände under dessa första timmar i barndomshemmet, medan resans spänning och oro efter hand långsamt lade sig, mera tacksamhet mot sin far, än hon i sin länge närda bitterhet emot honom någonsin trott sig själv om att åter kunna erfara. Pappa hade också blivit så gammal: håret, som hon mindes fylligt och knappt gråsprängt, hade under dessa sista år blivit så tunt och var nästan vitt vid tinningarna. Han hade också magrat och ansiktet var starkt fårat. Men blicken ur de små gråblå ögonen var lika skarp, munnen lika tvär, och klyftan i den breda hakan, som liknade hennes egen, precis lika djup och kraftig som den alltid varit. Dock var det tydligt, att dessa år hade tagit på honom, och Alexandra, som på hela den långa överresan knappt tänkt på annat, än hur hon skarpast och fyndigast skulle förebrå fadern den djupa oförrätt, han enligt hennes mening hade begått emot henne och den man hon valt, kände icke längre, sedan hon nu återsett honom, ringaste håg att på detta sätt lätta sitt hjärta.

Men när hela den första dagen gick, utan att han, trots

sin passionerade omsorg för dottern, yttrade minsta ord om att få hälsa på sin svärson och se sina dotterbarn, kände Alexandra, djupt sårad i sitt innersta, den gamla bitterheten vakna på nytt.

Vid kaffet efter middagen hade det varit så ovanligt hemtrevligt på Råsnäs. För första gången under många år var mamma, som flickorna sade, »riktigt sig själv» igen, och pappa hade varit så fryntlig och uppspelt. De hade icke talat om Amerika, blott om gamla vänner och gamla minnen. Ända tills Alexandra, just som hon satte undan sin kaffekopp, reste sig upp och vände sig till sin far:

— Har pappa något emot, att Ludvig eller Thorborg i eftermiddag kör för mig till Marieholm? frågade hon stillsamt, men hennes röst var åter bitter.

Gubben stod borta vid den stora gröna kakelugnen med händerna på ryggen.

— Nej, sade han. Nej, naturligtvis inte. Stjernes äro ju bland dina närmaste släktingar.

— Jag tänkte nu icke på d e m. Hon stod framför honom med nedslagna ögon och talade mycket långsamt. Jag tänkte bara på Karl och barnen.

Ett par sekunder var det alldeles tyst i rummet. Fru Orth lutade sig tillbaka i stolen — hennes stora, bedrövade och förfärade ögon lämnade icke mannen och dottern. Helga, som satt bredvid henne, lade, liksom tröstande, sin hand ovanpå moderns.

Gamle Lars Anton Orth rörde sig inte från stället. Han stod liksom förut med händerna på ryggen, stödd uppåt den breda kakelugnen, över en knapp i västen hängde hans blå lornjett. Då dottern nämnde sin mans namn, såg han först inte upp, tycktes nästan liksom generad, därpå mulnade hans ansikte mer och mer, och när

han äntligen lyfte sina ögon och tvärs över rummet såg på Alexandra, glimtade åter i hans hastiga, vassa blick samma uttryck av oförsonlig hårdhet, som alltid, då man nämnde Karl Skyttes namn.

— En lagvigd hustru, sade han långsamt, behöver väl inte be sin far om lov att uppsöka sin man. (Alexandra blev blodröd ända upp i pannan: hon förstod den dolda sarkasmen i hans ord, hur han ville betona hennes beroende.) Du kan naturligtvis resa till Marieholm så ofta du vill. Barnen, mina barnbarn, väntar jag att du har med dig hit igen. Men — som alltid, när han ville ge särskilt eftertryck åt sina ord, stack han den breda hakan fram, och de tunna läpparna darrade svagt under det grå skägget — han gör säkert bäst i att fortfarande stanna hos sin syster.

Det hade blivit så tyst i rummet, att Aline, som sakta ville lägga sin tesked ned på tefatet, riktigt hoppade till över det svagt klingande ljud hon därmed ofrivilligt åstadkom.

Alexandra hade åter blivit mycket blek. Utan att vidare se på sin far, vände hon sig om mot brodern:

— Så far jag genast. Kanske du själv vill köra för mig, Ludvig?

— Naturligtvis. Vi ta väl den största släden, för barnens skull...

— Ja, svarade hon bara. Tack.

— O, Xandra! viskade Thorborg upprörd ute i förstugan. Hur kan du!... Om det vore jag, så tror jag att jag med detsamma stannade på Marieholm.

— Var nu inte barnslig, Thorborg. Alexandra skrattade till, i det hon gjorde sig fri från systerns våldsamma famntag. Som om det vore möjligt!... Inte kunna vi komma, en hel familj, och betunga nästan främmande

människor. Vi få vara tacksamma, att Karl är välkommen att stanna där, tills han blir friskare. Stjernes ha ju inte så överdådigt gott om det själva...

Hon gick fort uppför trappan, höll hela tiden underläppen fast med tänderna för att inte komma till att gråta. Som om inte hon vid det här laget borde vara van vid alla slags förödmjukelser!...

Solen var redan nere, då släden långsamt arbetade sig uppför den dryga Marieholmsbacken. Bredvid brodern, som körde, satt Alexandra, flickaktigt spenslig, rosig av kölden, väl ombonad med pälsverk, och med hakan djupt begraven i sin boa.

— Tänk, Ludvig, de små ha aldrig åkt i släde...

— Då blir det ju riktigt spännande för dem, skrattade brodern vänligt, en smula forcerat muntert. Ungefär som om en av oss skulle ge sig upp i en luftballong...

Ingen av dem hade med ett ord häntytt på scenen vid kaffebordet. Under hela färden hade de blott talat om de mest närliggande och likgiltiga ämnen: om de förändringar trakten undergått, om vem som nu, efter alla dessa års förlopp, bodde i de små röda husen längs vägkanten, om gamla Anders' Brita, som i våras fallit i torvmossen... Eller Nils Ohls' Lina, som gift sig med skomakar Malmén uppe vid stationen...

— De ha redan sju barn, berättade Ludvig, två gånger tvillingar. Och han super. Du skulle inte känna igen tösen, Xandra...

— Hon var Helgas läskamrat, sade Alexandra. Bara tjugusju år eller så...

Utanför den gamla porten med sandstensvapnet måste de hålla — i gården innanför var snön redan upptöad eller undanskottad.

Alexandra steg först ur, och medan brodern fick fatt

i en dräng att taga emot hästarna, började hon långsamt gå över den gamla fyrkantiga gårdsplatsen upp emot huvudbyggnaden.

... Du gode Gud, en sådan evighet sedan hon sist såg detta långa, gamla slottsaktiga hus med de breda, smårutiga fönstren, genom vilka nu ljuset från brasor och lampor började strömma ut över gården! När hon reste, hade Henrik och Malin, efter gamle baron Stjernes död sommaren förut, helt nyligen flyttat hit och ännu ej fått huset riktigt i ordning. Hon mindes sista gången, en dag i mars för nio år sedan, hon var här med Karl för att säga farväl, och Malin — det var blott ett par månader innan hennes yngsta pojke föddes — hade gråtit så mycket, att de, för att spara henne, varit tvungna att gå långt förr än de egentligen ämnat... Hon mindes ännu denna stämning av tröstlöst vemod, varmed hennes snyftningar länge förföljt dem, och hon mindes — hur man då kunde komma ihåg allting! — att hon, när de äntligen sagt farväl och åtföljda av Henrik Stjerne gingo ut genom salongen, stannat framför ett tydligen alldeles nytt porträtt i stort format, vårdslöst och tillfälligt uppställt mot en av de ostindiska urnorna på schatullet.

— Vem är det? hade hon i förbigående frågat. Och Stjerne hade lika likgiltigt svarat:

— Min hustrus kusin, Thomas Carter, som just i dag skriver till oss, att han blivit utnämnd till legationssekreterare i Paris.

Det var första gången, allra första gången, hon någonsin hört hans namn.

V.

Friherrinnan Stjerne hade haft så svårt att känna igen sin bror. Var d e t t a Karl? Karl med de breda axlarna, vilken brukade bära huvudet så högt, tvärsäker, godlynt, vårdslöst övermodig?... Och nu såg hon honom igen: utarbetad, skygg, tafatt, ömtålig och på sin vakt, till och med gent emot h e n n e! Rösten skarp, obehärskad, bitter; en glimt av nervös misstänksamhet i de förut så frimodiga, milda ögonen.

»Väl, att stackars pappa är borta», tänkte hon, »så att h a n åtminstone slipper att se sin älsklingspojke igen så förändrad»...

Det hade varit ett återseende utan förtrolighet, utan hjärtlighet; brådskande, med nedslagna ögon kommo de nödvändigaste frågor och förklaringar, blev med några få ord en nödtorftig bro lagd över dessa nio års frånvaro.

Malins hjärta blödde, medan hon med besvär sökte leda samtalet utanför de punkter, vilka ingen av dem, av fruktan att säga för mycket eller bortrycka de känslans fördämningar, de bägge genom natur och uppfostran lärt sig respektera, önskade komma att vidröra. De talade något om överfarten från New-York till Köpenhamn, om klimatet i Staterna — högst nödtorftigt om Alexandra och barnen, som om aftonen voro så trötta, att de genast

måste skickas till sängs — och därpå utförligt, långdraget, om alla möjliga släktingar och bekanta i hemorten. Framtiden, vilken låg som en sten på Karls hjärta och djupt ängslade hans syster, berördes av dem icke med ett ord.

Men inne i sängkammaren, sedan Malin och hennes man med omtänksam gästfrihet och en viss forcerat fryntlig munterhet visat brodern hans »kvarter», kunde Malin icke längre behärska sig. När Henrik Stjerne senare på kvällen kom in, fann han sin hustru storgråtande vid sitt toalettbord med huvudet nedlutat mot bägge armarna. Han hade förstånd nog att ingenting säga, drog henne bara tröstande intill sig.

— Å, det gör mig så ont, snyftade hon tröstlöst och såg upp ifrån näsduken med ett par våta och bedrövade ögon. Det gör mig så ont att se honom igen så förändrad ... Kan fattigdom allena göra så mycket?...

— Fattigdom kan göra mycket. I synnerhet när självtilliten är borta...

Hon satt en stund med nedböjt huvud och stirrade ned i golvet. Därpå kom det — i en suck och med nedslagna ögon:

— Hade han bara fått en annan hustru, hade kanske hans liv gestaltat sig helt annorlunda...

— Men Malin! avbröt Henrik förvånad och ogillande. Du vet ju, hur uppoffrande stackars Alexandra alltid visat sig, hur ärligt och oförtrutet hon strävat...

— Åja, jag vet nog... Naturligtvis är det orättvist av mig. Men jag menar bara, att hade det inte varit för hela den där historien och gubben Orths orimliga begäran, att de efter bröllopet skulle lämna landet, så hade han kanske haft det riktigt bra nu...

— Gubben Orth var väl rädd för att det möjligen skulle visa sig en arvinge, innan...

— Å, prat! avbröt Malin litet skarpt, ty det var inte utan att hennes man drog på munnen, när han sade de sista orden. Du vet, att jag aldrig ett ögonblick har trott på det där dumma skvallret om Karl och Alexandra.

— Jag har, uppriktigt sagt, aldrig grundligt tänkt över saken och måste sannerligen bekänna, att, hur det än förhåller sig därmed, är det mig fullkomligt likgiltigt. Situationen var omöjlig och ohållbar, och jag skulle vara den förste att försvara dem...

— Nej, avbröt Malin häftigt, halvt skrattande. Så konservativ jag är i det fallet, så skulle jag själv vara den första! Gubben Orth var en riktig bödel, när han ville skilja dem åt.

— Nå, som sagt: hur som helst... I alla fall är ju flickungen knappt åtta år, så att den ängslan kunde ju gubben ha sparat sig. Men Alexandra hade ju också retat honom duktigt genom att slå upp med Malmfelt, som nu är adjutant hos konungen och Gud vet allt.

— Tala inte om den gubben! riktigt ryste Malin. Jag hatar honom. Så ofin och hårdhjärtad som han också alltid visade sig mot pappa...

Henrik visste mycket väl, vad det var hon häntydde på: det var en tämligen invecklad historia om en växel — han hade senare haft nöjet vara med om att infria den. Han hade också själv ett horn i sidan till Lars Anton Orth för den sakens skull, och i stället för att vidare predika försonlighet för sin hustru, höll han plötsligt uppriktigt med henne.

— Han k a n vara förbannat simpel, sade han med övertygelse, och det värsta är, att han själv aldrig vet ett dugg om det.

Men Malin hade redan kommit in i en annan tankegång:

— Jag försäkrar dig, att jag gruvar mig för i morgon, då väl mamma och Charlotte komma hit från Munkeboda... Och det blir också så svårt att i längden hålla barnen utanför...

Karls yngste bror, unge Nils Skytte, hade nu släktegendomen Munkeboda, och modern tillika med den ogifta systern bodde hos honom. Det hade först varit meningen, att Karl, medan han var hemma, skulle bo hos dem, men Malin Stjerne, som mer än en gång visat, att hon kunde göra mycket, när det gällde hennes närmaste, föreslog, att han i stället blev gäst hos henne och hennes man. Dels för att »spara mamma», som hon sade, och dels emedan Marieholm ju låg mycket närmare Råsnäs, än det avlägsna Munkeboda. Och därvid blev det. Henrik Stjerne, som i allmänhet gärna föreföll utanförstående som en högst flegmatisk, vardaglig och något ironiskt anlagd medelålders herre, var i verkligheten ännu lika mycket sin hustrus tillbedjare som han varit under det allra första året av deras äktenskap och hade sällan, när det kom till stycket, någon annan mening än hennes. Dessutom var han själv genom sin farmor, Karin Maria Skytte, nära besläktad med familjen på Munkeboda och gjorde i allmänhet deras sak till sin.

Hade Alexandras förbindelse med den fattige och icke i något avseende framstående ingenjör Skytte varit den mäktige Lars Anton Orth emot, så hade å sin sida Skyttarna just inte heller varit över sig nöjda med partiet. Och då Malin Stjerne nu denna eftermiddag reste sig från sin plats vid brasan inne i den långa salongen på Marieholm för att gå sin brors hustru till mötes, hade sammanträffandet mellan de båda svägerskorna en mera konventionellt artig än egentligen hjärtlig och systerlig prägel. Alexandra kände och hade alltid känt, att hennes

mans släktingar »voro emot henne». Att visa ovänlighet eller brutalitet — så som hennes far gjorde — låg icke för någon, som hette Skytte eller Stjerne, men under själva den vänlighet, de alltid skrupulöst visade henne, förnam hon instinktivt deras misstro. Hon förstod att hon för dem var en främmande — främmande i avseende på temperament, uppfostran, vanor — att hon aldrig kunde bli något annat, och att de själva alldeles icke kunde hjälpa, att de betraktade henne sålunda.

Karl och barnen hade också, var på sitt håll, hört bjällerklangen och voro samlade i salongen, då Alexandra kom in. Men då de ju sett »mamma» aftonen förut, hade mötet ingen särskilt öm eller betydelsefull karaktär. Ludvig och svågern hälsade på varandra, som om de träffats i går. Stämningen — till och med sedan Malin låtit taga in te och förfriskningar och alla familjens olika medlemmar blivit så hemtrevligt placerade som möjligt — fortfor att vara både tryckt och stel. Ingen hade lust eller mod att börja ett verkligt förtroligt samtal — alla voro rädda att komma till att säga för mycket, kanske att såra. Malin var glad över, att hennes mor och syskon från Munkeboda, vilka på förmiddagen hälsat på Karl, redan voro resta; som hon sedan sade till sin man: »det skulle bara plågat mamma att se oss alla så främmande för varandra».

Alexandra var egentligen den, som förde ordet. Med sin egen lille gosse på knäet och omringad av sin dotter och alla Stjernes barn berättade hon resäventyren från Atlanten och Nordsjön. Hon berättade färgrikt, friskt och åskådligt — men de vuxna hörde icke på vad hon sade.

Då och då, medan hon talade, såg hon upp på Karl och Malin, som sutto tillsammans i den lilla låga hörnsof-

fan under palmerna — och för första gången slog det henne, hur lika de båda syskonen, mellan vilka hon förut aldrig funnit minsta likhet, egentligen voro varandra. Icke till det yttre: Karl var blond, med stora, regelbundna drag och ett lugnt, något kyligt högdraget ansiktsuttryck. Malin var finare, spädare, med mörkare hår, ett livligt, ytterst rörligt ansikte och klara grå ögon. Men det, som nu gjorde dem så lika, tyckte Alexandra, var att de bägge börjat bli så g a m l a. Karls tungsinta, förpinta och sorgmodiga trötthet hade något, som påminde — nej, m e r a än påminde — om det blitt höstliga, det septemberaktiga (hon fann i sina tankar intet annat ord) i systerns uttryck. De tillhörde — det kunde hon nu se — en ras, som tidigt vissnar.

Hade hon sagt det högt, skulle Malin varit den första att ge henne rätt. Hon visste mycket väl själv, att hon under dessa nio år — som hennes vänner brukade säga — »förlorat sig». När man jämförde henne med den nästan lika gamla, robusta och blomstrande fru Falkner, såg hon utan all fråga betydligt äldre ut.

Hur skulle hon väl kunna annat? Hon hade ju under sitt liv älskat, ängslat sig, gråtit och skrattat, grämt sig, hoppats och undrat tiotusen gånger mera än Vilma någonsin skulle ansett möjligt, att en förståndig människa med jämförelsevis goda inkomster och någorlunda ansedd social ställning kunde besvära sig med. Många små rynkor kring ögonen och fina fåror kring munnen straffade nu också rättvist stackars Malin för alla de »onödiga» sinnesrörelser, hon under sitt liv skaffat sig. Men sitt vackra ljusbruna hår hade hon fått behålla liksom sin ljuva, ovanligt vältaliga, smekande och uttrycksfulla röst. Ögonen kunde också ännu vara lika skälmska och livliga som när hon var flicka, lika hänryckt varma

och lika tankfullt drömmande. Och leendet var ömmare, mera förstående och mycket finare nyanserat än det någonsin under hennes ungdom varit.

Malin Stjerne, vilken liksom de flesta andra i deras krets varit van att anse sin brors kärlekshistoria med Alexandra Orth för något av det mest romantiskt-patetiska hon i det verkliga livet varit med om, kände sig i afton helt överraskad — nästan smärtsamt överraskad — över det lugnt vänskapliga sätt, varpå de båda makarna hälsade på varandra. Naturligtvis hade de ju sett varandra dagen förut, men ändå... »Goddag, Karl, hur är det med dig?» hade Alexandra sagt och flyktigt nickat till honom, medan hon tog barnen upp i famnen och kysste dem. Och på sitt litet tröga sätt hade han bara svarat:

— Tack bra. Den här härliga svenska vintern ska nog kurera mig.

Därpå hade han kastat sig ned i soffan vid brasan och, då hon räckt honom handen, sakta klappat den utan att vilja behålla den i sin. Och icke en fråga, icke ett ord om hur hon funnit dem hemma på Råsnäs!... Var gubben Lars Anton långsint, så var sannerligen Karl Skytte det också. Kanske i ännu högre grad.

Alexandra suckade — helt lätt — men till och med Ludvig och Henrik Stjerne, vilka egentligen kände sig stå utanför det hela, förstodo ovillkorligen vad denna korta, ofrivilliga suck innebar. Och så började hon berätta om den stormiga överfarten.

— Jag hör, sade Malin under samtalets lopp, att ni på sista tiden varit så mycket tillsammans med kusin Thomas. Vad tyckte du om honom, Xandra?

— Mycket, svarade Alexandra kort, med övertygelse. Jag skrev ju till dig, att han visade sig som vår bäste vän.

Karl sade ingenting. Han böjde sig fram och knackade omsorgsfullt askan från sin cigarr.

— Jag har så sällan träffat honom under de senare åren, fortsatte Malin lite frånvarande — man kunde se att hon tänkte på något, som var långt borta. Men som barn och helt unga voro vi ju jämt tillsammans. Du vet ju, att jag under hela min skoltid i Stockholm bodde i hans föräldrars hem. Han var en riktig pojke då, fallen för slagsmål och mandater och översitteri, men sedan... Liksom alla de syskonen har han utvecklat sig mycket långsamt...

— Jag tycker m y c k e t om honom, bekräftade Alexandra åter uttryckslöst, då det blev en paus.

— Att han blev diplomat har alltid förvånat mig, fortsatte Malin — hon var nu helt inne i sina ungdomsminnen. Jag hade alltid tänkt mig honom som sjöman eller kavalleriofficer...

— Vad det angår, inföll Karl, så rider han bra. Jag tror inte du skulle behöva bli bedragen på honom i det avseendet...

— Å, skakade Malin på huvudet. Det var egentligen inte d e t jag tänkte på...

— Han brukade ofta tala om dig, Malin, sade Alexandra plötsligt muntert med ett litet menande skratt. Jag tror han var varit kär i dig, när han var pojke.

— Prat! Han är ungefär ett år yngre än jag och var omkring de tjugo, då jag gifte mig.

— A l l a pojkar blevo kära i Malin på den tiden, upplyste Karl med plötsligt mycket gladare och livligare röst. Hon var en riktig hjärteklämma. Är det inte sant, Henrik?

— Jo. Men det upphörde när hon blev gift.

Malin skrattade — hennes skratt var så ungt. Hon knäppte ihop händerna över huvudet och lutade sig tillbaka i soffan bredvid brodern:

— Det riktigt skryter Henrik med — att det har lyckats honom så väl att skrämma bort alla mina stackars beundrare...

— Det måtte också vara en bra angenäm talang att ha...

Alexandra såg hastigt upp på sin man — forskande, snabbt, nästan misstänksamt. Också Malin, som hade ett fint öra, tittade hastigt från sidan på sin bror. Han steg upp och började gå fram och tillbaka på mattan med cigarren i handen.

— Ja, barnen får jag ju nog lov att taga med mig med detsamma, Malin? — Alexandra reste sig också upp. Deras koffert är väl knappt uppackad ännu, så att det låter sig ju lätt göra — eller hur?...

— Och det bästa vore väl också för deras skull, att vi inte komme för sent hem, blandade Ludvig sig i samtalet.

— Ja... Alexandra räckte den lilla gossen över till sin man: Säg så vackert god natt till pappa och faster Malin, som har varit så snäll emot er...

— Men först vill du väl se Karls rum, Xandra?... Malin var så förundrad över att de båda makarna, som dock efter hemkomsten måtte ha så mycket att säga varandra, ej ett ögonblick sökt få vara allena. Så skall jag så länge styra om att barnens saker bli i ordning...

— Naturligtvis... Alexandra överlämnade de små åt fastern och kusinen, Ebba Stjerne, en lång fjorton—femton års flicka med ett par klara, nyfiket uppmärksamma ögon. Hon vände sig om och nickade till dem, i det hon, följd av sin man, gick ut ur rummet.

— Nå?... frågade Karl Skytte lite nervöst, då de äntligen voro allena i hans rum. Han lade tungt händerna på sin hustrus skuldror och höll henne ut framför sig i brasskenet.

Hon skakade på huvudet.

— Det var ungefär som jag tänkt mig... Du bad mig i går om att icke vara sangvinisk och du hade rätt. Pappa...

— Han ville naturligtvis inte veta av mig, avbröt han kärvt. Det visste jag förstås på förhand.

— Däremot är han förfärligt rar och vänlig mot mig, skyndade sig Alexandra livligt att försäkra. Och när han får se de små, kommer han att avguda dem...

— Hör på, Xandra — han grep hennes hand och tryckte den hårt, såg icke på henne, medan han talade. Jag... Om han skulle säga något sårande om mig — något nedsättande om min... du förstår — oduglighet, så... Låt inte Eva och Charlie höra sådant.

— Å, Karl... Hon lade handen över hans läppar. Hur kan du... Hur kan du tro? — Allt detta, som vi under dessa år ha gått igenom, det är ju inte bara din skull — snarare, mycket snarare min...

Han höll henne tätt intill sig och sökte i det osäkra ljuset se henne in i ögonen. — Och du tror alltså, att det blir... uthärdligt att stanna där borta? frågade han långsamt, osäkert.

— Ja, visst, käraste vän. Det skall du alldeles inte tänka på. Hemma behandla de mig alla som en kär gäst — blott som om jag kommit hem på besök. Gör dig nu bara inga bekymmer för min och barnens skull — sök blott att så snart som möjligt bli frisk igen...

— Inga bekymmer!... Han skrattade kort. Du talar till mig som om jag vore ett barn.

— Du ä r mitt barn, Karl. Så länge du är sjuk, är du mitt barn...

— Ett av barnen ville du inte gå ifrån och lämna ensam på det här viset...

— Har jag något val?... Hon såg upp, och trots halvmörkret i rummet kände han förebråelsen i hennes blick.

— Nej... Nej... Men — du kommer ju hit ofta?...

— Så ofta jag k a n, Karl. Hon försökte resa sig upp, men han höll henne fast på sitt knä.

— Ja, för... Å, Xandra — han böjde sitt huvud tätt intill hennes; stämman, själva rörelsen inemot henne hade något så passionerat hjälplöst, att det på en gång rörde och pinade henne. Ännu aldrig, hur uselt vi ibland ha haft det, har jag länge varit skild från dig...

— Jag skall nog komma, tröstade hon.

— Och inte glömma — han sänkte rösten ännu mera — att jag... att jag är din man?...

— Hur skulle jag kunna glömma det! Utan att hon ville det fick hennes röst liksom en lite bitter klang. Men med sitt ansikte begravet i hennes hår och med sina läppar mot hennes hals hörde han det inte.

VI.

Alexandra satt framför chiffonjéklaffen ensam i sitt eget gamla rum och skrev ett brev. Nu mot slutet gick det lite trögt — vart ögonblick lutade hon sig tillbaka i stolen eller tecknade streck och figurer på läskpapperet.

Tre ark — tolv sidor — hur i all världen hade hon till den grad kunnat glömma sig, att hon kunnat skriva ett så långt brev till honom!... Naturligtvis ämnade hon inte skicka det åstad. Hon skulle försöka summera ihop allt vad hon hade att säga — allt faktiskt hon hade att säga — på två à tre sidor, taga brevet med sig till Marieholm och bedja Karl själv skriva det färdigt... Ja, det skulle hon. Det vore på alla sätt och vis riktigast och mest passande...

Hon lutade sig djupt tillbaka i korgstolen och lade fingerspetsarna mot sina heta ögonlock. Att det ännu kunde vara en sådan frestelse att på tusen mils avstånd få tala med och förtro sig åt honom!...

Hon kunde se honom sitta i sitt vackra arbetsrum i Washington vid det stora skrivbordet — hans långlagda, skarpt tecknade huvud mot fönstret... Och så, när hon kom in och han reste sig upp: »Nej, se Alexandra!... Hur är det med Karl i dag?»... Å, hon hade gått dit oftare

än hon behövt på sista tiden — alltför ofta! Det var som att få lov att sitta och värma sig, bara att få vara en timmes tid inne i hans lugna, fridfulla rum...

I början, medan de ännu bodde i det lilla nätta trädgårdshuset i Georgetown, hade han oftast brukat komma till dem. Som hon ännu mindes kvällarna denna första vår för två år sedan!... Ute på den lilla verandan, som hon alltid envisades att kalla »the steps» — Karl och han vid schackbordet, hon själv i sin vita klänning på trappan... doften från de unga rosorna i täppan...

På den tiden brukade hon ännu berätta honom allt som föll henne på tungan — Karl hörde ju också på. Alla deras äventyr i Chicago och Milwaukee, vilka nu i denna jämförelsevis förfinade omgivning blott föreföllo putslustiga, och som de bägge tävlade om att skildra humoristiskt. Ibland blevo de alla tre sentimentala och hade förnimmelser av hemlängtan. Hon mindes så tydligt en månskenskväll i maj, då hon suttit uppe ända till klockan ett och sjungit Fröding för dem.

Och när han gick, hade han sagt — på det där loja, självsvåldiga sättet, som egentligen dolde så mycken känsla:

— Xandra har trollat bort mina goda ögon i kväll... Jag blir icke i stånd att se ens Capitolium på hemvägen, är jag rädd... Bara röda husknutar och magra dikesrenar och »Kattebohult bort i Bo»...

Ibland frågade hon ut honom angående sällskapslivet i Washington — det fina sällskapslivet, som stod öppet för den svenske legationssekreteraren men naturligtvis var absolut stängt för ett par stackars emigranter. Hon ville veta, vad det var för en vacker, stilig flicka — jo, just stylish — eller var hon kanske fru? — hon hade mött honom med i Lafayette Square...

— Hon?... Det var dottern till en senator från Alabama... En liten unge, som nyss kommit ut...

— Ja, att hon var en sydstatstös kunde man nog se — så mörk som hon var...

— Inte mörkare än du själv, Xandra...

Varför mindes hon ännu så väl det där smekande, ovilligt beundrande uttrycket i hans ögon — det lilla retsamma ljudet i hans röst?... Å, för det, förstås, att hon inte på så lång tid hade sett några andra hyggliga karlar än precis sin egen man.

Visst var det dumt — oförlåtligt dumt! — att sitta här och skriva ett brev på tolv sidor, utgjuta sig, krama ut sin egen själ som en svamp... Och det för en, som till på köpet kanske redan hade glömt henne... Så mycket de än hade talat med varandra...

Hon drog hastigt till sig sina tre fullskrivna ark, vek ihop dem, vägde dem lite i handen — tyckte ändå att det var synd att göra av med dem. Därpå reste hon sig beslutsamt upp och kastade alltsammans in i brasan.

— Nej, sade hon till sig själv. Ingen skall få veta hur fattig jag är på vänner. — Att jag för att få tala är tvungen att skriva brev som ingen läser.

Hon kände en viss sträng moralisk tillfredsställelse över sitt offer, och ändå... När hon strax efter satte sig ned till de tre »faktiska» sidorna — ångrade hon det redan: »Så mycket besvär, så mycken sinnesrörelse för rakt ingenting»...

Hon skrev fort med en rynka i pannan — passande hjärtligt, passande erkännsamt, passande utförligt och tänkte — halvt sarkastiskt skadeglatt:

— Gud vet, om det var ett sådant brev han menade, när han den sista kvällen, med sin hand på min, bad mig skriva...

Hon vände sig om och kunde ännu ovanpå kakelugnsglöderna urskilja det falnade lätta flarnet av de brända pappersarken. Och ännu en gång, bittrare än förut, ångrade hon sig.

Nu var emellertid det officiella aktstycket färdigt, hon hade bara underskriften kvar:

»Din tillgivna kusin
Alexandra Skytte.»

— Si så där ja, förhärdade hon sig ironiskt mot sig själv — så där skulle det låta! Nu kunde vem som helst läsa det och han finge tycka vad han ville.

Men vad var rätt? — vilket var rätt?... Nå, att göra rätt emot sig själv finge man väl inte tänka på — det vore för stor lyx, absolut inte nödvändigt. Kunde man bara göra det gentemot andra, så...

Juldagsmorgon lånade Alexandra och Helga Ludvigs lilla släde och foro i ottan. Pappa, som inte själv var religiös och sällan visade sig i kyrkan, uppmuntrade ivrigt besöket:

— Du får hälsa på prosten, Xandra, och prostinnan...

— Jag skall hälsa på alla, som hälsa på mig, sade Alexandra vårdslöst. — Minns du, Vilma, hur vi brukade glädja oss åt ottan, då vi voro små? Mamma gav oss var sitt stearinljus att ta vara på. En gång bröt jag av mitt inuti muffen...

Lektorn och Vilma hade ursprungligen också ämnat sig i julottan. »Gamla vackra sedvänjor få icke försummas», sade protegerande Adolf Falkner, som om somrarna på landet visade sina smala ben i ett slags modifierad västgötadräkt, och trots sin dåliga mage alltid samvetsgrant »doppade» på »Dopparedan». Men då de

hörde, att Alexandra beslutat fara dit, ändrade de sig. »Det blir bara så mycket frågor och prat», förklarade Vilma för systrarna, »och det förstör ju bara julstämningen för en...»

Lilla Eva hade emellertid fått fara med och mormor hade givit henne ett stort stearinljus, som hela natten låg i hennes säng, »för att hon inte skulle glömma det»...

Själva julafton hade varit trist. Alexandra och barnen hade tillsammans med Karl tillbragt den på Munkeboda hos gamla fru Skytte. Och hon visste, att fadern — hur orimligt det än var — känt sig djupt kränkt över det. När de kommo hem — rätt sent på kvällen för den långa vägens skull — hade de blivit mottagna med pikar. Mormodern ville ge Eva och Charlie gotter från julgranen, men gubben avrådde det: de hade nog redan förätit sig — hon komme att ångra, om hon gåve dem mera... Till julklapp förärade han Alexandra ett dyrbart guldarmband, precis maken till Vilmas... Ingen skulle säga, att han gjorde någon skillnad på sina gifta döttrar! Xandra tackade förstås så älskvärt hon kunde, men denna dryga egoism också i småsaker, vilken hon som flicka aldrig märkt, förbittrade och stötte henne nu djupt. Varför kunde han icke helt enkelt ha givit henne en summa pengar — armbandets värde — som han visste hon så väl behövde? Nej, det skämdes han för. När inte h a n låtsade om hennes prekära, nästan utblottade ställning, så skulle andra också ignorera den. Om det så bara vore för tjänstefolkets skull, måste hon nu partout gå här och spela fin dam...

Först under den ensliga slädfärden genom skogen, över vilken stjärnorna och en blek vintermåne lyste från en mörk morgonhimmel, erfor hon äntligen den nordiska julstämning, hon var jul i det främmande landet längtat

att känna. Med sin halvsovande flicka tryckt intill sig och den mest avhållna av sina systrar bredvid sig kände hon — medan släden lätt gled genom det kära landskapet — för nästan första gången, sedan hon kommit hem, ett slags tacksamhet över att åter vara i Sverige, en förnimmelse av frid.

Men till Helga sade hon bara:

— Vad traditionen ändå har för en makt över en. Nu tycker jag, att det är så ljuvligt och jullikt, för det att snön ligger där så hård och vit under stjärnorna. Vore det nu blåst och regnväder och vi körde i vagn, skulle jag nog inte alls känna det på samma sätt...

Efter gudstjänsten gingo de i morgongryningen långsamt nedåt kyrkbacken. De flesta voro bekanta och hälsade på dem, och de som känt Alexandra bäst kommo bort — besvärade — och skakade hand med henne och pratade.

— Hon brukar alltid annars komma bort till oss — Helga tittade långt, liksom besviken, efter ortens odisputabelt förnämsta ståndsperson, en grevinna av den allra högsta högadeln, vilken nu, lång, mager och sportsaktig, med ett enahanda, liksom stelfruset leende och en artig huvudböjning närmade sig prostinnan.

— Kära du, sade Alexandra rakt på saken — hon menar inte det allra minsta ont. Hon vet bara rakt inte hur hon skall bära sig åt visavi mig. Hon vet inte, om hon skall dua mig, som förr i världen — vi voro ju skolkamrater i Stockholm — eller kalla mig fru Skytte eller på det hela taget våga acceptera mig...

— Sårar det dig inte? frågade Helga lågt på sitt rättframma, allvarliga och underligt känslofulla sätt.

— Nej, sade Alexandra lugnt. Inte numera. Det fanns en tid, då jag kände vart knappnålsstyng — mycket djupt till och med. Nu har jag vänjt mig av med det.

— Men... men... det har gjort dig bitter?

— Jag vet inte... Ånej, inte just. Har jag berättat för dig att på båten, då vi foro hem — vi reste ju mycket anspråkslöst — träffade jag Gerda Winterfeldt. I Stockholm hos faster Selmas voro vi ju evigt och alltid tillsammans, och jag tyckte alltid, att hon var en trevlig flicka: rätt skarp — hon svärmade för modern litteratur och djupsinniga herrar — inte dum alls... Du har kanske hört, att brodern, löjtnanten, som var en odåga och till slut slog sig på massage i Amerika, blev gift med en enormt rik svinslaktaränka från Chicago?...

— Naturligtvis, sade Helga litet vanvördigt. Visst vet jag det. Alla våra tidningar voro så rörande glada över partiet, hennes porträtt var i några av dem... Vidare!

— Jo, jag förstod, att Gerda varit med om bröllopet och nu följde med de nygifta till Europa. Jag kan inte säga dig vad jag kände, när jag först upptäckte henne på båten — jag hade kunnat omfamna henne. Men jag förstod — jag förstod strax, när jag mötte hennes blick ... Och jag tyckte det var riktigt synd om henne, stackare, när hon mötte mig på promenaddäcket. Du vet kanske, att det i allmänhet tidigt på morgonen är tillgängligt också för andra klassens passagerare. Hon visste inte alls, hur hon skulle ta situationen, som till att börja med hade förefallit mig så oerhört enkel. Hon försökte vara sympatiskt nedlåtande — det biter nu inte alls på mig, så att det måste hon uppge... Så slog hon om och blev käckt världsföraktande — på m i n a vägnar, förstås. Det låg inte heller för mig — jag var mycket sober just då. Till slut när exslaktarfrun, så oerhört eterisk och elegant som bara en amerikanska kan vara, närmade sig oss, blev hon alldeles perplex — jag glömmer inte hennes blick...

— Hur kände d u dig? frågade Helga.

— Jag har ju sagt, att jag tyckte det var synd om henne. Jag var ju enkelt klädd och reste på andra plats — naturligtvis ville hon, att den rika svägerskan skulle tro att Winterfeldtarnas svenska bekantskaper voro mera imponerande. Jag förstod det genast och nickade till henne och gick. Hon menade inte ett dugg illa egentligen — det gör inte Ulla Redwood heller — inte ett dugg. Det är bara ett slags konstitutionellt snobberi, som en hel mängd människor äro bekajade med och omöjligt kunna lösgöra sig ifrån...

Hon teg lite. Systern tittade — liksom frågande — från sidan upp i hennes ansikte.

— Jag talade en gång med... med en av mina vänner om det, fortfor Alexandra — om dessa små förödmjukelser, som man inte undgår... Han var ond på mina vägnar — det blir Karl också... Och jag kunde inte övertyga någon av dem om att det egentligen bara är en — vad skall jag säga — ryggradssvaghet, som de flesta damer lida av.

De hade satt sig upp i släden och voro nu åter på hemvägen. Framför dem — in under granarna — gled ett helt tåg av slädar. Det såg trevligt ut, och Xandra satt och förklarade för sin dotter, som nu var mera vaken, vägens och traktens små märkvärdigheter. Men Helga, som måtte ha tagit sig nära den annars så beskedliga och artiga grevinnans ovänlighet, återknöt snart samtalet.

— Din svägerska Malin är inte sådan? Tonen var lite ängsligt frågande.

Alexandra skakade på huvudet. — Du vet ju att hos Skyttarna finns inte tecken till småaktighet, sade hon. Dessutom är hon själv mycket stolt. Och det är ovan-

ligt hos damer, ska jag säga dig — för nu känner jag dem, så att jag kan tala om det. De kunna vara dryga och högmodiga eller samvetsgranna och egenrättfärdiga — utmärkta, alldeles felfria — men stolta, så som en man kan vara stolt... Nej, då... För resten är stolthet sällsynt också hos män...

Hennes röst var vårdslös, litet föraktligt bitter. Men plötsligt smålog hon — liksom vid ett bestämt minne — uttrycket i hennes ansikte ljusnade och veknade.

— Vad tänker du på, Xandra? frågade Helga och smålog ovillkorligt, hon också.

— På mina bekanta, sade Alexandra och såg rakt ut framför sig.

— Men du ser så glad ut?...

— »Men»?... Jag har verkligen också några trevliga bekanta.

— Damer? frågade Helga. Hon visste inte själv, varför hennes röst lät så osäker.

Alexandra skrattade:

— Varför inte? sade hon på sitt mockanta sätt. Det finns många jag tycker om. När de bara kunna hålla mun och inte alltid tala om sig själva. Du vet, de kunna bli förtroliga med varandra och säga nästan vad som helst åt varandra, blott de sitta ensamma en kvällstund vid en brasa...

— Det kan jag, sade Helga ödmjukt.

— Vänj dig av med det då, kära du, sade Alexandra i sin förra kyliga ton.

— Xandra, hon såg upp på henne, du har blivit så underligt hård.

— »Hård», upprepade Alexandra. Och nu lät hennes röst verkligen bitter. Det ligger väl i min natur att vara

hård. Med undantag av dig, som är lik mamma, brås vi egentligen allesammans på pappa.

— Pappa är mycket mera världslig än du, försökte Helga försvara systern mot henne själv.

— För det, att han har haft tur med sig. Gud vet, hurudan jag hade varit, om vi hade kommit hem med en million på fickan. Jag hade kanske inte varit så stoisk... Och jag kan inte döma pappa för det att han vill att vi skola ha framgång i världen. Sannerligen, jag vet inte, vad jag ville göra för att mina ungar skulle kunna klättra så högt upp, att de kunde se ner på... alltihop, slutade hon litet matt.

Helga kom att skratta. — Men du tålar dig ju med att inte själv sitta så högt.

— Vem vet, hur jag tålar mig! utbrast Alexandra plötsligt häftigt. Helga såg lite förskräckt upp, och systern tillade genast i sin förra, halvt skämtsamma ton:

— Minns du mammas gamla guvernant, som alltid sade »le monde» och »le beau monde?» — Jag trodde verkligen så fast som någon på denna mystiska beauté. Men jag har haft den oturen att genomskåda härligheten — nedifrån. De flesta göra det sällan utom från toppen — om de över huvud göra det. Men det är en fullkomlig olycka att göra det nedifrån. Ty man kommer ju dock att se sina barn, som skola leva i världen och ha lika stor rättighet och lika stora chanser att göra misstag som en själv, gripa efter glasäpplen...

De tego ett par minuter. Ända tills Helga med en liten skakning på huvudet sade:

— Vilma skulle inte förstå ett ord av vad du nu har sagt.

— Därför säger jag det heller inte till Vilma. Men

Aline skulle begripa mig. — Helga, hon lade plötsligt handen på systerns arm, Helga, jag kan inte med Aline.

— Inte jag heller, suckade Helga. Och Thorborg grälar alltid med henne. Men vad kunna v i göra.

— Ingenting, sade Alexandra nästan tröstande. Då hon mötte systerns ängsliga, alltför förstående blick, ångrade hon sin egen uppriktighet.

— Ludvigs timme skall väl slå, den också, sade hon — varför skulle han gå fri. Och d i n med en gång, tilllade hon plötsligt muntert.

VII.

— Helga och jag ha sett honom, förkunnade Aline högtidligt. Vådligt stilig!

Det var vid kaffebordet på stora verandan en av de allra sista dagarna i maj. Fadern hade redan gått ned på fabriken. Och Ludvig stod med sin mössa i handen, färdig att gå, han också.

— V a r? frågade Thorborg nyfiket.

— På Lövsjövägen, då vi voro ute och cyklade i förmiddags. Vi hade naturligtvis berättat det förr, om inte morbror varit inne.

Samtalet rörde sig kring Karls och Alexandras vän, Thomas Carter, vilken, som hela trakten visste, dagen förut kommit till Marieholm för att besöka sin kusin, friherrinnan Stjerne. Hela nejden var intresserad av »diplomaten».

— Cyklade han också? frågade Vilma. Hon hade kommit till Råsnäs för en veckas tid sedan med sin äldsta flicka, som varit sjuk och behövde luftombyte.

— Han gick, sade Aline kort.

Hon vände sig till Xandra — hennes blå ögon glittrade, hela det lilla fina, ljuslätta ansiktet hade ett uttryck av blid, självsvåldig malis, som klädde det och med ens gav det en karaktär det annars saknade. Hon sade bara:

— Tänk en sådan tur att han kommer, medan du ännu är kvar...

Karl Skytte, som blott genom vilan och luftombytet under vinterns lopp blivit mycket bättre, om än icke fullständigt återställd från sitt onda, tillbragte sommaren på ett sanatorium i Värmland. Under tiden ansträngde sig hans svåger och övriga släktingar att skaffa honom en passande och i pekuniärt avseende någorlunda fördelaktig anställning. Gubben Orth rörde alltjämt inte ett finger för svärsonen, tog över huvud ingen notis om hans existens. Alexandra och barnen voro ännu kvar på Råsnäs.

— Ja, sade Alexandra, hon såg icke på Aline, det skall bli roligt att träffa honom.

— Jag tänkte alltid, att han var liten och sprättig — jag trodde nästan det hörde till en »attaché». Helga skrattade godmodigt åt sina egna lantliga begrepp. Och så är han stor och lång och blond — lik Karl, tycker jag.

— Det är väl inte så underligt, tyckte fru Orth, då de äro syskonbarn...

— Tror du, att han gör visit här, Xandra? vände hon sig lite oroligt till dottern.

— Nej, svarade Alexandra kort. Det tror jag aldrig kan komma i fråga.

— Så dumt! ropade Aline, uppriktigt missnöjd. Jag avskyr det där vendettaaktiga, som har kommit på modet här i trakten...

Ludvig skrattade. Han hade svårt att slita sig från kaffebordet, så länge Aline satt kvar.

— Hur kan du avgöra det... om han gör visit eller inte, vände sig Vilma utmanande till Alexandra. Är han så bekant med dig, vore det väl helt enkelt hans skyldig-

het. Eller kanske han är för snobbig? Vilma misstänkte alltid alla andra människor för denna egenskap.

— Jag ser ofta hans syster, fru Hellwer, i Göteborg, fortfor hon uppretad, då Alexandra ej svarade på hennes utfall. Hon är minsann rätt anspråkslös — ingen av er skulle vilja gå med en sådan promenaddräkt, som hon haft hela våren — och hon umgås varken hos Gibsons eller landshövdingens...

— Kanske hon inte bryr sig om det, försökte Helga att medla.

— Inte bry sig om att umgås hos Gibsons! Du pratar...

Alexandra brast ut i skratt. Hon skrattade så att hon fick tårar i ögonen — »riktigt hysteriskt», sade Aline. När de reste sig upp från kaffebordet, ursäktade hon sig bara med, att hon hade glömt »hur rolig Vilma var»...

Redan för flera dagar sedan hade Alexandra hört att Thomas Carter väntades till Marieholm. Malin hade varit uppriktigt glad, när hon talade om det tillämnade besöket.

— Om du visste, Xandra, sade hon livligt, hur mycket roligt vi ha haft tillsammans i vår ungdom. Jag vet nog, att han ofta förefaller lite stel och trög, men Thomas har så många goda sidor, när man riktigt känner honom. Och han är så trofast mot den han en gång kommit att hålla av, liksom de äro allesammans — alla Carters menar jag...

Och Alexandra svarade precis så, som hon antog att det väntades av henne, att hon skulle svara:

— Mot oss har han åtminstone alltid visat sig mycket snäll och hjälpsam.

Men för sig själv smålog hon omärkligt — hon tänkte på hur olik den Thomas Carter hon kände måtte vara

Malins gamle vän och pojkkamrat. »Goda sidor» — och Malin, som annars så skarpt och fint brukade kunna karaktärisera dem hon talade om! Här nöjde hon sig med de mest vaga och alldagliga lovord.

»Och så inbilla folk sig att de känna varandra», tänkte hon. »Hur många känner man?... Två, tre människor, som på ett eller annat sätt stå en orimligt nära — dem, som man älskar, och som man hatar. Och dem, som ha levat för så länge sedan, att man kan läsa om dem i böcker»...

... »Stel» — »trög» — det kunde Malin säga om sin egen Henrik! Men på Thomas Carter passade dessa epitet, som kanske passat honom för femton eller tjugo år sedan, alldeles icke. »Stelheten» hade vanan att deltaga i många slag av olikartat sällskapsliv inom två världsdelar fullständigt bortslipat ur hans sätt. Och »trög»!... Hon för sin del hade nu aldrig sett en karl så snabbtänkt, så fint märkande, så egendomligt mottaglig för stämningar, som han var.

Ovillkorligen stack hon förstulet handen ned i fickan och kände på ett brev, som låg där. Malin, som hela sitt liv blivit så bortskämd med beundran och ömhet och naturligtvis troskyldigt inbillade sig, att detta besök uteslutande gällde henne!... Hon skulle bara veta... Hon skulle bara veta...

Alexandra klämde hårt, liksom trotsigt handen omkring sitt brev. Min Gud — det stod inte ett ord i det, vilket inte hela världen kunde läsa, och det kunde ju hända, att hon inbillade sig alltihop... Men bara det, att han brydde sig om att skriva — så öppet, så förtroligt och utförligt — till henne, som ingenting alls betydde — det, det... Naturligtvis kunde hon misstaga sig, och inte var hon så dum att hon inbillade sig... Å, det kunde

aldrig falla henne in! — Men för henne, som hade så få nöjen, var denna vänskap han visade henne en stor... förströelse. Då hon här i ensamheten på Råsnäs nästan var vecka fick dessa brev och besvarade dem (n u skrev hon både tio och tolv sidor, om hon hade lust) var hon, åtminstone en kort stund, i stånd att glömma svårigheter och bekymmer. Hon fick under ett par korta timmar känna sig i rapport med något utanför Lövsjö socken, fick slippa att bara diskutera vardagsintressen och mer och mindre bedrövliga fakta. Sannerligen: om ingen annan med kännedom om förhållandena unnade henne detta högst oskyldiga nöje, så unnade hon sig det själv.

Naturligtvis visste hon att flickorna mera än en gång givit akt på stilen och poststämpeln. — Aline hade till och med då och då tillåtit sig ett litet leende eller en subtil häntydning. Hon hade tvärt avklippt alla dylika kommentarier genom att (»onödigt tydligt», tyckte hon sedan själv förtretad) låta förstå, att det vore i Karls intresse hon underhöll förbindelsen med en av hans mest inflytelserika släktingar. Det v a r ju sant. Vem kunde komma och säga, att det inte vore sant? Inte ens Thomas Carter själv.

— Om jag vore Malin Stjerne, sade den husliga Helga helt betänksamt (de höllo ännu på att diskutera »diplomaten»), skulle jag ändå dra mig för att för en längre tid ta emot en sådan där bortskämd, nästan utländsk ungherre...

— Å prat! Malin tar allt sådant mycket enklare än vi. Thorborg började samla ihop kaffekopparna. Det faller henne säkert inte en gång in att ta utav sitsöverdragen i salongen... Eller vad tror du, Xandra?

Alexandra hörde henne inte. — Nej, kanske inte, sade hon bara förstrött.

— Xandra!

Aline stötte upp dörren utan att knacka. Hon stod på tröskeln och flämtade efter andan, så hastigt som hon sprungit uppför trappan. Det var en timmes tid efter kaffet och Alexandra satt uppe hos sig själv och sydde.

— Här är ett brev till dig — ridande bud från Marieholm... Aline kastade sig ned i schäslongen med armarna över karmen — närgånget nyfiken — medan Alexandra långsamt bröt brevet. Det skulle vara svar tillbaka, sade drängen...

Det var blott ett par vänliga rader från Malin Stjerne: Kunde inte Xandra komma i afton och stanna ett par dagar? Barnen också naturligtvis. De skulle ha skickat budet tidigare, men hade glömt sig med att prata efter middagen... Och så de vanliga hälsningarna förstås.

Alexandra lyfte upp huvudet mot Aline och hade redan på tungan att be henne säga till där nere, om det kunde låta sig göra att få skjuts, då hennes blick halkade ned till kanten av papperet och stannade vid några ord, skrivna längst nere på sidan — med en helt annan stil — under Malin Stjernes namnteckning. Där stod:

»Kom så snart som möjligt.

Vännen T. C.»

Unga fru Skytte blev stående med nedslagna ögon. Hon vek långsamt ihop brevet.

— Nå? frågade Aline otåligt — väntansfullt.

— Ingenting, sade Alexandra. Hennes röst var ovanligt sträv, hon såg inte upp. — Vad vill du? frågade hon plötsligt irriterad, då Aline ej gjorde min av att gå.

— Men budet, Xandra?... Det skulle ju vara svar tillbaka...

— Å, det var sant... Jag glömde...

Hon satte sig ned och skrev hastigt ett par rader — såg själv, hur stelt och kyligt orden föllo: I afton kunde hon tyvärr inte, men i morgon, ifall Malin ej hade något däremot, ville hon gärna tillsammans med sina barn komma till eftermiddagskaffet.

Hon betänkte sig ett ögonblick med blyertspennan mot läpparna — hade hela tiden en obehaglig förnimmelse av Alines blick. Ja, det såg alltför konstigt ut att inte skicka honom så mycket som en hälsning... Hon böjde sig åter och tillade:

»Hälsningar till Henrik och till din kusin, som jag mycket gläder mig åt att återse.

A. S.»

Därpå reste hon sig upp och med ett kort »var så god» lämnade hon det löst hopvikna papperet åt Aline, som naturligtvis inte kunde bärga sig utan att i trappan titta igenom den högst intetsägande biljetten.

... Å, så dum — så dum hon hade varit! Som hon då hade misstagit sig! Alexandra tittade ännu en gång ned i sin svägerskas brev och läste den korta vårdslösa efterskriften... »Vännen T. C.»... Hon slet häftigt itu papperet och kastade bitarna ifrån sig. Hur kunde han?... Skriva det där under Malins ögon! Som om de skickade efter en barnunge till desserten: »Kom så snart som möjligt»... Underligt att han inte också funnit för gott att tillägga: »längtar mycket»... Å, Gud!...

Hon stod och bet sig i underläppen, kände sig, ensam i skymningen, alldeles blodröd av blygsel och harm. Att hon kunnat misstaga sig så grovt, att hon någonsin hade kunnat inbilla sig!...

Ett sådant våp hon hade varit — gått här och på rama allvaret inbillat sig, att det var för henne, för *hennes* skull, som han plötsligt blivit så angelägen om att tillbringa en del av sin sommar hos Stjernes. Och så hade han »suttit och pratat efter middagen» med Malin, tills de bägge två alldeles glömt bort bara att hon fanns... Och eftersom flickorna hade mött honom på Lövsjövägen i förmiddags, så måste han ju alltså vara kommen redan i går... Gud vet om Vilma ändå inte hade rätt i, att det egentligen vore hans skyldighet att göra visit här på Råsnäs...

Hon gick fram och tillbaka ett par gånger — satte plötsligt otåligt foten i golvet och tvärstannade:

— Jag är ändå bra lik pappa! sade hon högt — hånande.

Hade hon ändå kanske burit sig dumt åt nyss?... Hade hon ändå inte gjort orätt i att visa sig så där lättstött?... Hon hade ju så ofta märkt, att Malin såväl som Thomas själv voro mycket mera rättframma och enkla i sitt sätt än hon var... Det föll dem alltid helt naturligt att utan omständigheter säga en sak precis sådan som den var — aldrig tänka på, hur det eller det skulle taga sig ut. Hon var icke i stånd till att göra på samma sätt som de — »andra människor», andras dom, andras tillvaro spelade en alltför stor roll för henne, hon kände sig aldrig i fred för dessa »andra». Naturligtvis kunde hon mycket väl se hur plebejiskt detta drag var hos pappa och Vilma: denna servilitet och uppstudsighet i samma andedrag — men innerst inne, trots all sin upproriskhet och hänsynslöshet, hade hon precis samma natur. Och när det gällde, tog denna natur alltid ut sin rätt...

Hon hade åter börjat gå fram och tillbaka i rummet

— rastlöst. Nu stannade hon uttröttad, modlös, nästan med en viss leda för sig själv.

Du store Gud, tänkte hon. Alla dessa bagateller, som för andra människor blott ä r o bagateller — sådana dimensioner de alltid antaga för mig.

Men taggen satt kvar: hur hade han kunnat sitta och säga till Malin — hon kunde s e honom sitta där med benen utsträckta framför sig, medan han lojt och långsamt förde fingrarna fram och tillbaka emot varandra — sitta där och säga till Malin: »Jag riktigt längtar att träffa Alexandra igen — kommer hon inte hit i dag?» Och hon — hon, som hade all möjlig möda att nämna hans namn någorlunda ogenerat och naturligt! Inte därför att hon var kär i honom — Gud bevare oss väl, s å illa var det ändå inte! — men därför att hon... att hon... O, enfald över all enfald! Därför att hon gick här och inbillade sig, att h a n led av olycklig kärlek till henne.

Hon drog hånande på munnen åt sig själv och kom därpå — Gud vet varför! — ovillkorligt att titta sig i spegeln.

... Nåja, inte såg hon illa ut precis. Men de flesta skulle nog föredraga till exempel Aline. Och för en karl, som kom från Staterna och hade amerikanska begrepp, liknade hon nog närmast en kvarteron.

Hon kände en viss tillfredsställelse över var spark hon gav sig själv. Om hon nu inte hade varit så dum — så simpelt lättstött och dum — hade hon nu kunnat sitta i den vackra gamla salongen på Marieholm och höra nytt från... Washington.

— Xandra!... Men du har ju reglat dörren... Snälla Xandra, det är kvällsmat. Skynda dig — pappas gröt blir kall...

VIII.

Thomas Carter var äldste sonen till en rik köpman och bruksägare av engelsk härkomst, som bosatt sig i Sverige. Han hade legat några år vid universitetet och därefter — mera enligt sin fars önskan än sin egen — hade han sökt och funnit inträde i den diplomatiska kåren. Han var nu omkring fyrtio år och hade — som hans kusin Malin sade — »utvecklat sig långsamt». Som pojke mindes hon honom skygg och tafatt, ibland våldsam och brutal; som student hade han varit på en gång en vildbasare och en drömmare, och hon var nästan förvånad att efter hans långa utrikesvistelse — först i Bruxelles, därpå i Paris och Washington — nu finna honom vara en behärskad och, som hon sade, alldeles fullvuxen karl med utpräglade konstnärliga och litterära intressen. I sitt uppträdande var han ytterst enkel och oaffekterad — i dagligt umgänge nästan för rättfram — och hans sätt hade ännu alltjämt för dem, som kände honom väl, en viss reminiscens av den halvt ironiska tröghet, den halvt brutala skärpa, som i hans första ungdom utmärkt honom. Malin var förtjust över att råka honom igen. Han hade, sade hon på sitt öppenhjärtiga sätt, »levat precis det liv, som hon skulle haft lust till, ifall hon varit karl»...

— Hur kan du veta det? frågade han skrattande. Vad vet du om mitt liv?...

— Ingenting, medgav hon överlägset. Men jag har väl ögon i huvudet... Och jag kan se på dig, eller k ä n n a, eller... Jo, du ser ut som om du hade gått igenom en hel del...

Han skakade på huvudet:

— Jag är rädd för att du har orätt, min kära Malin, sade han bara. Både i Europa och i Amerika har mitt »liv» varit så alldagligt som väl möjligt...

Det första mötet mellan honom och Alexandra hade — trots hans uppenbara glädje att återse henne — varit något formellt. Hon hade i sitt sätt — i synnerhet under sinnesrörelse, eller då hon kände något mycket intensivt — en viss kantighet, nästan tvärhet, som gav något spänt, forcerat åt själva hennes ton och hållning. De, som inte tyckte om henne, sade också alltid, att man strax kunde märka, att hon icke ägde någon vidare världsvana. Det ägde hon heller inte.

Efter denna första korta och, åtminstone för Alexandra, som medvetet och omedvetet väntat sig så mycket av återseendet, otillfredsställande eftermiddag hade Malin emellertid inbjudit sin svägerska att tillsammans med barnen stanna en veckas tid på Marieholm. Och redan den allra första aftonen i denna med en viss bävan motsedda vecka fick Alexandra anledning att märka, att den vän, på vars sällskap hon nu visste att hon satte så orimligt högt värde (detta var hennes eget uttryck), ej i något avseende förändrat sig.

Det var en mycket ljus juniafton med månsken. De yngre barnen voro redan i säng och på den stora trappan utåt gården stod Malin Stjerne lutad mot järnräcket och väntade på sin man, som ute på gårdsplatsen gav

några order åt ladufogden. Ebba öppnade ett fönster i övre våningen och ropade dämpat godnatt ned till modern.

— Far och mor få skynda sig, sade hon med en blick ut genom den stora inkörsporten, som kastade sin skugga långt in över den månbelysta gården. — De andra äro redan halvvägs uppe genom allén, fastän de gå så sakta...

»De andra» voro Thomas Carter och Alexandra, som tillsammans med unge Niklas Stjerne, trötta av att vänta på Henrik, långsamt, fot för fot börjat spatsera uppåt vägen. Vart ögonblick vände pojken sig om efter föräldrarna, nervös — med en obestämd, generande känsla av att vara till övers.

— Spring tillbaka, Lasse, och säg till mor, att vi gå så smått genom skogen bortåt torpen...

De veko in på den breda skogsvägen, och medan Niklas sprang tillbaka med Thomas' hälsning, gingo de ett par ögonblick pliktskyldigast ännu långsammare. Alexandra lyfte icke ögonen från vägen.

Hon gick barhuvad med en lätt, ljus schal löst hängande över axlarna. Med den ena handen lyfte hon upp sin vita tvättklänning, med den andra stödde hon sig på en lång, tunn hasselkäpp, som Niklas nyss skurit och ridderligt överräckt åt henne.

— Malin kunde då åtminstone ha gått med o s s, sade hon litet trumpet.

— Varför det? Han stannade plötsligt och vände småleende ansiktet emot henne. Saknar du henne?... Eller ha vi verkligen blivit så... konventionella?...

— Det är inte för d e t, försvarade hon sig hastigt. Det är inte för det — jag tycker bara... Hon kom ingen väg, visste inte vad hon skulle säga, var rädd för att allt vad hon sade skulle låta dumt eller inbilskt... Därpå

såg hon trotsigt upp, mötte hans blick, skrattade och blev röd. Han hade stannat, hon stannade också, och de fortforo att se på varandra.

Och i detta ögonblick — hon kände det med var nerv i sig — i detta intetsägande, betydelselösa vardagsögonblick, under dessa få sekunder av tillfällig, snart störd ensamhet rådde emellan dem den intensivaste, mest harmoniska och lyckofyllda förtrolighet de någonsin känt gentemot varandra. Men på samma gång kände de — Alexandra åtminstone kände det — att denna stämning var så ytterligt flyktig, så bristande spindelvävsaktigt ömtålig, att det första ord någon av dem yttrade, ovillkorligen måste sönderriva den. Och denna visshet hos henne var så smärtsam och stark, att hon ej ett ögonblick fruktade att missförstås, då hon sakta, nästan ohörbart mumlade:

— Å tig... Säg då ingenting...

Och bara på den ton, varmed han — liksom tvekande — varsamt svarade: — Jag ville blott tacka dig för dina brev — hörde hon, att för honom hade stämningen, som en sekund slagit bro emellan dem, redan brustit. Den återseendets ljusa fröjd, i vilken de nyss liksom andats ut, var redan borta. Förhållandet emellan dem var åter dunkelt, oklart, fyllt av tusentals icke erkända faror och svårigheter.

Alexandra tog ett fastare tag i sin klänningskjol och i sin långa stav, i det hon — hastigare — åter började gå framåt den månljusa vägen, oregelbundet fläckad av skuggan från träden och från buskarnas täta lövkronor.

— Som om du någonsin hade något att tacka mig för, Thomas... sade hon sakta, med en viss motvillig blyghet.

Detta var för dem bägge stötestenen i deras förhål-

lande: de många reella, påtagliga tjänster han i det främmande landet i egenskap av rik släkting varit i stånd att göra henne och hennes man. Han visste, att det förödmjukade henne att minnas dem, och han fruktade att bli påmind om dem lika mycket som hon fruktade att en enda minut glömma dem.

— Låt oss inte tala om det, sade han hastigt. Jag önskar, tillade han långsamt, ofrivilligt — att... att det hade varit annorlunda. Jag menar, att ingen av oss någonsin hade behövt...

— Ja, sade hon sakta, mycket uppriktigt. Jag har ofta tyckt, att det var så orättvist, att vi skulle träffas så... så olikställda, hjälpte hon sig med ett svårfunnet ord.

— Hade du då kanske velat, sade han lite förebrående, att någon annan hade fått lov att göra det, som jag tillfälligtvis var i stånd att göra för dig i Amerika?...

— Ja, sade hon ur djupet av sitt hjärta. Tusen gånger hellre.

Och fastän han förstod henne, så var han missnöjd med hennes svar — nästan stött.

— Gör mig i alla fall den tjänsten att aldrig tala om det oftare, sade han stelt, nästan litet kärvt.

Hon skrattade — plötsligt på ett eller annat hemlighetsfullt sätt befriad från denna börda av tacksamhet, som så länge tryckt henne. Hon vände sig om emot honom och stod stilla på vägen i månskenet — rak och fin i sin långa vita klänning, som gjorde henne längre än hon var, med det smala, högburna huvudet över den skärpliknande vita schalen, som, löst virad omkring halsen, över skuldran föll långt ned på ryggen.

— Alexandra! Han tog ett steg fram emot henne och visste knappt själv, att han hade mumlat hennes namn.

Hon hörde hans stämma skälva och såg lågan i hans blick, hjärtat i hennes bröst stod nästan stilla... Jag har längtat... han talade så lågt, att hon knappt kunde höra hans röst.

Det dröjde ett par sekunder innan hon talade. Men när svaret kom, kom det med hennes vanliga allvarliga, en smula beslöjade och dämpade röst:

— Vi ha också längtat...

Detta nästan obetonade, halvt otydliga »vi», som hon — halvt omedvetet — brukat som försvarsvapen mot honom, förekom henne själv så osant och fegt, att hon medan ordet halkade över läpparna inte ens vågade möta hans blick. Men det hade gjort sin tjänst; han hade hört — och förstått. En annan man hade Thomas Carter möjligen i detta ögonblick kunnat ignorera, kasta åt sidan, men Karl Skytte, hans vän och släkting, bruten av bekymmer, sjukdom och otur, hjälpbehövande, mer beroende av sin hustru än någon annan karl han kände... Nej!...

Han blev stående framför henne med sänkt huvud och nedslagna ögon. I det osäkra ljuset kunde hon — blott med en enda hastig blick — skymta, hur hans ansikte under de sista sekunderna hade förändrat sig...

Och plötsligt, medan de åter bredvid varandra började gå framåt skogsvägen, begynte Alexandra tala — fort, i ett, nästan feberaktigt muntert — berätta historier om sig själv och barnen från överresan och ankomsten till Sverige. Hon gjorde det på ett egendomligt målande, förstående sätt, icke pretentiöst som så många mödrar, men okonstlat humoristiskt och naturligt...

Som så ofta förut hade hon — lite hårdhänt direkt — bakom den sköld som hon visste Karls namn vara, åter undgått den förklaring hon på en gång fruktade och

i djupet av sitt hjärta längtade att höra, och som h a n i detta ögonblick brann av otålighet att få komma fram med. Men hon v i l l e inte — hon v i l l e inte höra det ord, som för alltid skulle förstöra deras förhållande till varandra, ge henne samvetskval, sätta henne kniven på strupen genom att en gång för alla tvinga henne till ett val, ett val, som... Inte för något pris i världen ville hon tvingas att tala, att tillstå, att antingen förneka sig själv eller förneka en annan.

Niklas kom flåsande med benen i nacken och gav besked om, att far och mor väntade dem utanför den nya granplanteringen. Mor tyckte att det var för sent att gå så långt som ända till torpen i afton...

De följande dagarna, då återseendets första rörelse lagt sig, återtog förhållandet mellan Alexandra och hennes vän — nästan utan att hon behövde göra sig någon synnerlig ansträngning därför — ungefär samma karaktär som det haft under den sista tiden i Washington. Trots sin tidtals uppblossande, lidelsefulla häftighet var Thomas Carter i vardagslag och under vanliga förhållanden en något maklig natur, utan egentligt självförtroende, trofast och passiv, alltid skeptiskt benägen för att undervärdera sin egen personlighet. Därför hade Alexandra, så beslutsam och säker på handen, alltid på det hela taget känt sig starkare än han. Och med vissheten om att ånyo vara i stånd att själv utstaka gränserna för den förtrolighet, hon icke tyckte sig kunna undvara och icke ville avstå ifrån, återfick hon sitt öppna och naturliga sätt, sin stolta rättframhet och sin bittra, lite cyniska glättighet, som i hans ögon gav en så egendomligt färgrik, betagande relief åt hennes trumpet sombra skönhet.

Med en viss vaken förvåning, som dock aldrig ett

ögonblick antog karaktären av misstroende eller ogillande, hade Karls syster givit akt på den intimitet, som ögonskenligen existerade mellan hennes kusin och hennes svägerska. Naturligtvis sade hon ingenting åt Xandra — denna skulle aldrig tillåtit det och hon själv skulle aldrig fått det över tungan — men en kväll, då hon för ungefär femtionde gången såg Thomas och Alexandra vända vid ändan av den breda grusgången framför salongsfönstren, kunde hon inte hindra sig från att s e på sin man.

— Ja, sade Henrik Stjerne och skrattade: hans hustrus minspel var i regel alldeles genomskinligt uttrycksfullt. — Det var allt ett vådligt experiment Vår Herre gjorde, när han skapade världen full av män och kvinnor! Det g å r — men h u r går det?...

— Bra, tänker jag, sade Malin kort. Och misstänksamt:

— Varför?...

— Ja, v a r f ö r? sade Henrik oskyldigt. Jag undrar, hur jag egentligen kom att tänka på det...

— Nu ska jag säga dig en sak, Henrik, tog Malin lite väl hett i — han hade ju egentligen inte sagt något farligt! Du måste inse att Alexandra kan man inte bedöma på samma sätt som andra. Hon har gått igenom förfärligt mycket och — på ett eller annat sätt — — hon är inte lik andra damer.

— Nej, medgav han. Hon har vad ni sinsemellan bruka kalla »karaktär». Och därmed menas, tror jag, att hon kan säga »nej» och att hon kan tiga.

— Det kan j a g också, sade Malin hastigt.

— Vem har sagt, att du är lik andra fruntimmer?... För resten, tillade han retsamt — tiga kan du nog, men säga »nej» har du mycket svårt för.

Varpå Malin, utan att bry sig om att försvara sig, omotiverat utbrast:

— Jag önskar att Karl inte vore fullt så långt borta...

IX.

Alexandra var åter hemma på Råsnäs — hon sade själv, att hon »var glad över att vara det». Och hon lovade sig själv, att det skulle vara länge, innan hon åter tillbragte en vecka på Marieholm. »Jag har inte rättighet till att så där låta mig försoffas och förfinas», sade hon bryskt till Helga i ett oemotståndligt behov av att för sig själv ursäkta och bortförklara den känsla av otillfredsställelse och bitterhet hon alltsedan hemkomsten erfor.

Och den menlösa, hjärtegoda Helga svarade:

— Jag önskar, Xandra, att vi kunde göra det lika trevligt för dig som din mans släktingar. Men sedan du reste... Hon suckade och fortsatte icke.

— Vad n u? Vad står nu på? frågade systern oroligt, ett ögonblick glömsk av sina egna komplicerade bekymmer.

— Å, det har varit så mycken ledsamhet för Thorborgs skull i den här veckan... Pappa såg henne utanför järnvägsstationen spatsera fram och tillbaka med Birger Birgerson, och du vet... Helga såg uttrycksfullt på sin äldre syster.

— Jag kan tänka mig alltihop. Det blev väl en förfärlig scen, när hon kom hem, stackare?...

— Du behöver minsann inte stackra Thorborg! Hon

förklarade bara pappa rent ut, att då hon för länge sedan var myndig, så hade hon rätt att göra vad hon ville i detta fall. Det var uteslutande för mammas skull, sade hon, som hon stannat hemma så länge som hon gjort...

— Men — Alexandra drog på det — tror du nu egentligen att Birgerson är en så utmärkt karl?... Är det verkligen för Thorborgs egen skull han är så — ihärdig? Tror du inte, att han hela tiden har tänkt bra mycket på hennes pengar?...

— Jag vet inte, mumlade Helga missmodigt. Liksom alla lantbrukare har han det ju rätt besvärligt och krångligt, och... Jag vet inte. Det kan nog hända.

— Jag kan egentligen så väl förstå, utbrast Alexandra plötsligt, att pappa inte kan vara hänryckt över att se oss alla på det sättet gå och kasta bort oss.

Men när hon mötte Helgas förvånade, ängsligt förskräckta och frågande blick, tillade hon lugnare, liksom förklarande:

— Med hans hela livsåskådning, menar jag, och efter all hans strävan...

Hon avbröt samtalet — skamsen och missbelåten över den vändning det tagit — innan stackars Helga hunnit lätta sitt hjärta på hälften av vad hon hade att tala om.

Antingen det nu uteslutande var den halsstarriga Thorborgs skull eller inte, stämningen i hemmet var sannerligen, då Alexandra kom tillbaka från Stjernes, ytterligt tryckt och tung. Gubben gick omkring som ett åskmoln, såg mörkt på allting bakom sin blå lornjett, pikade modern och Helga för »oordning» i hushållet och fann fel i allt vad Ludvig företog sig på fabriken. Till sin yngsta dotter talade han knappt. Tyst, utan att beklaga sig, men med djup förbittring bar Thorborg hans ovänlighet.

Fru Orth var alltid den, som under sådana förhållanden led mest. Hennes skygga finkänslighet och oövervinnliga lojalitet förbjöd henne att någonsin med barnen — vilka sinsemellan talade öppet nog — diskutera fadern. Hennes hjärta ömmade för stackars Thorborg, som hon nu såg på väg att bryta sig ut ur hemmet och sannolikt gå samma eller liknande svårigheter till mötes, vilka Alexandra en gång under liknande förhållanden blivit inveckLad uti. Och denna moderns hjälplöshet och djupt kända oförmåga att värja sina barn mot faderns ofta orättvisa missnöje, vars yttringar det aldrig föll honom in att söka behärska, pinade syskonen mera än någon av dem ville tillstå. Alla — kanske dock mest Ludvig — kände de sig, var gång de mötte moderns ångestfulla, liksom om förskoning bedjande blick, ytterligt förödmjukade i sitt trots, komplett värnlösa. Ingen av dem hade hjärta att genom att sätta hårt mot hårt ännu mera öka bördan, som denna tåliga och skröpliga moder, utan att någonsin klaga, så länge burit. Och när hon på sitt skygga, förskrämda sätt ibland kunde säga:

— Ni veta ju att pappa håller så innerligt av er alla, att han alltid menar det bästa —

Då fanns det ingen av dem, som någonsin hade mod att säga henne emot, ty — rättvisa som de alla voro — visste de ju, att hon i det stora hela i själva verket hade rätt. Fadern älskade dem, han levde endast och allenast för dem, och han hade själv ingen aning om, att hans härsklystna, passionerade, sig allt bemäktigande ömhet för de vuxna och fullt utvecklade barnen kändes som ett tyranni, ett nästan outhärdligt band på deras innersta fria vilja, ett pinande, stängande hinder för utvecklingen av deras egen individualitet.

Aline, rädd och smidig som en råtta, höll sig under

»de stora mörktiderna» alltid undan, var aldrig till finnandes utom vid måltiderna och sade i morbroderns närvaro sällan ett obehövligt ord. Hennes hycklande, blinda lydnad, hennes nervösa, vettskrämda feghet enerverade Ludvig, som — uteslutande upptagen av huru han på bästa sätt skulle kunna förbereda fadern på sitt tycke för henne — kände mindre och mindre lust att åtaga sig systrarnas sak. Det nedsatte honom i hans egna ögon, gjorde honom inför honom själv till en ömklig stympare, att han, en stor och kraftig karl på trettiotre år, inte för länge sedan av fadern fordrat en så pass självständig ställning vid den stora verksamhet, vartill han var den naturliga arvingen, att han kunde bygga sig sitt eget hem. Men den från modern ärvda finkänsligheten och försagdheten gjorde det svårt för honom att i detta fall uppträda pockande; han visste att alla dylika anspråk från hans sida blott skulle mötas med oförstående hån: »Har du inte allt vad du behöver, kanske? Står inte hela Råsnäs till ditt förfogande? Är inte allt vad mamma och jag ha ditt?» o. s. v., o. s. v. Därför föredrog han att tiga »ännu så länge», och fann sig i att kyssa Aline i hemlighet, vilken med sin outrotliga lust för krokvägar, förslagen och intrigant av naturen, alldeles inte hade något emot denna kurragömmalek. Tvärtom. Ludvigs stadiga karaktär, hans för var dag växande passion för henne var ju också en i och för sig alldeles tillfredsställande borgen för hennes framtid — till och med, om hon nu komprometterade sig en smula för hans skull. Hon var ung, hon hade tiden för sig, och för ögonblicket smakade stulna kyssar henne bäst.

Under den — för att tala med Aline — »stora mörktid», som gubben Orths missnöje med Thorborg och ovilja mot hennes friare plötsligt åter framkallat över Råsnäs,

visade sig Vilma, den annars av syskonen litet tillbakasatta och kritiserade Vilma, vara till stor tröst och hugsvalelse för hela familjekretsen. Thorborg hade alltid påstått, att hon hade »tjockare skinn» än de andra, och det var under dessa omständigheter en lycka. Hon var den enda, som vid middagsbordet talade öppet och frankt med pappa, förstod att intressera honom och hålla målron vid makt. Mamma sade sällan något — det hade hon vänjt sig av med för länge sedan — Ludvig och Thorborg hade alltid sitt att tänka på, Helga, som aldrig hade stort att tala om, lät sig nu genom sin intensiva sympati för syskonen helt och hållet förstummas, och Alexandra hade, sedan hon kommit tillbaka från sitt långa besök på Marieholm, blivit så underligt apatisk och liknöjd för dem alla.

En eftermiddag, då hela familjen var bortbjuden och Xandra tillika med Thorborg var ensam hemma för att — som det hette — »taga vara på barnen», blev hon, som icke på flera dagar hört det minsta från Marieholm, överraskad av ett högst oväntat besök.

Hon var ensam ute i den stora varma glasverandan, där hon — på knä på den gula halmmattan mittför de öppna dörrarna åt trädgården — just höll på att hjälpa sin dotter Eva, uppkrupen på stolen framför henne, att knäppa kängorna. Plötsligt föll en skugga över det glänsande ljusa golvet — hon såg upp och såg Thomas Carter stå nedanför trappan.

Han lyfte på hatten och hon nickade goddag utan att resa sig upp. Men hennes ögon hade tydligt sagt honom, hur förvånad och glad hon blev.

— Stora dörren var bommad och stängd, sade han leende — halvt ursäktande. Hon reste sig upp och bad honom lite tafatt komma in.

Pianospelet upphörde i salongen. Lotten Falkner skymtades i dörren — det låg något fientligt misstänksamt, som nästan påminde om morfadern, i den korta, hastiga blick barnet kastade ut på verandan.

— Det är min systerdotter — syster Vilmas flicka, sade Alexandra vårdslöst förklarande. Lotten neg tafatt — hon såg slankig och förvuxen ut i den skrynkliga sitsklänningen, som knappt räckte över knäna. Se om du kan finna moster Thorborg, Lotten, och säg henne att här är främmande från Marieholm...

... Min yngsta syster och jag äro ensamma hemma, fortsatte hon onödigt omständligt, medan hon utan att se på honom med en inbjudande rörelse sköt fram en korgstol och själv satte sig på andra sidan om bordet.

Eva hade, utan att hälsa på den främmande eller taga vidare notis om besöket, själv brådskande fullbordat knäppningen av sina nya kängor. Nu satte hon fötterna ned på golvet och reste sig upp.

— Men Eva... sade modern ogillande, nästan generad. Sådana fasoner! Nig nu för farbror Thomas och kyss mamma, så kan du sedan få lov att springa din väg...

Eva var spenslig och smal, alltför gänglig för sin ålder, mycket mörk, med moderns stora, orädda blick. Thomas Carter fångade henne i bägge armar och lyfte henne högt upp mot taket.

— Don't, sade hon otåligt på sitt emigrantspråk. Please, put me down...

Han skrattade och lät henne springa. Alexandra vände på huvudet och såg efter henne.

— Hon märker, att du är svag för henne, sade hon.

— Du menar att det är därför hon alltid är så spansk emot mig, log han.

— Jag vet inte, Alexandra drog korggungstolen närmare intill bordet och böjde sig fram för att samla ihop sina sysaker. Barn äro så konstiga att komma underfund med. Hon tycker redan inte om dig...

— R e d a n?... sade han hastigt — frågande — med en ännu mera frågande blick. Hon blev röd, låtsade icke höra, och böjde sig, utan att möta hans ögon, djupare ned över den stora arbetskorgen.

Ingen av flickorna på Råsnäs hade egentligen sinne för kläder — Vilma dock något, men hon klädde sig banalt storborgerligt — och Alexandra så föga, att hon nästan kunde kallas slarvig. Men hennes billiga, färdigköpta klänningar, alltid ytterst enkla, sågo ändå för det mesta ut, som om de både voro tänkta, tecknade och sydda just åt henne. Hennes rent fysiska originalitet var så stark, att den förmådde sätta stil på till och med en i regel rätt försummad toalett.

I dag hade hon en sommarklänning av gul, enfärgad piké, sparsamt monterad med smala svarta sammetsband och hopfäst i halsen med en mörkröd granatstjärna. Sammansättningen var lite banal — nästan tarvlig — och dock tog hon sig bra ut i denna dräkt, vars färger i solskenet blevo ännu starkare. Han kom ihåg klänningen från i fjol — från Washington. Hon hade haft den på sig en eftermiddag, då hon tillsammans med sin lille gosse kommit upp till honom för att låna ett par svenska böcker till Karl, som blivit sämre och måste ligga till sängs. Han mindes, hur hon, då han bjudit henne på eftermiddagste, hade suttit på en liten svartlackerad stol bredvid den mörkgröna portiären — mitt i solskenet liksom nu. Han kunde s e henne...

— Jag har i morse haft brev från min far, bröt Thomas äntligen den alltför långa tystnaden. Det är mitt

egentliga ärende, varför jag tillät mig... Han antar, att det lär kunna låta sig göra med den där platsen åt Karl. Men det är långt borta — högt uppe på Dal — nära norska gränsen...

— Så mycket bättre — hon talade lågt och hastigt, nästan ovänligt. Ju längre bort vi komma... Hon avbröt sig hastigt.

Han såg på henne — halvt vredgat, liksom förebrående. Hon mötte hans blick och skrattade plötsligt.

— Nu stöter jag dig igen?... Jo, Thomas, jag s e r det. Bara för det att jag en halv minut är uppriktig och säger precis vad jag menar...

Han tog varsamt hennes hand, som vilade på bordet, böjde den sakta upp och ned i sin och behöll den. Hon svarade inte, skakade bara på huvudet.

— Åjo — du kan gärna medgiva det. Jag vet att jag ofta stöter er alla. Det är det, som Malin kallar min »ryskhet». Hon gjorde en liten min och försökte skratta. Jag är olik er... Framför allt — hon sänkte rösten — är jag olik dig.

— Nej, sade han lågt och böjde sig fram. Och ännu en gång — intensivt nekande: nej.

— Jo... hennes röst var nästan ohörbar. Hon drog sakta sin hand ur hans och rätade sig upp i stolen.

— Och ändå, sade hon efter en paus, långsamt — hennes röst lät upprörd: Och ändå vet jag, att jag, när det gäller, kan lägga minst lika mycket band på mig som ... som Malin.

Hon mötte hans vältaligt frågande blick och ångrade plötsligt bittert vad hon sagt. »Vad tror han?» tänkte hon oroligt. — »Vad tror han att jag menar?... Han måtte väl aldrig tro»...

Med en nervös rörelse satte hon sig bättre till rätta i

den djupa gungstolen. Hon kände sig — vilket sällan hände — djupt förvirrad, irriterad på sig själv och över hans tystnad och ännu alltjämt lika frågande blick.

— Vet du... Hon försökte göra sin röst stadig: hon måste ju säga något — jag nästan ångrar, att ni fingo mig till att resa från Amerika...

— Ja, sade hon och skrattade till. Men hon såg icke på honom, medan hon talade. För jag märker, att jag duger inte till att gå och vara sysslolös här hemma. Om bara Karl hade kunnat tåla det, så hade jag för min del allra bäst passat till att sitta och sträva ihop en förmögenhet i ett blockhus i yttersta Västern. Jag måste ha någonting att göra! utbrast hon. Det lät som ett undertryckt nödrop.

— Hur kan jag hjälpa dig, Xandra, när...

— Du vet ju, avbröt hon honom hastigt, vad jag har att brås på?... Min farfars mor var en finsk trollpacka, som trälade ihop silverpengar och gömde dem i sina strumpskaft. Jag är säker på, att jag är lik gumman. Och när vi komma upp i den där avkroken i Dalsland, skall jag visa det...

Carter hade stigit upp från sin plats och gick, medan hon talade, med sänkt huvud och händerna i byxfickorna långsamt fram och tillbaka på det långa verandagolvet. När han kom bakom hennes stol stannade han och lade sakta handen ovanpå hennes huvud.

— Du behöver inte göra några omskrivningar — han förde smekande handen över hennes svarta hår och talade lågt med intensiv värme. — Som om jag inte visste, Xandra, att du är den modigaste lilla stackare i världen...

— Don't, som Eva säger... Hon drog undan huvudet och försökte skratta. Men hennes läppar skälvde, hen-

nes ögon voro våta och hon kände en rent av hysterisk kvävning i halsen.

— Skall jag berätta något för dig, Xandra?... Det kom långsamt, myndigt, med starkt tillbakaträngd känsla. Hans hand vilade ännu, skyggt smekande över hennes mörka hår.

Hon svarade inte — slöt ett ögonblick ögonen, där hon satt.

— Låt oss börja från början, fortfor han i samma ton. Du skall veta, att när vi för två år sedan träffades i Washington...

— Å, låt bli! sade hon nervöst, nästan skarpt. Hon ryste till. Riv det nu inte upp igen, alltsammans...

Han teg och tog sakta sin hand undan från hennes huvud. Hon reste sig upp och stod plötsligt framför honom. Och när han nästa gång talade, såg han på henne — rakt in i hennes tårglänsande, beslutsamma ögon.

— Du vill alltså, att jag fortfarande skall tiga? mumlade han upprörd. Du förbjuder mig att tala?...

— Ja, sade hon tonlöst, i det hon sänkte ögonen under hans blick. Ja...

Thorborg hade stökat ute bland jordgubbarna i köksträdgården och måst göra en hastig toalett, innan hon tordes visa sig för »diplomaten». Nu stod hon emellertid i salongsdörren, fin och fräsch, gästfritt småleende — en smula nyfiken.

Alexandra förde ett ögonblick handen över pannan och håret, i det hon vände sig mot systern: — Äntligen, sade hon... Jag trodde nästan att du också hade givit dig i väg.

Hon presenterade Carter, som sade något artigt om stället och trädgården och det vackra vädret. Han frågade icke efter den övriga familjen, och Thorborg förstod

att han blott för en eller annan angelägenhets skull sökt Alexandra.

— Jag har sagt till om kaffe, sade Thorborg lite osäkert till systern. Ni gör oss väl det nöjet — vände hon sig till den främmande — att stanna och dricka det tillsammans med oss?...

Alexandra kunde inte förklara för sig, varför Thorborg plötsligt föreföll henne så tvungen och tillgjord i sitt sätt. Men hon var glad över, att hon talade så mycket. Själv märkte hon, att hon just inte hade mycket att säga.

»Jag kan inte mera tala naturligt med honom i närvaro av en tredje person», tänkte hon ängestfullt. »Det är mig omöjligt. Hur skall det gå?... Hur skall det gå, när jag nästa gång kommer till Marieholm?»...

X.

— Nu ser jag vagnen uppe i allén, farbror Thomas...

Det var Ebba Stjerne, som feberaktigt brådskande stack sitt strålande ansikte in genom dörröppningen. Thomas Carter såg upp från tidningen och hann knappt ge henne en nick, förrän hon åter var borta. I det han reste sig upp och mekaniskt drog ett tag i västen, smålog han för sig själv åt hennes ystra iver. Mycket riktigt — där var vagnen: han hörde utifrån trappan de två yngsta pojkarnas välkomnande indiantjut.

Det var äldsta syster, som väntades i dag — den nästan adertonåriga Agnes, som hela sista året vistats i en pension i Auteuil. Henrik och Malin hade bägge farit ned till femtåget för att möta henne.

När Thomas Carter dröjande, lite generad för att kanske vara de trop vid en familjescen eller genom sin närvaro möjligen lägga band på den nyss hemkomnas glädje över mötet med de sina, trädde ut i tamburen, voro redan de första stormande hälsningarna mellan syskonen utbytta. Men Ebba stod ännu och nästan hoppade jämfota av iver, medan hennes far ute på trappan gav order angående bagaget och den äldste brodern omsorgsfullt samlade ihop några halvvissnade buketter, som systern i hastigheten låtit bli liggande i vagnen.

Malin nickade till sin kusin under den stora hatten,

som hon, med bägge armarna upplyfta, just höll på att taga av sig — strålande över hela ansiktet. Hon hade alltid haft en egendomlig förmåga att meddela sin egen stämning åt andra — liksom smitta dem — och med en varm, broderlig känsla av ömhet för henne, vilken på samma gång gjorde honom själv glad, såg han nu hur genomlycklig hon var över att åter ha dottern hemma.

— Det är farbror Thomas, Agnes...

Den unga flickan hade stått med huvudet över skuldran för att se utåt vagnen — nu vände hon sig om och blev plötsligt röd, då hon upptäckte den främmande. Hon smålog vagt, halvt förläget, gick honom med ett par steg till mötes och räckte honom handen.

Hon var lik sin mor, tyckte han genast — bara blondare, med faderns mera regelbundna ansikte och den Stjerneska släktens ovanligt ljusa hy, obetydligt fräknig över näsroten och under ögonen. Men hon hade Malins uttrycksfulla grå ögon — en smula mörkare, kanske, och större än moderns — och munnen hade samma halvt blyga, halvt skälmska leende, som Thomas alltid från hennes tidigaste ungdom kunde minnas hos sin kusin.

När hon nu här ute i tamburen kom emot honom i sin långa moderna pariserkappa eller rättare resrock och sin näpna mörkgråa tock på det ljusa håret, såg hon fin ut — elegantare än han på länge sett en ung flicka, behärskad i sina rörelser, naturligt och lugnt graciös... Och i stället för att hälsa farbroderligt familjärt på henne, kände han, hur han ovillkorligen liksom rätade på sig, innan han, artigt bugande, tog hennes hand.

— Inte sant, Carter, hörde han Henrik Stjernes upprymda röst, med en klang av omisskännlig stolthet och belåtenhet. Tycker du inte, att Agnes riktigt kommit att likna Malin...

— Sådan som »Malin» var på den tiden, inföll modern leende.

I det första återseendets ovillkorliga respekt och hänryckning behandlade de övriga syskonen Agnes som en drottning. Om hon genast ville gå in och dricka kaffe, eller hon kanske först hellre ville gå upp på sitt rum?... Ebba kunde nästan inte bärga sig för att viska något om det nya blå överdraget på schäslongen, vilket skulle vara en hemlighet...

— Och glöm inte att hälsa särskilt på gamla Lina, när du går ner till folket, förmanade modern.

Ute på verandan väntade det något försenade eftermiddagskaffet. Emma i köket hade minsann kommit ihåg varma vofflor till fröken Agnes — hennes gamla älsklingsrätt. Bröderna och Ebba tävlade om att göra henne uppmärksam därpå och oupphörligt bjuda henne fatet.

— Men varför har far låtit hugga det gamla gråpäronträdet, medan jag var borta?... Agnes hade ställt sig med sin kaffekopp uppåt verandapelaren och såg strax förändringen.

— Men det skrev jag ju till dig om, skrek Ebba förebrående. Åskan slog ju ner i det i våras...

Carter fann sig komplett bortglömd. Men det roade honom — han kände sig helt ömsint betagen, nästan rörd över det okonstlade sätt, varpå hela familjen denna första eftermiddag tycktes gå upp i Agnes och odelat ägnade sig åt henne. Allt sedan han — tämligen tidigt — skildes från sin enda syster, som han aldrig stått synnerligen nära, och sin kusin Malin, som han lärt sig betrakta som en andra och kärare syster, hade han egentligen haft föga intim beröring med unga flickor. Och under de sista tio à tolv åren i utlandet hade han blott på ett mycket konventionellt sätt i sällskapslivet varit tillsammans med

dem, utan att någonsin ha fått tid och tillfälle att riktigt växa fast i en bestämd umgängeskrets. Agnes Stjerne representerade därför en nästan helt ny erfarenhet för honom. Och han fann också hos henne genom sin släktskap med henne, genom hennes svävande, ibland mera, ibland mindre märkbara likhet med sin moder, så mycket bekant, som påminde honom om hans ungdom och om livet i hans föräldrars hus.

Blott den omständigheten, att den unga flickan bar samma namn som hans egen avlidna moder — Malins moster — burit, gjorde, att hon liksom genast kom att stå honom närmare. Och då han en gång utanpå hennes tunna vita sommarklänning lade märke till ett litet venetianskt halsband av bleka koraller, omväxlande med små äkta pärlor, vilket han tydligt påminde sig ofta ha sett kring sin mors hals, kunde han med en viss rörelse ej låta bli att anmärka:

— Det där har bestämt varit mammas?...

— Ja, sade Agnes småleende, smickrad över att han givit akt på det och genast igenkänt det. Moster Agnes har ju burit mig till dopet, och jag fick flera småsaker och smycken efter henne...

Han tyckte själv det var sentimentalt — »franskt», som han kallade det — men flickan fick genom minnet av modern, vilken han som pojke nästan dyrkat, en viss nimbus över sig, som strax utmärkte henne framför alla andra unga flickor. »För det att jag så länge kastats omkring som en boll bland främmande människor får naturligtvis allt, som påminner om hemmet, långt mera värde för mig än för andra», sade han en dag till Malin, som skämtade över, hur föga blaserad »livet i ambassadhotellen» gjort honom.

— Det är en reminiscens av min borgerliga brittiska

härkomst, kära Malin — jag har en viss outrotlig svaghet för »my own people».

— Det är lyckligt för your own people, svarade hans kusin hjärtligt. Och jag vet, att du menar det. Du visade det bland annat i Washington, då du var så snäll mot Karl och Alexandra...

— »Snäll», upprepade han och skiftade plötsligt färg. Å...

— Jag vet inte vad jag annars skall kalla det för, fortfor hon i samma moderligt berömmande ton.

Den otvetydiga uppmärksamhet, han under de sista dagarna visat Agnes, hade fullständigt lugnat Malins svävande farhågor angående den märkvärdiga förtrolighet, som under Alexandras besök i förra veckan tyckts råda mellan henne och Carter. »Det är nog bara hans vanliga sätt», tänkte hon nu — »något han har lagt sig till med ute i stora världen»...

— Jo, du är snäll, återtog hon med övertygelse. Och inte det ringaste bortskämd. Här sitter du till exempel dag efter dag och håller till godo med mitt och barnens sällskap...

— Är det meningen, att jag nu skall säga något mycket artigt?...

— Prat! Jag har alltid vetat, att du håller minst lika mycket av mig som av din syster. Men det är inte det det kommer an på: man kan hålla av och ha tråkigt...

— Jag har aldrig tråkigt.

— Nej, sade hon tankfullt och såg plötsligt allvarligt på honom med handen under kinden. Det märker man och ibland undrar jag på, hur det kan vara. Det är något du alltid tänker på...

Hon mötte hans blick och fruktade plötsligt att ha sagt något, som han inte tyckte om.

— Du skulle ha gift dig, Thomas, sade hon muntert. Ty du är verkligen den hemtrevligaste karl jag vet i ett vardagsrum. Är aldrig i vägen, bråkar aldrig, skräpar aldrig...

— Ett riktigt ideal för en gammal ungkarl! skrattade han plötsligt uppsluppet.

Agnes, som just aldrig sade mycket — däri liknade hon inte sin mor — såg hastigt från sidan upp från sitt broderi: flyktigt, kyligt undersökande, liksom om hon med ögonen tog mått av honom.

— Agnes tycker, att du är orättvis emot dig själv, sade Malin förebrående.

Ehuru det skulle ha berört friherrinnan Stjerne i högsta grad obehagligt, ifall hon hos sin dotter upptäckt någon annan känsla för Thomas Carter än den allra ljummaste släktvänskap, smickrade det i hög grad hennes modersfåfänga att iakttaga den nästan vördnadsfulla uppmärksamhet, den aktgivande beundran samma man ägnade Agnes. »Inte för det, att han egentligen bryr sig om henne, naturligtvis» — som hon sade till Henrik, för vilken hon sällan kunde dölja sina tankar. »Bevare mig väl! — en sådan gås är jag förstås inte att jag tror något dylikt, men...»

— Men du ville gärna kunna tro det?...

Hon gjorde en häftig, avvärjande rörelse. — Känner du mig verkligen så illa, att du tror, att jag ville Agnes skulle ha en man, som är över tjugu år äldre än hon?... Nej då. Och som jag säger: det har heller ingen fara... Han har säkert en helt annan smak. Hade han tyckt om unga flickor, hade han nog gift sig långt före detta...

... Men i vårt klimat utvecklas en flicka så förtvivlat långsamt, fortsatte hon tankfullt sina reflexioner. Först bortåt de trettio eller så, äro vi någorlunda färdiga med

... vad skall jag kalla det?... med vår »éducation sentimentale».

— För min del, sade Henrik torrt — hoppas jag, att det skall vara en god stund, innan Agnes ens begynner på sin.

Malin skakade på huvudet: — Gör dig bara inga illusioner i den vägen, sade hon. Visst vore det väl, men... Vet du vad jag har tänkt på? Hon lät tidningen helt och hållet sjunka och lutade sig förtroligt fram emot sin man. Det var redan kvällskumt och de sutto vid ett av de öppna salongsfönstren, från vilket de kunde se Thomas och Agnes långsamt spatsera fram och tillbaka på grusgången — på precis samma plats, där de bägge knappt fjorton dagar förut sett honom promenera med Alexandra.

— — — Vet du vad jag tänker på, sade hon ännu en gång. Jag har ofta tänkt på, att liksom man i södern om våren klyver eller genomborrar de unga olivträden för att hindra dem från att bli sjuka — du minns nog, hur de bära sig åt?... så borde man ha förmåga att vid passande tidpunkt och utan allt för mycken smärta giva det unga hjärtat ett hälsosamt sår... Så att det inte sedan behövde förblöda eller inflammera...

— Jag ville se dig besluta dig för kirurgen, som skulle företaga operationen, sade Henrik ironiskt. Känner jag dig rätt, Malin, låste du hellre in våra flickor i källaren där nere.

— Ja, sade Malin med ett skratt, som slutade i en suck. Du har nog rätt: jag är inte heroisk. Och jag känner på mig, tillade hon omotiverat, helt allvarsamt, att jag kommer att bli en avskyvärd svärmor, en komplett häxa... Och ändå vet jag, att jag kommer att anse det som en personlig förolämpning, ifall Agnes och Ebba inte bli gifta.

— Du kommer att vilja lägga hela världen för deras fötter — utsätta dem för alla möjliga frestelser i riktning av genier och uniformer och titlar... Han reste sig upp och knackade för sista gången askan av sin korta pipa. Du är gränslöst fåfäng med dem, Malin. Han tog henne under hakan och lyfte upp hennes ansikte, medan han halvt ömt, halvt ogillande såg henne in i ögonen.

— Ja, suckade Malin utan att söka försvara sig. Hon reste sig också upp.

— Agnes! ropade hon över gräsplanerna i det hon böjde sig ut genom fönstret. Det är sent. Du får lov att tänka på att gå in nu.

Agnes höjde lite förskräckt huvudet — de sågo Thomas taga fram sin klocka. Därpå vände de och gingo — alltjämt småpratande — fram emot trappan.

— Det är sannerligen en ståtlig utsikt över ån och ängen från den där gången, sade Thomas till Henrik, då de kommo in. I synnerhet i solnedgången...

— Den är ju länge sedan förbi... Men det har i alla fall gjort gott att vi fällde det gamla päronträdet. Eller hur, Agnes?

— Ja visst, sade hon livligt. Farbror Thomas säger, att trakten här med utsikten över dalen påminner om Saint Germain...

— Jag upptäcker, sade Thomas, att det är bra länge sedan jag var riktigt på landet... Gud vet, om det inte vore det klokaste man kunde göra att taga avsked från »la carrière» och slå sig till ro på en eller annan gammal gård i en eller annan vrå av detta välsignade land.

Malin såg upp till honom: skulle han verkligen tänka på Agnes? tänkte hon och kände sig på en gång orolig och smickrad. Tankar, som hon icke kunde kont-

rollera och icke ville vidkännas: på hans förmögenhet, hans ansedda ställning, hans stadiga och nobla karaktär, flögo blixtsnabbt genom hennes huvud. Och... jo, han såg ännu riktigt ungdomlig ut och hans hållning... V o r e det verkligen en så stor olycka, om en ung flicka fäste sig vid en man vid hans ålder?...

Hon tittade ovillkorligen bort till sin dotter: Agnes stod och tog av sig den stora trädgårdshatten, i det hon omsorgsfullt med nedslagna ögon ur tyllbesättningen lösgjorde en späd, grön ranka, som modern en gång i eftermiddags sett Thomas räcka henne...

— Nej, god natt! sade Malin plötsligt tvärt. God natt, allesammans. — Gå sakta, Agnes, ty Ebba har säkert sovit länge...

XI.

— Moster Xandra!...

— Ja... Vänta bara ett ögonblick...

Alexandra Skytte knäppte försiktigt sin klänningskjol, som hon för ett ögonblick sedan med besvär låtit glida över det nyss uppsatta håret — skakade ut den en smula, jämnade fallet över höfterna, såg sig hela tiden i spegeln ... Därpå vände hon sig om och öppnade dörren.

— Här äro rosorna, sade Ebba Stjerne ivrigt. Hon var själv i tunn, vit klänning och vita skor. Bara knoppar — se!... Hon lyfte med stolthet upp ett par av de vita mignonettrosorna i den lilla spånkorgen, som hon nu satte ifrån sig på toalettbordet.

— Tack, sötaste Ebba, sade Alexandra med verklig känsla i rösten. Tror du inte också, att du kunde hjälpa mig att fästa dem?...

Ebba var idel villighet och iver. Hon valde omsorgsfullt och samvetsgrant var ros, innan hon stack dem ned i tyllburret, som garnerade det djupt urringade klänningslivet. En stor bukett skulle fästas vid vänstra sidan: Tycker inte moster Xandra?...

— Ingen kan se, att fröken Nyberg vid stationen har sytt den — sade hon trohjärtat beundrande, i det hon tog ett par steg tillbaka och uppriktigt njöt av effekten. I själva verket betraktade hon mostern ifrån detta ögon-

blick nästan uteslutande som så gott som sina egna händers verk.

Alexandra beskådade sig själv från huvud till fot: rent ut sagt — hon trodde heller inte, att någon kunde se, att hennes dräkt var av så tarvligt ursprung. Huvudsaken var — det visste hon av erfarenhet — att en klänning, som hon skulle bära, vore vit och visade så mycket som möjligt av hennes vackra hals och armar. Visserligen v a r hon alltför mörk, det visste hon nog, men detta varma, matta liksom solmättade skinn var... var verkligen...

Hon uppgav plötsligt att finna det uttryck, som föresvävade henne — alla reflexioner drunknade i det leende av omedveten tillfredsställelse, i vilket hon liksom resumerade sin dom över sig själv. Inom henne steg och steg en allt översvallande bölja av passionerad, länge tillbakaträngd livslust — lust att roa sig, lust att vara med, att beundras och fêteras, att visa, att hon hade makt, att njuta... Innan portarna för alltid stängdes.

Hela Stjerneska familjen var redan samlad i stora salongen, som — med undantag av några få stolar och soffor längs väggarna — var utrymd av dagens anledning. Thomas Carter, som hörde hennes steg, öppnade dubbeldörrarna, och med en lätt böjning på huvudet trädde Alexandra in, medan Ebba stolt gick bakom henne — som en tärna bakom en brud.

— O, moster Xandra! ropade Agnes — okonstlat beundrande. Liksom smekande, med en av sina egendomligt graciösa handrörelser tecknade hon i luften med en hastig linje silhuetten av hennes figur. S å förtjusande!...

Thomas höll ännu dörren öppen för Alexandra, vars släp höll på att fastna på tröskeln. Han sade ingenting, men hon kände hans blick.

Malin, som alltid var nervös, när hon skulle ha storfrämmande, höll på att rätta på sin yngste pojkes kragdoning. Nu såg hon upp på sin svägerska liksom de andra. Och hennes första oemotståndliga förnimmelse var ett styng av avund — nästan ovilja — på sin dotters vägnar.

— Sannerligen — sade hon tvunget komplimenterande och utan sin vanliga spontana hjärtlighet: du överstrålar oss alla, ma toute belle.

Men ehuru hon naturligtvis fann Alexandra vacker, var hon likväl för sin egen del fullständigt på det klara med, att den sortens skönhet i alla fall icke var hennes »genre». Man skulle vara blind för att icke kunna se, hur mycket finare Agnes var — outvecklad naturligtvis vid sidan av Xandra och inte så i ögonen fallande, men oändligt, oändligt mycket elegantare. Likväl: det var kanske dumt att barnet ej bestämt sig för den blekröda i stället för den vita... Den hade säkert givit henne mera färg...

Och moderns öga fortfor att bekymrat vila på hennes vackra vitklädda dotter, som var så strålande glad och nöjd med sig själv och tydligen väntade sig så mycket av sin afton. Det var något i denna blick, som sade, hur intensivt hon unnade flickan allt det bästa i världen och det nästbästa, och att om någon blott vågade tänka på att beröva henne det eller träda henne i vägen, så...

— Å — där äro de redan!... Det var den första vagnen, som körde upp för trappan.

— Det är för konstigt med mor, sade unge Niklas litet vanvördigt. Han var för andra eller tredje gången i sitt liv i frack och drog vart ögonblick ned sina manschetter. Hon bjuder själv våra främmande, och hon sitter alltid och väntar på dem, som om de voro en hord kabyler...

Agnes öppnade balen med sin far, som emellertid efter ett par varv överlämnade henne åt den unge löjtnant Barck från Fält. Thomas, som själv icke kunnat besluta sig för att bjuda upp någon, stod och såg på henne, när utbytet skedde, och den unge ståtlige officern — traktens erkända lejon — lade armen kring hennes liv. Hon dansade precis på samma sätt som sin mor — med djupt böjt huvud, lätt lutat åt vänster, mycket mjukt. I förbifarten såg hon upp på honom och smålog glatt. Därpå virvlades hon åter bort mellan de andra paren.

— Ja, hon är förtjusande, sade Alexandra från dörröppningen tätt bredvid honom. Både i hennes blick och röst låg något visst godmodigt mockerande.

Han vände sig om och gick bort och ställde sig bredvid henne.

— Jag har sett efter dig över allt, sade han utan att svara henne. Var har du varit?

— De sista fem minuterna har jag — liksom du — stått och sett på Agnes.

Det fanns ett uttryck i hennes ton — icke förebrående, snarare kyligt utmanande, som... Var det möjligt, att hon verkligen vore — en liten, liten smula svartsjuk?...

— Hon är den sötaste flicka jag har sett, sade Alexandra plötsligt varmt, överdrivet generöst.

Hennes röst och sätt att säga de enkla orden gav en samma intryck, som om hon hade rivit blommorna från sin dräkt och kastat dem för den andras fötter. Ett ögonblick stodo de bägge tysta och sågo åter på Agnes, som i detsamma ånyo dök fram mittemot dem och med sin egendomligt svanlika grace, sin omedvetna, leende säkerhet som en prinsessa tycktes behärska den motsatta sidan av salen.

Den ståtlige, korpulente doktor Asker kom och bu-

gade sig för Alexandra. Hon böjde småleende på huvudet, nickade lätt till Thomas — och var borta.

Carter blev stående där han stod, lutad uppåt dörrposten med händerna i byxfickorna. Inte under hela sommaren hade han känt sig så märkvärdigt hemlös på Marieholm som i afton. Alla dessa människor, som Malin och Henrik för att fira dottern bjudit ihop och som kände varandra så väl och allesammans hade så mycket att säga varandra, väckte hos honom intet intresse, och han måste ordentligt göra våld på sig för att i tur och ordning konversera med dem. Han brukade ju annars alltid ha ett jämnt, gott humör, men i kväll... Han var inte upplagd, han var inte i stämning — något måtte visst fattas honom, ursäktade han sig hos Malin, då hon förebrådde honom, att han var så tyst.

Alexandra — så firad och beundrad hon än kände sig, var heller inte riktigt vid lynne. Allt eftersom aftonen framskred, blev det henne mer och mer klart, hur barnsligt fantastiskt mycket, hur omöjligt mycket hon väntat sig av denna fest. Hon »överstrålade alla andra», hade Malin sagt — — — Varför kom inte han och bjöd upp henne? Varför stod han hela tiden där i dörren och såg så mörk ut — följde henne inte ens längre med ögonen?... Hon böjde sig litet bryskt fram och konverserade muntert med den jovialiske doktorn, som — till och med nu, då han dansade med en gift fru — hela tiden misstänksamt bevakades av sina två energiska systrar, vilka — enligt vad ryktet sade — aldrig ämnade tillåta honom att gifta sig. En stund tvang sig Alexandra — forcerat livlig — att höra på vad han sade — svarade och skrattade. Därpå — nästan mot hennes vilja — gledo hennes ögon åter bort mot den breda dörröppningen mitt för henne... Jo, han stod där ännu...

Thomas stod och tänkte på Alexandra. Och i afton — liksom så ofta förut på sista tiden — tänkte han på henne med en viss dov, för var gång han träffade henne mer och mer växande irritation. Han tyckte sig märka, att hon helst ville undvika honom, och att hon mer än någonsin tycktes besluten att aldrig ge honom tillfälle att säga ut, vad han hade på hjärtat. Men han ville tala, kosta vad det kosta ville. Hon kunde ju alltid säga nej — det hade hon ju lov till — inte ägde han i sin makt att tvinga henne — men han hade rättighet att fordra, att hon i alla fall hörde på honom. Det var dock ej ett så alldeles ringa offer han vilket ögonblick som helst vore beredd att bringa henne...

Under sista tiden, då han blott sällan fått tillfälle att träffa henne (och det var ju dock, trots all släktkärlek, endast och allenast för hennes skull han kommit hit) hade han börjat intala sig själv, att hon vore kall, fåfäng och kokett — inte »kvinnlig» på samma sätt som t. ex. hans kusin Malin eller Agnes voro kvinnliga. »Hon tycker nog om att släpa mig med sig som en knähund» — kunde det ibland hända att han i sin förbittring grovt sade till sig själv — »men ge mig tecken till rättigheter över sig, göra den minsta uppoffring för min skull... Nej!»

Hennes något kantiga och bryska sätt, hennes nästan cyniska oräddhet, när det gällde att analysera och klargöra både sina egna och andras motiv, hennes oförställda, aldrig dolda bitterhet, hennes trumpna trots mot ödet — allt detta, som alltid i hans ögon blott på ett säreget pikant sätt kryddade hennes mörka skönhet och liksom lyft henne upp i ett annat och högre plan än det, vari vanliga kvinnor befunno sig — kunde nu ofta, när han tänkte därpå, irritera, nästan såra honom. Hans begrepp om »kvinnlighet», vilka hon ända från början av

deras bekantskap modifierat och omskapat, hade nu efter hand blivit högst osäkra och svävande. »Jag förstår mig inte på henne» — kunde han ofta bittert säga till sig själv — »jag förstår mig inte längre på att bedöma henne — jag vågar inte — till den grad otrygg har hon gjort mig. Vad vet jag — vad har jag någonsin vetat om hennes känslor för mig?... I snart två år har jag nu älskat henne — tåligt och, på sitt vis, oegennyttigt; jag har ställt min tid, nästan hela mitt liv till hennes rådighet — vad har hon någonsin till gengäld givit mig? Ingenting. Ett samtal eller ett brev då och då — det är allt»...

Ju mera han tänkte över deras förhållande, desto säkrare visste han med sig själv, att vad honom angick begärde han icke bättre, än att i morgon dag få taga henne i sina armar och beskydda och älska henne och lägga allt till rätta för henne. Det bleve inte lätt — Gud skulle veta, att det sannerligen inte bleve lätt — han tålde nästan inte att tänka på stackars Karl Skytte... Hade det bara varit någon annan karl — en frisk, duktig karl, med hälsa och framtid. Men han!... Och Malin med sin omisstänksamhet, sin rena och högst begränsade erfarenhet av världen — hur skulle hon någonsin kunna förstå eller förlåta?... Naturligtvis komme denna sak att kosta honom hans karriär, hela hans yttre ställning — det betydde icke så mycket. Äregirig var han minst av allt, och några illusioner angående nyttan eller välsignelsen av sin egen verksamhet hade han rakt inte. »Världen» var honom också rätt likgiltig. Men ändå... Det bleve inte lätt, det bleve inte lätt... Men han skulle vinna henne, hon måste bli hans. Förstod hon eller förstod hon icke vad som dag och natt var i hans tankar? Det såg inte så ut. Åtminstone värdigades hon aldrig låta honom märka, att hon begrep vad det var han öns-

kade av henne, svarade aldrig, när han någon gång vågade sig fram med en antydning därom...

Agnes och hennes kavaljer hade åter stannat bredvid honom. I det dansen slutade, lade hon lätt sin hand på hans frackärm:

— Farbror Thomas är den enda som inte har bjudit upp mig i kväll, sade hon skämtsamt förnärmad. Hennes vackra grå ögon logo övermodigt och skälmskt in i hans.

— Hur kan du veta, om jag över huvud dansar?...

— Du dansade ju med mor...

— Nå, nästa dans då, Agnes? Han tittade henne frågande, leende in i ansiktet.

— Jag kommer till att narra prostens informator — hon skrattade — men...

— Du kan nog reda dig med honom... Är det så du menar?...

— Ja, sade hon självsvåldigt. Med honom kan jag nog reda mig.

— Andra äro alltså besvärligare? förhörde han sig faderligt.

Hon ryckte på axlarna — lite affekterat franskt — och svarade inte. I det han bjöd henne armen, såg han småleende ned på henne, förstod fullkomligt att värdera det fint behagsjuka, medfött världsdamsaktiga i hennes hållning och sätt.

— Så förtjust han ser ut! viskade Helga till Alexandra, i det Carter och hans dam passerade förbi dem. Hon är också stilig... Passar riktigt till ministerfru — eller hur?

— Jag vet inte, jag känner inga ministerfruar, sade Alexandra kyligt. — Borde hon inte i alla fall vara lite äldre?... Med ett slags missnöjd förvåning hade hon hela tiden med ögonen följt deras samtal. Att de redan hunnit bli så intima — att Agnes kunde umgås med ho-

nom så självsvåldigt förtroligt, det hade hon inte tänkt sig.

Hon kände sig ond på sig själv över den egendomliga känsla av obehag, som grep henne, då hon strax efteråt såg Thomas Carter lägga armen kring unga fröken Stjernes liv. »Men jag är ju en riktig toka», sade hon harmset till sig själv — »hur är det möjligt att jag kan taga mig så nära, att han... är mig otrogen» ville hon ha sagt, men smålog strax själv åt ordet, ironiskt förbittrad, och rättade det i sin tanke till »tycker om Agnes». »Vad kan det väl göra mig vem han dansar med eller bryr sig om — jag har ju för länge sedan, alltid, varit fast besluten, att aldrig... aldrig... Som om jag hade minsta rättighet över honom!... Som om jag ville eller önskade ha det... Nej, men, men»... Tanken gick som ett plötsligt hugg igenom henne: »Han har blivit mig nödvändig.»

— Alexandra?... Han hade slutat sin dans med Agnes och stod bugande framför henne — allvarligt vördnadsfull, med sitt slätrakade ansikte och tjocka, litet vågiga hår, benat över vänstra tinningen.

Utan att direkt se upp på honom höjde hon huvudet och smålog tvunget. Han ansträngde sig halvt omedvetet att fånga hennes blick och lyckades — uttrycket i hennes ansikte förändrades plötsligt och leendet var åter hennes eget: hennes gamla förtroliga leende, vilket alltid tycktes honom liksom utesluta hela den övriga världen, i så hög grad var det ämnat åt den hon skänkte det. Och han kände sitt hjärta klappa mycket fort: det var så länge sedan, tyckte han plötsligt, som hon sett på honom och smålett åt honom på detta sätt.

Under dansen, som var kort, talade de ej med varandra. Men i detsamma musiken åter tystnade och han drog hennes hand in under sin arm, sade han:

— Låt oss gå ut i trädgården... Vill du?

Utan att svara grep hon liksom litet fastare om hans arm, i det hon böjde sig ned och samlade upp sitt släp... Framför dem på den breda verandan och ända ut på trappan stodo flera par, som nästan spärrade vägen. Den stora trädgården låg halvskum i midsommarnattsbelysning.

— Jag kan inte säga, hur mycket jag njutit av de ljusa nätterna i år, sade han konventionellt entusiastiskt, i det de sökte bana sig väg.

— Ja, inte sant?... svarade hon förstrött, alldeles uttryckslöst. Hon hade ingen känsla av det nödvändiga i att för andra människors skull föra något slags konversation, och hans yttrande, ännu mera hans ton, liksom skar sig emot hennes stämning.

— Detta är just en sådan natt som en sommarnatt bör vara, fortsatte Thomas. — Hon såg upp — halvt undrande, om det verkligen var till henne han talade.

— Nej, sade hon rebelliskt och ville plötsligt draga sin arm ur hans. Om jag vill stå här ute i mörkret!... Låt oss gå in...

— Alexandra!... Befallande, nästan med våld höll han hennes hand fast på sin arm.

Hon gjorde icke längre något motstånd, stod stilla och orörlig bredvid honom. Men hennes plötsliga oförnuftiga ovilja emot honom lågade ännu i den blick, som från sidan mötte hans. Musiken begynte åter där inne. Verandan var tom och skuggorna av de dansande gledo åter förbi de höga, starkt upplysta fönstren.

— Jag begriper dig inte, Xandra. Hans blick — undrande, ogillande och orolig — vek icke från hennes ansikte. Motvilligt, nästan trumpet lät hon honom föra sig nedför trappan ut på den torra grusade gången, tom

så långt ögat nådde. Över dem stod himlen hög och mörkblå i skenet från fönstren — genomskinligt ljusare bortåt horisonten.

— Är det en ny förskansning? mumlade han halvt förebrående, halvt ironiskt.

Hon skrattade nervöst och drog åt sig sina kjolar, i det de bägge togo plats på den lilla låga trädgårdssoffan strax utanför verandan.

— Vad är det? sade han hastigt, mycket lågt, utan all inledning. Har något hänt?

Hon skakade på huvudet och vände ansiktet halvt bort ifrån honom. I skenet från de upplysta fönstren bakom dem såg han hennes bruna kind rödare än vanligt. Hon svarade inte. Munnen, det lilla av munnen han såg, var fast sluten.

— Alexandra — han lade plötsligt bestämt, passionerat sin hand ovanpå hennes — är detta rätt mot mig? Är det ens rätt emot dig själv?

—Det är rätt mot andra, sade hon lågt och skarpt. Han kände, hur handen i knät skälvde.

— Du var så ung, utbrast han, du misstog dig...

— Jag var tjugo år, och jag misstog mig inte. Hon vände åter ansiktet emot honom och såg honom rakt in i ögonen. Nej, Thomas... så feg är jag ändå inte, att jag skyller på min egen... oerfarenhet för nio, tio år sedan. Tvärtom — jag visste långt bättre än de flesta vad jag ville... då. Och... Hon stannade.

— Tala ut, mumlade han upprörd. Säg, för Guds skull, äntligen en gång, vad du ville säga...

— Jag ville bara säga — nu bävade och skälvde rösten, han kunde höra, hur det stormade inom henne — jag ville bara säga, att om jag kunde glömma... glömma... allt annat, så... Hon avbröt sig och utbrast häftigt:

— Min halsstarrighet den gången — förstår du inte det? — förpliktar mig nu.

Hennes ögon, i vilka han läste full, förtvivlad tillståelse, mötte hans. Han kramade hårt hennes hand, som ännu vilade under hans.

— Men jag älskar dig, mumlade han, som om detta faktum förändrade, måste förändra allt. Och glömsk av allt annat, överväldigad av sin egen, så länge tillbakaträngda lidelse, som han nu icke längre sökte bekämpa, upprepade han: Jag älskar...

Nästan krampaktigt återgäldade hon hans handtryckning. Hon slöt ögonen. Hennes sinnesrörelse, då han — hjälplöst, nästan ohörbart — upprepade dessa ord, som ingen av dem förut tilltrott sig mod att utsäga, var så intensiv, att hon plötsligt genom hela sin varelse kände liksom en rysning av köld.

— Är du här? hörde hon från verandan — rakt över sitt huvud — sin bror Ludvigs förundrade stämma. Han böjde sig över räcket ut i halvmörkret. Bakom honom skymtade Alexandra, som hastigt vände sig om, Alines lätta vita fjäderboa.

— Ja, sade Alexandra och reste sig upp med en viss svårighet. Vi tyckte, att det var så varmt där inne...

Aline stack sitt vackra ljusa kattansikte längre fram över Ludvigs skuldra. Hon såg ned på Alexandra — nedifrån och upp — och skrattade plötsligt sakta, muntert, alldeles omotiverat.

— Det tycka vi väl alla, sade hon oskyldigt.

XII.

— Seså, sade Henrik Stjerne — han stod och trummade retligt på rutan, som var grå och randig av regn — när det en gång vid den här tiden på året har börjat hällregna, då håller det då sannerligen aldrig upp igen.

— Det är bra synd om höet, sade Malin från djupet av sin länstol. Varför lät du inte köra in, när jag rådde dig till det?...

— För det att det var plaskvått, bet han otåligt ifrån sig. Agnes, vände han sig om, ring på en lampa! Här är ju redan så satans mörkt inne, att man knappt kan läsa en tidning...

Ebba gick in och ut på verandan med galoscher och regnkappa, vars kapuschong stod i en spets upp över pannan. Hon »räddade» de nedregnade utslagna rosorna, i det hon bar in hela fång av dem och efter stjälkarnas längd ordnade dem i ett par stora lerskålar på verandabordet. Emellanåt kom hon bort till ett av fönstren och nickade in till de andra med sitt söta leende ansikte. Till och med hennes far, som var i så dåligt humör över sitt hö, kunde inte låta bli att ibland småle igen åt henne.

Lampan kom emellertid in på det stora bordet. Agnes röjde stillsamt undan böcker och tidningar, satte stolarna i ordning. Därpå tog hon åter begärligt fatt på sin bok.

— Vill d u inte ha något att läsa? frågade Malin Thomas Carter, som med benen lättjefullt utsträckta framför sig och händerna hopknäppta under nacken, satt borta i den stora skinnklädda emman vid kakelugnen.

— Nej, tack — jag tycker bäst om att sitta och göra ingenting...

Agnes satt, med boken på bordet, lätt framåtböjd, med vänstra handen under tinningen, fingrarna dolda i det fjunlätta ljusa håret, som hon — då och då — frånvarande förde tillbaka från pannan. Hon visste inte själv, hur uttrycksfullt hennes ansikte var, medan hon — utan att någonsin se upp — vände bladen: den egendomligt rörliga, liksom skyiga pannan med de fina, något uppåtsträvande ögonbrynen... och de halvt sänkta ögonlocken, under vilka man anade ett intensivt, absorberat intresse; draget kring munnen, vilket, utan att hon visste det, oupphörligt skiftade uttryck: sarkastiskt, ömt, leende, skälmskt, stolt triumferande... tills hon med tungan mot ena kinden och en obeskrivlig min av ett barn, som njuter av stulna gotter, borrade hakan ned mot den höga kragen. Varpå hon lätt drog upp axlarna, halvt ironiskt otålig, och — plötsligt irriterat medveten om farbror Thomas' blick — såg upp:

— Vad är det du läser? frågade han, utan att stort tänka på vad han sade.

Och hon svarade förvirrad:

— Ingenting.

Han reste sig upp och — utan att vidare sysselsätta sig med henne — började han, med händerna i byxfickorna och nedlutat huvud, tankfullt gå fram och tillbaka i det långa rummet. Allt emellanåt, när han kom förbi bordet, såg han förstrött ned på Agnes.

Thomas Carter hade redan varit nästan halva som-

maren på Marieholm och det såg inte ut som om han tänkte på att resa. Han sade själv, att efter den långa vistelsen i Amerika inverkade det regelbundna levnadssättet och den djupa, fridfulla stillheten här ute på landet oändligt välgörande på hela hans fysiska och andliga konstitution. Och han var innerligt ombedd att stanna, så länge han ville: det smickrade Malin att märka, i vilken hög grad det intima, formlösa umgänget med några få människor, med vilka han kände sig sympatisera, tilltalade honom, som i allmänhet ansågs så bortskämd. Hon visste förstås, att han alltid förr i världen trivts i hennes sällskap. Ty Alexandra hade haft rätt i sina förmodanden: i sin tidigaste ungdom, då han ännu var generad av en ytterligt betungande och allt hindrande bondblyghet, hade han en kort tid varit starkt betagen i sin kusin och fostersyster Malin Skytte. Men denna, aldrig ens tillstådda känsla hade knappt vaknat till medvetande, förrän hon genom sitt tidiga giftermål med Henrik Stjerne strax gav den nådestöten. Så ung och oerfaren han än var, insåg han nämligen själv det ytterst hopplösa, nästan löjliga uti att gå omkring och vara kär i en nygift hustru, som själv var gränslöst förälskad i sin man, och då han var mycket ömtålig, var blotta tanken, att någon skulle kunna gissa sig till hans svaghet för henne, honom i hög grad pinsam. Då hon vid sitt giftermål emellertid flyttade långt bort från Stockholm, såg han henne även ytterst sällan, och svårigheten att bekämpa hans vaknande böjelse visade sig — till hans egen förvåning och nästan förödmjukelse — ej synnerligen stor. Under universitetstiden i Uppsala hade han haft ett par lättare äventyr, som fullständigt drogo hans tankar ifrån henne, och då han senare — mera genom faderns inflytande än egna förtjänster — lyckades bli anställd vid beskickningen i Paris,

ägnade han sedan icke längre en enda sentimental tanke åt sin kusin — ehuru han alltid för henne kände en öm, mera än broderlig vänskap. Senare hade hans liv, under de femton år han mest vistats utrikes, framglidit på det behagligaste och — vad hans hjärta angick — fredligaste sätt. Liksom andra unga män av hans krets och med samma resurser, hade han roat sig duktigt i Paris, men aldrig, tack vare en viss medfödd finkänslig skygghet, på något sätt tillsölat sig själv, eller gjort något, som från hans moraliska synpunkt — vilken emellertid ej var synnerligen sträng, det medgav han uppriktigt — egentligen var värt att ångra. I Washington hade han beundrat damernas utseende och briljanta toaletter — han hävdade alltid med stor värme, att amerikanskorna voro de vackraste fruntimmer i världen och de, som bäst förstodo den numera så invecklade konsten att kläda sig; — men trots all beundran och all konventionell »flirt», var och blev han ganska likgiltig för dem och fann dem i djupet av sitt hjärta kyliga, kantiga, ytliga och forcerade. Deras högt utvecklade världslighet och sociala äregirighet stötte honom, och ehuru de naturligtvis på sitt sätt voro högt kultiverade, fann han dem ofta puerila och banala — saknade hos dem fransyskornas smidiga grace, såväl som de nordiska kvinnornas innerlighet och frodiga känslo- och tankerikedom. Att han i detta fall möjligen kunde vara orättvis, medgav han gärna: han visste blott, att de — såsom han kort och kategoriskt uttryckte det — »inte tilltalade» honom.

När han för omkring två år sedan först träffade Alexandra Skytte, var han verkligen — enligt sina amerikanska väninnors något pikerade uttalanden — så »h e a r t w h o l e» som en ännu ung, kärnfrisk och alldeles normal karl med en god portion undertryckt sentimen-

talitet möjligen kan vara. Han såg henne — och redan den allra första kvällen han såg henne, förälskade han sig i henne.

Hans hjärta hade varit så tomt, hans liv, oaktat alla så kallade »nöjen», till den grad ensamt och schablonmässigt enformigt, att trots de förtvivlade utsikterna för denna kärlek, vilken han under lång tid icke ägde ringaste hopp om att se delad, var det med rörelse och triumf, nästan lycksalighet, han själv konstaterade, att han ännu var i stånd att älska så varmt och osjälviskt. Varenda yttring av denna nya känsla, åt vilken han ända från början utan minsta motstånd — säker på, att h o n skulle göra allt motstånd, som behövdes — överlämnade sig, var honom dyrbar, nästan som den spirande brodden på en länge ofruktbar åkerlapp. Hennes hjälplösa och osäkra ställning, långt ifrån att skrämma honom, bidrog blott att öka hans ömhet för henne. Senare, allt eftersom hans känsla växte och samtidigt blev mer och mer fordrande och egoistisk, undrade han ofta, om han ej alltid — utan att vilja göra sig själv reda därför — i djupet av sin själ hade gjort räkning på att Karl Skytte, som de amerikanska läkarna då med bestämdhet antog för bröstsjuk, skulle dö och lämna henne fri. Ty underligt var — det tänkte han sedan ofta på — att han under hela denna första tid av deras bekantskap alltid undvikit att se framtiden in i ögonen, och aldrig kunnat förmå sig till att uppgöra några planer angående utvecklingen av sitt förhållande till Alexandra.

Han älskade allt hos henne — från det stolta och något misstänksamma sätt, varpå hon höjde huvudet, då någon närmade sig henne, ända till det egendomligt fasta och spänstiga fotskiftet, i vilket han tyckte sig igenkänna något av det »vilddjursaktiga», som hon själv skämtsamt

påstod karaktärisera henne. Hennes tydliga brist på egentlig världsvana, hennes naiva och bittra uppriktighet, hennes något föraktliga högdragenhet gentemot män och knappt dolda fientlighet gentemot kvinnor — allt förtrollade honom. Hon hade, när hon var bekymrad — och det var hon ju tyvärr under dessa år ofta — ett sätt att med armbågen mot ena knät och knogarna mot läpparna luta sig framåt, medan hon trist och hopplöst såg ut framför sig med sina tragiskt nattmörka ögon — en blick, som nästan tog hjärtat ur bröstet på honom av medlidande och lust att visa henne, till vilken grad han var i stånd att offra sig för henne. Och samtidigt hade han en så djup respekt, nästan fruktan för henne, att han under hela den tid Skyttes bodde i Washington, varunder han så ofta träffade henne, aldrig någonsin kommit sig för att ens ge henne en antydning om, hur dyrbar hon var honom. Därav hennes osäkerhet, hennes skygga, stolta ängslan för att »inbilla sig något», som i förhållandet till honom kunde utsätta henne för möjliga förödmjukelser. Detta märkte han och njöt av det. Han visste inte riktigt varför, ty minst av allt hade han lust att pina eller skrämma henne.

Allt sedan hon vid jultiden reste från Washington, hade han blott tänkt på att återse henne och längtat gränslöst efter henne. Under de månader de sedan varit åtskilda hade han fullständigt gjort sig sin ställning till henne klar och oåterkalleligt fattat sitt beslut. Hon skulle bli hans hustru. Och när han efter ett kort, pliktskyldigt besök hos sin far och sin syster strax reste till Stjernes på Marieholm, var det blott för att så snart som möjligt få tillfälle att återse Alexandra Skytte och rent ut fråga henne, om hon vore beredd att för hans skull bryta med sin man, för vilken hon redan offrat alltför mycket, och trots alla hänsyn och hinder — vilka i detta fall vore ovanligt

svåra att besegra, det insåg han nog — förena sitt öde med hans. Hon hade nästan genast instinktivt gissat hans avsikt och i det avgörande ögonblicket alltid förstått att hindra honom från att förklara sig, att tala.

Naturligtvis förstod han mycket väl hennes betänkligheter, hennes ångest och samvetskval — han inbillade sig ytterst noga och omsorgsfullt ha övertänkt alltsammans — men borde hon inte långt förut ha gjort sig klart, vad det var hon inlät sig på, när hon så intimt förtroligt umgicks med honom och så fast band honom till sig?... Hon var ju dock en utvecklad, erfaren kvinna, icke något barn — hon b o r d e ha förstått...

Först i går, då hon — upptagen av det ovana nöjet att åter finna sig inom sin egen sfär, berusad av den beundran hennes skönhet väckte — icke varit till den grad på sin vakt som hon annars gentemot honom brukade vara, hade det äntligen lyckats honom att göra sig hörd och på samma gång få full klarhet över hennes känslor för honom. Och nu?... Och nu?... Var och hur skulle han återse henne? Hur hade denna dag förflutit för h e n n e? Vilken ångest och fruktan och segerglädje måtte hon icke ha levat uti!... Han kände åter den vilda otålighet, mot vilken han hela dagen igenom av klokhetshänsyn måst kämpa, storma inom sig. Vad tänkte Alexandra nu om honom?... Vad trodde hon om honom, för det han icke strax i förmiddags skyndat till henne? — för det att han icke genast i morse sökt tillfälle att återknyta deras i går afton avbrutna samtal?... Och varför hade han icke gjort det? Varför?... Skulle hon riktigt förstå och respektera hans känsla för f a i r p l a y — hans tvekan, om det icke vore riktigast och hederligast, att genast, innan han ginge vidare, vända sig till Malin och Henrik, vilkas gästfrihet han missbrukat? Skulle hon förstå, hur han — trots sin

otåliga längtan efter henne — fruktade och räddes för blicken i Malins ögon, för att se Agnes' och Ebbas förtroendefulla vänlighet förbytt i oförstående ångest, ovilja och skräck? ... Här satt han nu mitt ibland dem som en oupptäckt tjuv — hade någon av dem i detta ögonblick bara kunnat ana ...

På sin oupphörliga, långsamma vandring fram och tillbaka längs den ändlösa grönrandiga gångmattan, som i halvmörkret borta vid kabinettsdörren nästan syntes gråsvart, passerade han åter och åter Agnes' plats, och gång på gång drog hon mekaniskt, förstrött sin klänningskjol åt sig. Nu blev han ett ögonblick stående vid bordet och såg i lampljuset ned på henne.

... Vad hon då liknade Malin som hon satt där — Malin, sådan som hon var, när hon var aderton år och han ur djupet av sitt jungfruskygga och brinnande hjärta hade dyrkat henne ... Nej, inte precis l i k n a d e — dottern var betydligt mera distingerad, säkerligen en hel del vackrare än modern, men ... men ... hon påminde — ja, påminde ...

Det föll honom plötsligt in, att det var en sådan flicka — just en sådan flicka som Agnes — han alltid drömt sig som sin hustru. Och så ... Vad hade han ända till dessa bägge sista åren egentligen vetat om sig själv — om sitt innersta själv, sitt eget hjärta? ...

— Vad är det egentligen du läser? Han böjde sig plötsligt fram över Agnes' stol — angelägen att ett ögonblick komma bort från alla dessa förvirrade, motstridande tankar.

— »Anna Karenin.» Hon vred lite på huvudet och såg upp. Han tog utan vidare boken från bordet och tittade efter, hur långt hon hade kommit: det var ungefär mitt i romanen, i det kapitlet, där Ljévin vid spelbordet friar

till Kitty. Och han överfor småleende med ögonen ett par linjer av denna scen, som han så väl mindes.

— Att det egentligen kunde gå till på det viset? sade Agnes litet dröjande, fullständigt upptagen av personerna hon nyss hade läst om.

— Varför inte?

— Å... Hon rodnade plötsligt och virrade litet med huvudet.

Han stod och såg småleende ned på henne, i det han höll upp bladet mellan två fingrar: — Varför inte, Agnes?

— Jag vet inte. Naturligtvis tror jag på det, när Tolstoy skriver det, sade hon hastigt, men... Men jag tycker, att de skulle förlora tålamodet, innan de hunno gissa hälften av orden, eller hjälpa varandra på traven, eller... Och så är det ju liksom det bara vore en lek, avbröt hon sig själv.

— Men det är en härlig bok, inte sant?

— Jo, sade hon varmt, med övertygelse.

Liksom längtansfullt sträckte hon handen ut efter den, men han höll den ännu fast.

— Hur skulle Ljévin då ha gjort? frågade han plötsligt. Deras ögon möttes.

— Det vet jag inte, sade hon och kom i sin förlägenhet att skratta. Men det är ändå mest intressant att läsa om Anna själv, fortsatte hon litet tvekande, då han ännu ej gjorde min av att återgiva henne boken. Och Wronsky, tillade hon beslutsamt, med en viss ansträngning.

— Intressantare?... frågade han. Han ihågkom plötsligt huvudhandlingen i boken, och kände i detsamma ovillkorligen en förnimmelse av nervöst obehag.

— Ja, sade Agnes förtroligt, ur stånd att längre motstå frestelsen att tala om denna historia, som i så hög grad upptog henne. Naturligtvis gjorde Anna förfärligt

orätt, men — hon såg upp med sina klara grå ögon — vad skulle hon göra?...

— Nej, vad skulle hon göra? upprepade Carter dumt, mekaniskt.

— Låt åtminstone bli att diskutera historien med henne, Thomas, sade Malin halvt skämtsamt, halvt allvarligt. Jag har samvetskval för det jag över huvud låter Agnes läsa en så... farlig bok. Men vad tjänar det till — suckade hon lätt och såg vädjande, litet osäkert upp på honom — att med våld försöka hålla henne utanför livet?...

— Det tjänar till ingenting, svarade han hastigt, något tvärt. Sådana historier får hon ju nog höra...

XIII.

Lilla Ebba Stjerne hoppade ur täckvagnen — som en fågel hoppar ur en bur — och sprang uppför stentrappan till vestibulen. Hon var i vit, prickig moll med volanger nedtill omkring den halvlånga kjolen och hade bara en tunn vit schal över huvud och axlar.

— Här ha vi äntligen den efterlängtade baldamen, Malin... Thomas Carter tog emot henne på trappan och bar henne in, i det han lyfte henne högt upp under lyktan i vestibulen.

— En sådan tid ni ha stannat, förebrådde Malin från salongsdörren, medan hennes tre pojkar långsammare troppade in efter systern.

Alla barnen på Marieholm — utom Agnes, förstås, som ju var vuxen och ansåg det långt under sin värdighet — hade varit på stor barnbjudning på Råsnäs i anledning av lilla Eva Skyttes födelsedag. Ebba, som ju var hela fjorton år och lång för sin ålder, hade naturligtvis varit högsta hönset i korgen och berättade nu om sina erfarenheter från aftonen.

— Du var dum, som inte kom med, Agnes, sade hon till systern, som blott småleende lyfte blicken från sin virkning. Moster Xandras kusin, den där Aline, dansade hela tiden, och det gjorde också de stora flickorna på

Råsnäs. Jag skulle för resten hälsa mor — kom hon plötsligt att tänka på.

— Från moster Xandra?...

— Nej, från dem allesammans — de gamle... Det var så genant, vet ni — jag visste inte alls vad jag skulle kalla dem, och jag var rädd för att flickorna Nordberg och de andra skulle tycka att det var underligt, om jag inte sade »tant» till den gamla frun och fru Falkner...

— Ny sida av saken Montague och Capulet! reflekterade Henrik. Hur redde du dig ur klämman?

Ebba satte sig på divanen och sträckte ut framför sig sina nätta fötter i vita strumpor och skor.

— Jag sade »man», eller också sade jag ingenting. Men moster Xandra borde ju förstås ha föreslagit någonting eller på ett eller annat sätt hjälpt mig på traven...

— Seså, Ebba! hejdade Malin sin dotters alltför kritiska anmärkningar.

— Gossarna voro så dumma, vet ni. Henrik höll på att äta upp allt småbrödet på vårt bord. Jag skämdes så för honom, mor.

Henrik var blott nio år och blev röd ända upp i pannan, medan modern liksom försvarande drog honom intill sig.

— Du får ta nätt för dig, när du är borta, förmanade hon lamt.

— Erik var också glupsk, fortsatte Ebba obarmhärtigt sina avslöjanden. Och han ville äta sås med kniven vid supén.

— Du ljuger! skrek Erik ursinnigt, röd som en kalkontupp av berättigad harm. Han såg ut som han ville flyga på systern.

— Bevisa det! ropade Ebba och var med ett hopp genast på fötterna. Knep jag dig inte i armen, kanske?... Du såg åtminstone ut, som om du ville göra det.

— »Såg ut» — »såg ut»! Vad det är likt en flicka, inföll överlägset den opartiske Niklas. Men du var stygg mot Erik, min fröken! Riktigt elak. Jag såg nog, hur han bad och tiggde dig om att dansa fransäsen med sig, för det att han inte var säker på att kunna turerna och var rädd för att bli tvungen att dansa med Lotten...

— Gjorde jag det kanske inte till slut! utbrast Ebba dygdigt triumferande. Och jag kunde ändå ha fått dansa den med själve löjtnant Barck, om jag inte hade lovat Erik... Men alltid skall jag ha er tre pojkar att släpa med mig överallt och ansvara för, när vi äro borta... Alltid! När jag annars själv kunde ha så roligt...

Detta de Stjerneska barnens något stormiga besök hos Orths var efter åratal av hövlig köld det första svaga tecknet till ett intimare närmande mellan Marieholm och Råsnäs. Malin hade varit mycket tveksam, när bjudningen kom, om de borde mottaga den — hon tyckte inte om att »ge efter» — och »när nu vi inte på nära tio år satt våra fötter där i huset»...

— Du bör göra det för Alexandras skull, yrkade hennes man. Också för Karls. Det ser alltför illa ut, nu då de äro hemkomna. Och du fann det ju själv, när det var fråga om vår bal i lördags...

— Men jag kan aldrig glömma, hur den otäcka gubben förnärmade pappa och oss alla...

— Någon måste taga första steget. Jag undrar inte på, att din mor inte vill det. Men du kan det... Du bör tänka på, hur mycket han är i stånd att göra för Karl, om han vill...

Orsaken till att hela denna stora tillställning i anledning av Evas födelsedag plötsligt kommit till stånd, kunde emellertid varken Henrik eller Malin gissa. Men

Thorborg och Aline, om de blott hade vågat, skulle möjligen kunnat berätta något därom.

Ett par dagar efter balen på Marieholm hade nämligen gamle direktör Orth — av plötslig nyfikenhet efter att se »hur torven redde sig» efter det myckna regnet — tillfälligtvis förlagt sin vanliga morgonpromenad, som annars regelbundet brukade företagas i parken, över den stora mossen. Framför sig under björkträden i Hästhagen hade han till sin högst obehagliga överraskning upptäckt sin yngsta dotter spatserande med ägaren till Lövstad-hemmanet, den fruktade och avskydde »bondpatronen», Birger Birgerson.

De voro emellertid så långt framför honom, att han — efter att genom sin lornjett ha mätt avståndet och sett Thorborgs ljusblå bomullsklänning försvinna bakom gärdet — uppgav att söka upphinna dem och på bar gärning bestraffa dotterns »olydnad». Men när hon — litet andtruten — strax efter frukostdags kom hem, underrättade genast Helga henne nervöst, att pappa flera gånger frågat efter henne och givit order, att så snart hon kom, skulle hon strax inställa sig hos honom på kontoret... »Säg inte något till mamma», slutade systern, »hon har haft huvudvärk hela dagen, och jag tror knappt, att pappa sagt något åt henne»...

— Högst märkvärdigt! sade Thorborg med ett försök att taga saken överlägset. Men hon hade vid budskapet från fadern blivit röd ända upp i pannan. Högst märkvärdigt! Annars låter han det ju alltid först gå ut över mamma...

Hon gick långsamt in genom salen, där Aline satt och spelade med lilla Eva Skytte. Kusinen vände sig om och tittade ett ögonblick klipskt, illmarigt, halvt godmodigt beklagande, halvt skadeglatt på henne. Hon hade natur-

ligtvis redan hört talas om gubbens befallning och gissade strax, vad det gällde.

— Nu är det visst bäst vi sluta upp, Eva lilla... Hon reste sig brådskande. Kanske morfar hör oss och blir störd, nu då moster Thorborg kommer och öppnar dörrarna...

— Du, Thorborg, sade hon lågt — Eva hade knappt hunnit stänga förmaksdörren efter sig. Du, Thorborg... Hon gjorde tecken till henne att stanna.

Thorborg visste genast, att Aline — född detektiv som hon var — redan på något sätt måste ha luktat ut, hur allting hängde ihop och vad det var pappa ville henne.

— Du, Thorborg, började hon åter för tredje gången — förtroligt och nästan medlidsamt — om du inte vill ut med det genast, kan du gärna säga, att det var m i g han såg... Hon tittade menande nedåt sin blå klänning, sydd av precis samma stycke hemvävt tyg som kusinens.

— Tack! svarade Thorborg ironiskt. Men vad skulle det tjäna till?... Det ligger inte för mig att ljuga.

— Kanske var det ändå inte d i g han såg, tröstade den hjälpsamma Aline. — Xandra, i sin blå sits, spatserade ju också genom hagen i morse, tillsammans med sin vän Carter...

De båda flickorna sågo på varandra. Och för ett ögonblick glömde Thorborg sina farhågor för sin egen räkning. Hela våren hade Aline gått där och småslugt retsamt kommenterat Alexandras »livliga korrespondens» på Amerika: »alltid s a m m a ståtliga herrstil på kuvertet, flickor!»... Och när senare Carter kom till Marieholm och stannade där så oförmodat länge, hade naturligtvis flickorna slagit sina kloka huvuden ihop och så smått börjat »undra»... »Vem kunde väl låta bli att göra det?»

tyckte själva Vilma. Alexandras påfallande olust att tala om honom — ja, ens onödigtvis nämna hans namn — hade naturligtvis inte heller kunnat undgå att väcka hennes systrars uppmärksamhet. Och nu på sista tiden — allt sedan hans korta, formlösa och — efter allt att döma — besynnerligt omotiverade besök på Råsnäs den eftermiddagen hon varit ensam hemma med Thorborg... »Något ligger där under», avgjorde Aline bestämt, när hon hörde talas om visiten. »Och — flickor — ha ni märkt, att Xandra alltid ser rakt ut framför sig, när vi börja tala om honom? Sådan där överdriven likgiltighet är alltid påfallande»...

Men naturligtvis hade allt detta mest varit skämt. Ända tills för ett par dagar sedan. Aline hade icke kunnat tiga med vad hon den där kvällen på Marieholm sett i trädgården över verandaräcket, och ehuru ingen ville höra på hennes rätt vågade gissningar, kunde systrarna inte hindra henne ifrån att på sitt menlösa, skälmska, halvt barnsliga sätt komma fram med dem.

Och nu — utan att Thorborg kunde hjälpa det eller ens visste, hur det gick till — tänkte hon, i det hon över nothäftet mötte Alines mycket sägande blick, ovillkorligt på alldeles detsamma som kusinen: hade Alexandra verkligen så tidigt i morse spatserat med Thomas Carter, måste det ovillkorligen ha skett enligt föregående avtal. Det var nämligen komplett otänkbart, att en gäst på Marieholm tillfälligtvis kunnat förirra sig in i Råsnäs' kringgärdade hästhage.

— Hur kan du veta allting? frågade Thorborg, plötsligt irriterad och i en nästan föraktlig ton.

— Detta var sannerligen inte konstigt att få reda på, svarade skrattande Aline — alldeles oberörd. Jag var ett ärende för moster uppe på fabriken hos Ludvig, och

[illegible] ...

[illegible] — [illegible] Thorborg [illegible] genom dörrspringan.

— Nå, [illegible] Thorborg ... [illegible] ...

— Jag visste inte att det var förbjudet att gå genom [illegible].

— [illegible] ...

— Det är heller inte min mening att [illegible] sade hon i samma ton som förut — hon måste [illegible] hans igen. [illegible] tiska, [illegible] i hans blick med bestämd avsikt att [illegible] och [illegible] — kanske också att avleda hans uppmärksamhet från sig själv tillade hon långsamt:

— Men vore det inte skäl — i stället för att bara jämt sysselsätta sig med m i g — att pappa också passade en smula på de andra flickorna. Till exempel Alexandra ...

— Alexandra? ... utbrast gubben skarpt — förvånad och orolig. Alexandra? ... Vad i all världen menar du? ...

Thorborg teg, plötsligt ångerköpt och skamsen över att ha förrått systern. Förrått? ... Hon visste ju inte ens, om det verkligen fanns något att förråda ...

— Ut med språket! röt gubben. Han satt och följde uppmärksamt, nästan ängsligt, det växlande minspelet

över dotterns halvt sänkta ansikte. Hon såg förvirrad upp.

— Jag vet inte något, sade hon beklämd. Jag vet verkligen ingenting...

— Du är ett fä! Han stod bredbent framför henne med händerna i bägge byxfickorna, och ett ögonblick såg det ut, som om han ämnade slå sig till tåls med denna avgörande dom över henne. Men det uttryck av lättnad, som plötsligt gick över Thorborgs högröda ansikte, undgick honom inte. Han fortfor att forskande stirra på henne.

— Du talade med Aline där ute... försökte han finna en ledtråd. Och plötsligt — mycket kategoriskt:

— Säg till Aline, att hon kommer hit.

— O, nej, pappa! ropade Thorborg ängsligt. Aline hade inga skrupler, det visste hon, när det gällde att ställa sig in hos morbrodern, och en storartad fantasi. O, nej — vad skulle Aline veta?...

— Så tala själv då. Säg vad du vet om Alexandra... Jag vill veta, vad det var du tänkte på nyss...

— Jag försäkrar pappa... Jag vet inte, hur det kom sig, att jag sade det... Jag tänkte bara på, att Xandra nyss hade gått samma väg igenom hagen...

— Som du och — Birgerson. Han liksom spottade ut namnet. Var hon tillsammans med er, då?

— Neej... Det vill säga...

— Det vill säga, att hon inte var det. Ljug inte, Thorborg...

— Pappa!

— Varför kan du inte nämna, vem hon var tillsammans med? Är mannen hennes kanske kommen tillbaka? lugnade han sig plötsligt.

— Nej, svarade Thorborg hastigt. Inte det jag vet.

— Varför skall det vara en hemlighet för hennes far, vem hon är tillsammans med? skrek han ursinnigt. En gift hustru...

— Jag vet ingenting, pappa — ingenting, ljög Thorborg plötsligt stadigt. När allt kom omkring hade hon ju bara Alines ord att hålla sig till. Jag kunde inte se, vem hon var tillsammans med. Och hon har väl rättighet att tala med folk, tillade hon trotsigt — hon som jag.

— »Hon som du», härmade gubben. Är hon inte bättre än d u, så...

Efter ett kort, sarkastiskt meddelat »råd», att inte vidare låta se sig ihop med den »viktiga bondgöken borta på Lövstad-hemmanet», vinkade han henne ut ur rummet. Från andra sidan dörren hörde hon honom gå fram och tillbaka där inne — trampa hårt i golvtiljorna.

... Vore det verkligen så förbannat omöjligt, att Alexandra, nu då den sjuklige och oduglige mannen vore borta — att hon med sitt heta och häftiga lynne hade begynt tänka på någon annan?... Mindes han inte, hur rask i vändningen hon varit för tio år sedan, då hon ett — tu — tre — vände sin håg från Malmfelten till Skytten... Ingen kunde gissa, vad som nu låg och sjöd på bottnen av de stora svarta ögonen hennes... Att mannen var borta hade hon tagit förunderligt lugnt — tycktes sannerligen inte det ringaste sakna honom... Bäst att vara på sin vakt — bäst att vara på sin vakt!... En skandal till och kanske värre än den första, ämnade han inte tåla. Hans flickor — Råsnäsflickorna — skulle vara oangripliga. Om han så skulle låsa dem inne i källaren, svor han på.

I kvällningen blev Aline inkallad på »kontoret». Det

hjälpte ingen kära mor nu — hon finge vara så god att säga om hon visste något om Xandra och v a d det var hon visste...

Aline var nervös och rödögd, när hon kom ut igen. Hon ville se den, som inte morbror, när han satte den sidan till, kunde pina vart ord ut ur — sade hon hysteriskt till Thorborg, som häftigt förebrådde henne. Stackars Thorborg kände sig ju ändå som själva roten och upphovet till all denna ängslan och oro, som de nu bägge för Alexandras skull erforo. De båda flickorna hade nu, då gubbens misstänksamhet blivit väckt, riktiga samvetskval och kommo överens om, att det nog vore bäst att inte säga något åt Alexandra — inte än åtminstone. I stället voro de bägge ovanligt ömma och uppmärksamma emot henne på kvällen och märkvärdigt lättade, då de förstodo, att fadern tydligen intet hade sagt henne. Han satt bara och följde henne så underligt noga med ögonen — riktigt hjärtängsligt forskande och noga. Själva Thorborg tyckte plötsligt, att det var synd om honom, när hon en gång under kvällsvarden mötte hans ögon.

Stjernes bal hade varit om lördagen och detta hände på måndagen. På torsdagen var det lilla Evas födelsedag — gubben glömde aldrig ett datum — och han föreslog plötsligt, att den skulle firas med ett större barnkalas. Det behövdes inga förberedelser — vore inte alltid visthus och källare fulla på Råsnäs?... Vad hade han annars arbetat för under alla dessa år?... Naturligtvis skulle ungens första födelsedag i Sverige firas riktigt storståtligt... Och kusinerna på Marieholm skulle naturligtvis först och främst komma... Mamma själv borde genast skriva till friherrinnan och bjuda dem...

Thorborg hade under alla dessa förhandlingar i sin växande ängslan anförtrott saken åt Ludvig. — Men vad

kunde det månne betyda, att pappa plötsligt så gärna ville i lag med Marieholmarna?...

— Det är då lätt att räkna ut, tyckte Ludvig, när man känner pappa. Han har förstås, efter vad du själv låter förstå, blivit orolig över Xandras onekligen påfallande intimitet med Carter. Inte för det att jag tror, att det är det ringaste ont däri, reserverade han sig. Och nu vet han inte bättre råd än att försöka närma sig Karls släktingar. Vilket han skulle ha gjort för tio år sedan — slutade han torrt — om han inte alltid varit så satans långsint och oförsonlig av sig.

XIV.

Det var en ovanligt het eftermiddag — till och med nu, då dock solen redan stod så lågt på himlen. På krocketplanen i trädgården på Marieholm kändes det mycket varmt, och efter ett par partier förklarade Charlotte Skytte, att hon inte orkade spela längre: skulle de inte hellre gå ner under de stora lindarna vid dammen?... Där borde man då alltid kunna finna en smula svalka...

Hon tog Alines arm och begynte långsamt, småpratande gå nedåt grinden. Thomas hjälpte Agnes att slå kloten fram till pinnen och samla ihop klubborna.

— Låt det bara vara, Agnes, sade han — hon böjde sig ned efter en klubba, som låg på marken. Småpojkarna kunna väl nog ställa i ordning efter oss...

— Å, jag gör det lika gärna själv... Och därpå skrattande, i det hon över skuldran såg upp på honom:

— Jag är glad så länge moster Charlotte vill underhålla fröken Widestam...

— Vill du då inte gå med ned till dammen?

— Jo, det förstås... Hon skämdes redan över sin oartighet.

Umgänget mellan Råsnäs och Marieholm hade plötsligt under de allra sista dagarna på en gång blivit mycket

livligt. Nu — på lördagseftermiddagen — bara en vecka sedan balen för Agnes, voro Alexandra och ett par av hennes systrar åter hos Stjernes. Ingen kunde riktigt säga, hur det kom sig — det var gubben Orth, som plötsligt funnit det passande, att de gjorde formell visit för att tacka för sist... Det hjälpte inte att Alexandra velat göra invändningar: han hade utan vidare strax före kaffedags låtit spänna för char-à-bancs'en.

Thomas och Agnes gingo långsamt efter de andra fram till den gamla järngrinden, som ledde ut till stigen över ängen. Där blevo de stående.

— Det här har alltid varit mors älsklingsställe, sade Agnes, bara för att säga något. Hon kunde inte begripa, varför farbror Thomas hela dagen varit så underligt tystlåten. Han vände sig tankspridd om emot henne och gav plötsligt akt på, hur ovanligt fin hon gjort sig i en klänning av tunn blekblå battist, besatt med smala fina mellanspetsar, och en stor vit chiffonhatt. Det var en mycket enkel dräkt men fräsch och mycket smakfull, och ingen kunde undgå att märka, hur eklatant den framhävde hennes sällsynt fina och skära blondhet. Till och med Aline måste medgiva, att unga fröken Stjerne hade en viss »cachet», som skilde henne från de övriga damerna i trakten.

— Nej, se moster Xandra!... utropade Agnes på en gång — förvånad över att ingen av dem hade sett henne förut.

Alexandra Skytte reste sig från sin halvliggande ställning under den förvildade gamla vita rosenbusken på andra sidan grinden. Hon hade en halvtömd kaffekopp bredvid sig och några kakor, som hon nu mellan sina fingrar smulade ut till duvorna.

— Ja, jag har legat här och dåsat, sade hon. Hon

lyfte knappt ögonen upp emot dem, medan hon talade — syntes helt och hållet upptagen av de många vita duvorna, som hon försökte locka till sig.

Carter — lika fåmäld som Alexandra — tände sig en cigarrett, och med armen mot grinden flyttade han långsamt ögonen från Alexandras duvor till utsikten framför sig: dammen och ängen — den smala ån, bakom vilken skogsbackarna oregelbundet terrassformigt böjde sig. Hur upptagen han i detta ögonblick än var av andra tankar, kunde han ej låta bli att känna sig slagen av, hur levande hela det soliga eftermiddagslandskapet med de två ljusklädda damerna på bänken påminde honom om en gammal tavla från det adertonde århundradet han en gång sett någonstädes. Och i detsamma hörde han till sin förvåning Agnes plötsligt blygt säga:

— Minns farbror Thomas en tavla i Louvre... där inne där de gamla tavlorna, som inte äro så fina, hänga?... Jag minns inte vem, som har målat den...

— Inte jag heller, avbröt han. Men jag stod just och tänkte på den.

— Den påminde mig alltid om hemma, sade hon livligt, förtroligt, nästan tacksamt, för det att han också hade sett och kunde komma ihåg tavlan i fråga. Jag gick dit upp många gånger bara för att se på den.

— Hemsjuk alltså?... Han hade under hela tiden skenbart ej tagit minsta notis om den ännu alltjämt lika tysta Alexandra. — Stackars liten... Jag önskar, Agnes, att du hade varit i Paris på *min* tid — jag menar, då jag var vid beskickningen där nere. Tror du inte, att vi kunde ha haft rätt trevligt tillsammans?...

För att avleda hennes uppmärksamhet från Alexandras påfallande tystnad hade han uteslutande hänvänt sig till Agnes och sökt tala i en så ledig och munter ton som möj-

ligt. Nu såg hon upp — och för första gången märkte han liksom en glimt av koketteri i hennes ögon. Något självmedvetet, skälmskt, väntansfullt — något sådant som: »mycket bra! Gå på bara! jag hör efter»... Och han kom sig plötsligt icke för att säga mera.

— Det hade säkert varit mycket roligt, svarade hon bara enkelt.

»Lilla häxa!» tänkte han road. »Vad tänker hon nu om mig? Hon hade velat, att jag skulle säga henne något vackert, och så bedrar jag henne på det»...

Charlotte Skytte viftade till dem med sin parasoll. Carter såg hastigt ned på Alexandra, som, utan att tyckas ha hört ett ord av samtalet ännu, långsamt och omsorgsfullt matade de många duvorna, som voro så tama, att de ofta togo brödsmulorna från hennes fingerspetsar. I det han åter vände sig till Agnes, sade han plötsligt:

— Jag kommer att tänka på, att jag har ett par brev, som jag nödvändigt måste styra om, innan posten går i afton. Du får vara snäll att ursäkta mig hos kusin Charlotte och fröken Widestam...

Alexandra hade satt kaffekoppen från sig på den flata grindstolpen och höll sig, omgiven av duvorna, vilka nu flögo upp på hennes bröst och axlar, liksom utanför det övriga sällskapet. Icke med ett enda ord hade hon deltagit i samtalet mellan Thomas och Agnes och tycktes knappt ha givit akt på dem. Blott en gång — när han önskade att hon kommit till Paris, medan han bodde där — hade hon lyft ögonen och hastigt sett på Agnes. Carter märkte det och kom plötsligt att tänka på det halvt nyfikna, halvt ironiska uttryck, varmed han förut på eftermiddagen sett henne följa den unga flickan, då denna vid kaffebordet räckte honom hans kopp. Han hade därigenom — genom Alexandras blick — själv för första

gången kommit att ge akt på det litet vårdslöst intima sätt, den småleende säkerhet, varmed Agnes behandlade honom. Vad hade Alexandra då tänkt? Vad tänkte hon nu?... Något var det — det begrep han plötsligt — som hon var upptagen av.

— Kom, sade han sakta och böjde sig lätt ned emot henne — Agnes var redan långt ute på ängen. Kom — jag har inte fått tala ett ord med dig hela eftermiddagen. Låt oss gå uppåt alléen...

Hon vände sig om, i det hon sökte göra sig fri från de flaxande duvorna. Halvt mekaniskt kom hon ihåg kaffekoppen, som hon tog med sig och i förbifarten satte ifrån sig på bordet i lindlusthuset.

— Ja, sade hon bara — låt oss gå... Men inte långt — det är visst snart tedags...

De följdes åt bortåt den redan skumma alléen av gamla lummiga körsbärsträd, som genom den så kallade frukthagen förde ned i den stora köksträdgården. Alexandra gick långsamt, hela tiden med sänkta ögon — tycktes ej ens göra sig möda att dölja, att hon var nedstämd.

— Vad står på? frågade han hastigt, lågt — liksom skyggt, i det han fåfängt försökte se henne in i ögonen.

— Å, jag har tänkt fram och tillbaka, kan du nog förstå — började hon långsamt med en viss ansträngning — på allt det, som du sade mig i måndags morse. Men vad hjälper det, om jag ger efter för dig — om jag är i stånd till att besluta mig?... Hon drog plötsligt smärtsamt ihop ögonbrynen och såg långt ut framför sig, undvek att möta hans spänt uppmärksamma, liksom lyssnande blick. Vad hjälper det?... Du skulle ändå aldrig i världen kunna bli lycklig med mig...

— Tycker du att jag är lyckligare såsom alltihop är nu? frågade han litet kärvt.

— Hur kan jag veta — vände hon sig plötsligt häftigt emot honom: rösten nästan stockade sig, ögonen voro fulla av stora tårar — hur kan jag veta, hur det sedan skall bli för oss?... Om du får din vilja fram — om jag ger efter, menar jag, mumlade hon liksom skamset, i det hon åter sänkte huvudet. Hon kunde inte fortsätta.

— Som jag sade till dig, Xandra, den dagen du mötte mig vid Råsnäs: du måste sätta dig in i den tanken, att det nu är slut... Slut på ditt gamla liv, menar jag. Tusentals män och kvinnor ha varit i samma situation som vi och ha haft mod att ta ut steget.

— Mod? — mod? upprepade hon bittert. Som om det inte fordrades något annat än m o d! Han såg på henne — sökte fånga hennes blick, som nästan kyligt vredgat undgick hans.

— Jag vet, att det är svårt för dig, sade han sakta — tafatt.

— Å, »svårt»... Du vet ingenting, utbrast hon häftigt, i förtvivlan. Du ser bara e n sida av saken. Du kan inte göra dig begrepp om... Hon teg plötsligt — rädd att fullkomligt mista herraväldet över sig själv.

Mellan alléens stammar på den smala gången, som mellan de gamla rosenhäckarna och de stora gräsplanerna i många slingrande krumbukter förde från grinden genom blomsterträdgården, sågo de de tre damerna komma från dammen. Charlotte Skytte gick ännu alltjämt först tillsammans med Aline och efter dem Agnes — barhuvad med hatten på ena armen, fylld av ett stort fång prästkragar och förgät-mig-ej. Hon gick med nedslagna ögon och huvudet en smula på sned, upptagen av att ordna och arrangera blommorna, medan hon gick.

Gången skar körsbärsalléen. Agnes tittade i förbifarten upp och såg likgiltigt på Thomas och Alexandra. De bägge andra sågo dem också men gjorde heller inte min av att taga notis om dem, utan fortsatte, i det de gingo vidare, ostört sitt samtal.

Plötsligt — med ett nästan tragiskt uttryck av beslutsamhet vände Alexandra sina mörka, i detta ögonblick helt och hållet svarta ögon emot honom.

— Att du inte kan se det själv, mumlade hon bittert, lidelsefullt. Det är Agnes — det är inte mig, det är en flicka som Agnes du skulle ha...

— Duger det nu, efter vad du nu vet, att komma till mig med något »skulle»! avbröt han henne skarpt. Låt Agnes vara. Det är icke frågan om henne eller om någon annan. Nu är det bara frågan om d i g och m i g...

— Jag k a n inte, Thomas. Det ljöd nästan tonlöst.

— Är det ditt sista ord?... Ovanpå allt vad vi nu veta om varandra?...

— Jag k a n inte.

De tego bägge några sekunder. Med händerna för ögonen fullständigt utom sig hade Alexandra — för första gången alldeles känslolös för tanken att någon möjligen kunde ge akt på dem — snarare kastat sig ned än satt sig på en gammal murken halvt övervuxen trädgårdsbänk utan ryggstöd, medan han, i så våldsamt sinnesuppror, att han inte ens märkte vad han gjorde, stod bredvid henne och gång på gång stötte doppskon på sin käpp ned i själva den förvittrade och mossgrodda ekplankan.

— K a n inte, återtog han efter en lång stund. Han hörde henne snyfta högt. K a n inte...

... Men inbilla dig aldrig, att jag ger tappt, återtog han lågt — mycket långsamt. Om inte du vet det, så vet j a g, och har alltid vetat, vad jag vill...

Hon svarade inte. Hon satt djupt böjd med armbågarna mot knäna. Och han såg hur skuldrorna, medan hon grät, höjdes och sänktes.

— Alexandra... Xandra. Han satte sig ned bredvid henne och — för första gången i sitt liv — lade han armen omkring henne, i det han på samma gång försökte draga hennes händer från ansiktet.

— Kommer allting bara an på att ljuga för honom och de andra?... Ska du och jag offra oss, för att han alltjämt ska få leva i sin chimär?

— Om han vore frisk och hade lyckan med sig... Alexandra snyftade avbrutet fram orden. Men som det nu är, har han ju bara mig... Hon tog händerna från ansiktet och såg upp.

— Jag vet ju, att det kommer att döda honom, viskade hon förtvivlat.

Men han hörde henne knappt. I det hon rätade sig upp och höjde huvudet, lade han ovillkorligt armen fastare kring hennes liv och tryckte henne intill sig. Och hon var så upptagen av den strid hon just nu genomkämpade med sig själv, att hon icke ens tycktes märka det. Hon varken rodnade eller skälvde och uttrycket i hennes förgråtna ansikte förändrades inte, men när han sakta, nästan varsamt slöt henne intill sig, såg han — äntligen! — hennes mörka kind intill sin skuldra, hennes dunkla tårglänsande ögon rakt under sina, hennes alltid trotsiga, nu smärtsamt darrande mun... Vore icke män från all evighet dömda att offra livet för just sådana kvinnors skull? flög det oredigt genom hans huvud. Antingen det nu bleve han eller Karl Skytte, som komme att offra det...

Han drog henne oemotståndligt ännu närmare intill sig och böjde sitt ansikte djupt ned över hennes. Hon

gjorde intet försök på att undandraga sig hans arm — gjorde intet motstånd. Som ur djupet av en brunn såg han, medan han gång på gång kysste henne, genom kvällsskymningen hennes stora förtvivlade och skrämda ögon.

— Moster Xandra! ropade plötsligt Ebbas skära, gälla röst från frukthagen. Moster Xandra!... Hon vände sig redan sökande i en annan riktning, och i det hon upprepade ropet, hörde de hennes röst längre borta.

Alexandra hade genast rest sig från bänken — med bägge händerna nästan stötte hon Thomas ifrån sig. Utan att se på honom vände hon sig om och gick hastigt utefter gången. Först då hon kom in på en av de öppna planerna, såg han henne ett ögonblick stanna och leta efter sin näsduk...

Han blev länge sittande allena på bänken. Och när han äntligen reste sig upp, vände han icke sina steg mot frukthagen och boningshuset, utan vred in på stigen, som från köksträdgården förde in över ängarna. Efter en timmes tid såg han från nötbacken Råsnäsvagnen uppe på landsvägen och de ljusa hattarna i den. Han blev stående och såg länge efter dem.

XV.

— Brev till Agnes, sade Ebba. Hon kom in i salongen med aftonposten efter att ha följt char-à-bancs'en med Råsnäsdamerna ända ut genom portvälvningen, där hon påträffat Måns med postväskan. Brev till Agnes med — låt mig se — i t a l i e n s k t frimärke!... »Perugia», stavade hon vid lampan, innan hon kunde bekväma sig till att lämna sin otåliga syster brevet.

— Perugia, upprepade modern. Vem kan det då vara ifrån?

— Jag vet inte... Men Agnes blev röd ända upp i pannan. Och när hon själv märkte det, kunde hon inte låta bli att strax tillstå:

— Jo, för resten, när jag tänker efter... Det är nog ifrån en ung norrländsk målare, som jag träffade i Düsseldorf, när jag på hemvägen stannade där för att hälsa på Sigrid Boje — hennes förvirring gjorde henne helt omständlig. Jag minns att jag skrev till er om honom, tillade hon retligt och rätade plötsligt på sig, förargad på sig själv. Björn Halvarsson...

— Och han skriver till dig? frågade hennes far — halvt tvivlande.

— Ja, sade hon kort. Det ser så ut. Men jag begriper verkligen inte varför...

— Får jag frimärket, Agnes? tiggde Erik, som kommit in tillsammans med Ebba.

Agnes hade emellertid — för att riktigt till gagns visa, hur oberörd och ogenerad hon var — genast flyktigt ögnat igenom sitt brev. Därpå stoppade hon det åter hastigt in i kuvertet.

— Det handlar om ingenting, sade hon och skrattade överlägset. Men hon var ännu röd på kinderna, och ögonen strålade plötsligt av nöje. Han säger bara att där är så härligt där nere, och så... och så ville han veta, om jag ännu mindes honom... Ni ser att det är returnerat från Düsseldorf, sade hon, i det hon ännu en gång omotiverat ärligt framvisade det fyrkantiga kuvertet.

Men ingen hade synnerligt intresse för utanskriften. Henrik Stjerne hade strax fått fatt i kvällstidningarna och tycktes redan helt försjunken i dem. Malin sade ingenting, men hon såg lite tankfull ut, och Ebba med sin vaknande kvinnliga instinkt återgav troligen tämligen korrekt moderns tankar, då hon undrande, halvt ironiskt frågande utbrast:

— För det, att det är så härligt där nere, så... så... tänker han på dig?...

Och därpå — efter en kort paus, under vilken hon hela tiden såg på systern — viskade hon, ohörd av de andra, oemotståndligt nyfiken:

— Tror du, att han är kär i dig?

— Bevare oss väl — nej! svarade Agnes högt och mycket otåligt. Varpå hon förtretad reste sig upp och gick bort och ställde sig vid den mörka glasdörren med sitt varma ansikte lutat mot rutan.

Men både hennes mor och far lyfte genast ögonen från tidningar och brev och betraktade henne, medan hon

med handen höjd mot gardinen, som hon förde åt sidan, fortfor att stå med ryggen emot dem.

Uppe på flickornas rum sov Ebba för länge sedan, innan Agnes kunde besluta sig för att stänga fönstret och gå till sängs.

I nära en timme med nacken tillbakalutad mot fönsterposten och den tunna schalen hopdragen över de späda skuldrorna hade hon nu suttit där i fönsterkarmen. Fullkomligt orörlig och stilla satt hon och såg långt ut framför sig — ut över trädgårdens lövrika virrvarr och de vidsträckta gräsplanerna, i vilka endast de stora rabatterna med vita liljor tydligt trädde fram ur sommarnattens dunkel.

... Perugia! tänkte hon och för hundrade gången gled det italienska namnet, mystiskt klangfullt som en främmande ton, igenom hennes tankar. Perugia!... Naturligtvis är det förtjusande att få ett sådant brev och veta — riktigt veta, att det finns någon, som tänker på en, men... men... när man inte alls själv... Hur kan man bry sig om någon, som inte — som man ingenting vet om... Eller kanske går han och inbillar sig att jag också blev betagen i honom under de där dagarna vid Rhen?... Hon smålog i halvmörkret för sig själv — triumferande medveten om det starka intryck hon halvt med, halvt mot sin vilja gjort på den unge målaren.

... En sådan tur, att farbror Thomas inte var hemma, när brevet kom — tänkte hon vidare. Han skulle strax ha förstått lika väl som mor — han skulle kanske till och med ha inbillat sig... Å! — Hon blev het om öronen bara vid tanken. Inte brydde hon sig om Björn Halvarsson, inte. Bara hans urringade skjortkragar och långa konstnärshår och slokhatt irriterade henne, när hon nu kom

att tänka på honom. Och inte hade hon heller låtit honom förstå, att hon på minsta vis fann honom intagande... De hade pratat och promenerat och rott tillsammans — alltid ihop med hela Sigrid Bojes kotteri — aldrig allena. Han hade varit mycket förtjust, uppmärksammat henne på allt sätt och vis, och de andra flickorna hade retats med henne, men — hon hade bara haft roligt, hon. Inte kunde hon hjälpa, att karlen var så barnslig...

Hon undrade, hur det kom sig att mor inte ens gjort något försök att få se brevet, ty att hon fullkomligt förstått vad det handlade om, därpå var hon alldeles säker. Men en sådan lycka — sjöng det ännu en gång befriande igenom henne — en sådan lycka, att Thomas Carter inte var hemma!...

... Hur mycket äldre kunde han egentligen vara än hon? grubblade hon, i det hon tankspritt hämtade hårborsten och ännu stående framför fönstret försökte borsta ut sitt långa hår. Inte så värst mycket — vid mors ålder, hade hon hört. Men slätrakade herrar med benat hår, sågo alltid så unga ut... Nere vid dammen i eftermiddags hade moster Charlotte och Aline Widestam kommit överens om, att han »egentligen inte såg något vidare ut!»... Pyh! — hon riktigt fnyste till, där hon stod. Som om de kunde döma om det! Behövde man kanske ha svarta mustascher och långa ögonhår som löjtnant Barck för att se stilig ut?... Thomas Carter såg ut som en fin man — en världsman — det var vad han gjorde. Och ett sådant leende han hade — så fint och skälmaktigt och förtroligt förstående!... »Jag önskar, att du hade varit i Paris på min tid — tror du inte vi skulle haft trevligt?»... Om hon trodde!

Naturligtvis kunde hon aldrig vara så inbilsk att tänka

sig, att han, som hade sett så många, någonsin kunde komma att bry sig om henne... Men i alla fall — det var roligt att en gång få vara ihop med en karl, som man hade respekt för och kunde se upp till. Hur stela och formella och... nästan tölpiga alla herrar i trakten voro, när hon jämförde dem med honom. Både doktor Asker och löjtnanten och häradshövding Norrman och moster Xandras bror, den där svartmuskige och tråkige ingenjör Orth och allesammans — ja, själva greve Redwood. Inte ringaste stil på någon av dem! avgjorde fröken Stjerne.

— Varför i all världen går du inte och lägger dig, Agnes? frågade Ebba sömnigt, då systern väckte henne genom att plötsligt tappa sin hårborste i golvet.

— Jag håller ju på, Ebba...

— Klockan är säkert mycket över tolv... Är det det där brevet — hon gäspade — som du har suttit och tänkt på?...

— Bevare oss väl, kära barn! sade äldsta systern chockerad, uttrycksfullt ogillande.

— Det vore väl inte så underligt. Du brukar ju inte så ofta få brev ifrån herrar... Eller hur?

— Sov nu, min unge. Jag är strax färdig.

— »Kära barn», »min unge», härmade Ebba indignerad, plötsligt alldeles vaken. Jag är precis fyra år yngre än du — du vet det! Och du tror kanske inte jag ser, hur du, fastän du får brev från den stackars målaren, går här och koketterar för farbror Thomas?

Agnes bliv purpurröd. — Men Ebba! sade hon handfallen, uppriktigt förfärad.

— För vems skull går du annars i dina fina battist- och mollklänningar, som stackars Lina får stå långt ut på nätterna och tvätta och stryka?... Och tror du inte jag såg dig i förmiddags, då du satt i korgvagnen och frå-

gade, om du fick köra för honom till stationen?... Hon stödde armbågen mot örngottskudden, vände lite på huvudet och gjorde en min, som skulle härma Agnes' leende och egendomliga sidoblick över skuldran.

... Jo, du kan tro, att jag har ögonen med mig! fortsatte hon triumferande, då systern ej fann något svar. Men det tjänar till ingenting, kära du, för han tycker i alla fall mycket mera om moster Xandra än om dig.

— Om moster Xandra?... frågade Agnes, alarmerad och misstrogen, plötsligt glömsk av lilla systers oförlåtliga impertinens.

— Ja då, bekräftade Ebba med övertygelse. Den där sluga Aline har också sett det: hon kunde inte bärga sig för att blinka till mig, då han satt och såg efter henne, när vi drucko kaffe, och hon plötsligt gick sin väg.

— Så du pratar! ropade Agnes, som nu återvunnit sin självbehärskning, i sträng ton. Att du inte håller dig för god att sitta och spionera på folk ihop med Aline Widestam. Moster Xandra!... Hon är ju både gift och har stora barn, och är väl till på köpet nästan lika gammal som han...

— Hon är tio år yngre, sade Ebba nyktert. Precis. Och Aline säger, att det nu för tiden är riktigt modernt och fashionabelt att gå och bli kär i gamla trettioåriga fruar...

— Det har det visst varit länge! skrattade Agnes godsint, bekymmerslöst. Ända sedan gubben Balzacs tid i alla fall...

Agnes kände sig redan lättad och åter i gott humör. Fröken Alines reflexioner och den berömde romanförfattarens namn hade strax infört ett visst overkligt element i diskussionen. Ebba vore verkligen för naiv, tänkte

hon — så dum hon varit, som bara ett enda ögonblick kunnat ta hennes prat på allvar...

Men Ebba hade sin sista sprängbomb kvar:

— Han var tillsammans med henne, när jag var ute och letade efter dem till kvällsvarden, sade hon lugnt — mycket distinkt. Jag s å g dem. Först moster Xandra, som kom förbi mig nere i hagen alldeles blek, med rysligt rödgråtna ögon... Var han blev av, vet jag inte... Det var så skumt där nere, men när jag vände mig om, såg jag honom sitta på bänken... Och som du vet, var han inte inne vid supén...

Agnes satt med sänkt huvud och borsten i handen. Det långa blonda håret föll löst ned på bägge sidor om hennes ansikte.

— Han var heller inte hemma, när de reste, sade hon halvhögt, nästan tonlöst.

— Nej, för han ville inte träffa någon, sade Ebba skarpsinnigt. Du vet, att när jag brukade gräla med Niklas' vän Carl Ramsay förra sommaren, försökte han alltid slippa att visa sig... Folk är på det viset, tillade hon filosofiskt.

— Jag kan inte tro det, mumlade Agnes sakta, halvt för sig själv, hon hade icke hört Ebbas sista ord. Jag k a n inte tro det...

XVI.

Det hade länge varit tal om att Karl Skytte, då han någorlunda återvunnit hälsan, genom sin morbrors, brukspatron Carters, bemedling skulle övertaga en plats — en rätt blygsam plats — vid ett större bruk uppe på Dal. Men han hade själv — enligt vad han nu skrev till sin hustru — ingen vidare lust för det. Trots otur, fattigdom och sjukdom, grodde ärelystnaden att ännu en gång komma sig upp, oron och äventyrslusten i honom: han hade hört av en av patienterna på sanatoriet, berättade han, att nere i Rumänien, som ju säkert i många avseenden vore ett framtidsland och hade ett härligt klimat, vore utmärkta chanser för ingenjörer, som förstode sig på lite av varje. Vad Alexandra sade om det?... Vågade hon ännu en gång lägga sin hand i hans och i ett främmande land tillsammans med honom söka lyckan?...

»Lyckan!» upprepade Alexandra bittert alldeles högt, i det hon lät brevet sjunka. Vad menar han? Den har jag ju sökt efter hela mitt liv, och nu har jag kommit så långt ifrån den, att jag knappt längre vet, vad som menas med ordet...

... Om han ändå kunde förmås att fara ensam?... Hon lade undan det halvlästa brevet och gav sig till att långsamt gå fram och tillbaka långsåt den smala linne-

[illegible]

Lilla Eva [illegible] intill moderns [illegible] bad [illegible] mamma [illegible]. [illegible] dern tog [illegible] korta röda [illegible] mamma på bordet. [illegible] av [illegible] kvällstvättningen och [illegible] små tunna, hårda flätor, var vått och fuktigt.

— Det är brev från pappa, sade Alexandra med ned slagna ögon, medan hon sydde. Han tänker på att kanske resa långt, långt bort...

— Ännu längre? undrade Eva tröstlöst. Men han tar väl oss med sig, mamma?...

— Om han kan, sade Alexandra undvikande, med stark tonvikt.

— Bara han kunde! suckade den lilla flickan. Hon höll på att sätta alla trådrullarna ovanpå varandra, så att de kommo till att bilda ett högt torn, men såg på modern med en brådmoget allvarsam, underligt forskande blick.

— Längtar du så mycket efter pappa? frågade Alexandra med ett styng i hjärtat. Hon lät arbetet sjunka och drog smekande, mycket ömt barnet intill sig.

— Ja, sade Eva. Hon teg lite och tillade därpå sakta: Och så efter något, som är... riktigt vårt.

Det klack till i modern: här hade hon gått, ungen, och känt sig beroende och anat trycket, som dock alla bemödade sig om att hon icke skulle märka.

— Det kunde vi kanske få ändå, försökte Alexandra osäkert. Något, som är vårt, menar jag...

Men Eva bara skakade på huvudet.

— Det kunde aldrig riktigt bli vårt eget, utan pappa också vore hos oss, sade hon mycket bestämt.

— Men om det nu vore omöjligt för oss att följa med honom eller vara tillsammans med honom?...

— Ja, då... sade Eva resignerat, sedan sin tidigaste barndom van att böja sig för något nödvändigt ont.

— Vi kunde kanske få det mycket bra och trevligt ändå, förberedde modern. Men hon skämdes för att se sin lilla flicka in i ögonen.

— Tror mamma? frågade Eva bara tvivlande. Hon stod och flyttade på sina trådrullar och rev dem ned och byggde dem upp igen på annat vis. Tänk! sade hon plötsligt, Charlie säger, att han inte längre riktigt minns, hur pappa ser ut...

— Där kan du se! utbrast Alexandra. Kanske du inte heller själv, när det gått någon tid...

— Tror mamma, att jag kunde glömma pappa? Hon vände sig långsamt, med ett par stora förebrående ögon emot modern. Jag minns honom precis. Hans skratt och hans ögon. Ingen kan skratta som pappa, när han leker med oss, eller Charlie eller jag säger något...

»Hon känner, hur innerligt han håller av dem bägge», tänkte Alexandra och tryckte hårt handen in under hjärtat, i vilket hon nu jämt om dagarna kände en dov smärta.

— Gå nu och lägg dig, barn, sade hon tvärt. Du står ju här och fryser...

Hennes moderligt myndiga röst hade den klang av lugn ofelbarhet, som alltid imponerade på barnen, och Eva sade genast lydigt godnatt. Några ögonblick efteråt kröp hon också undergivet ner i sin lilla bädd bredvid den sovande gossen, medan modern vid det försvinnande dagsljuset — upptagen av sina egna plågsamma tankar och tvivel — brådskande gjorde sig färdig med den lilla klänningen, innan hon omsorgsfullt bredde den ut över sänggaveln.

Hon tordes inte sluta sin mans brev — inte nu... I stället tog hon upp ur skrivbordslådan ett annat brev, som hon redan genomläst flera gånger. Det var från Thomas Carter.

Det var hållet i en mycket behärskad ton — vart ord tydligen noga övervägt — och gjorde just därför, genom den med våld tillbakaträngda lidelsen, som dock emellanåt oemotståndligt bröt fram och hela tiden lästes mellan linjerna, ett så mycket starkare intryck. Framför allt bad han henne tänka på sig själv och icke låta sig överväldigas av medkänslan med Karl, mot vilken hon under alla dessa långa, tunga år — det ägde hon sannerligen rättighet att taga i betraktande! — gjort sin plikt mera samvetsgrant än de flesta hustrur under liknande förhål-

landen kunde ha gjort. Han ville inte anklaga hennes man och därigenom söka tala sin egen sak, men hade inte hennes liv under dessa tio år genom hans svaghet, obeslutsamhet och brist på initiativ varit en enda fortsatt kedja av förödmjukelser och svikna förhoppningar? — Vore det icke hennes plikt mot sig själv att nu, innan det bleve för sent, rädda sin framtid och sin egen personlighet?... Hänsynen till barnen, medgav han, kunde han kanske inte fullt sätta sig in uti, men vore de ännu inte för små att kunna taga något djupare intryck av en genomgripande förändring i förhållandet mellan föräldrarna? Trodde hon inte, att de jämförelsevis lätt — vana, som de voro att ofta vara skilda från fadern — kunde växa fast i nya omgivningar? Kanske vore det till och med — i alla fall från världslig synpunkt — högst fördelaktigt för deras vidare utveckling att de finge ett permanent hem och deras yttre ställning förändrades till det bättre. Ty han ansåge det otroligt, att Karl — när allting toges i betraktande — skulle önska att göra sina rättigheter över dem gällande, och hon kunde lita på, att när han härmed gav henne sitt löfte, att för framtiden söka vara ett stöd för hennes barn, så skulle han också i detta hänseende göra sitt yttersta för att uppfylla det. Hon kände honom ju tillräckligt för att veta, hur dyrbart och maktpåliggande hennes förtroende härvidlag skulle vara honom. Detta vore den e n a, den världsliga sidan av saken — vad den a n d r a, den viktigaste och intimaste angick, så... Och här bröts ett ögonblick stilens nyktra lugn, känslan sprängde alla förnuftets fördämningar — bävande läste sig Alexandra med vart ord in i en ensam, hittills av tusen konventionella band bunden själs obetvingliga längtan efter livets innersta värme och djupaste lycka. Under hans helt naturliga manliga begär att äga

den kvinna, han så länge och troget älskat, glödde en djup hängivenhet, en intensiv lust att på en gång beskydda och böja sig för henne, en öm svartsjuk trängtan att äntligen utesluta från dem bägge den yttre värld de bägge kände och voro likgiltiga för. Ville hon inte bo i Sverige, stod ju hela utlandet dem öppet — han vore ju oberoende och rik och naturligtvis skulle han genast taga avsked från tjänsten. Hon ägde blott att besluta sig. Han ville inte på något sätt påskynda ett så viktigt steg — nog visste hon vid det här laget, att han kunde vänta! — men han bad om, att det inte måtte vara alltför länge, innan han finge veta hennes mening.

... Hennes mening — hennes beslut!... Alexandra vek dröjande, mycket långsamt ihop de fullskrivna arken — berodde nu allting blott på henne? Hundratals fina trådar hade efter hand spunnit sig in i hennes liv, spunnit sig in mellan henne och de många, som på ett eller annat sätt stodo henne nära — vore det verkligen möjligt att, såsom han begärde, med ett enda tag sönderslita dem alla?... Kunde någonsin de sår hon nu tillfogade sitt eget hjärta läkas? Blödande och stympad komme hon att kasta sig i hans famn — vore han nöjd med henne på det sättet? Hade han månne egentligen tänkt eller drömt sig en sådan brud? Nog gjorde han sitt bästa för att sätta sig in uti och förstå hennes ställning — men kunde han det?... Å, hon insåg så väl, att det var — och måste vara — omöjligt för honom. Såsom nu t. ex. det han sade om barnen...

Alexandra reste sig upp med brevet i handen — trött, tvivlande, ur stånd att tänka längre, bedrövad till döden. Det hade blivit rätt sent och månen stod redan högt över Marieholms mörka skogar. Skenet föll klart in genom bägge fönstren och rutade golvet och det vita sängtäcket.

Nere i trappan hörde hon just nu syster Helgas röst... sitt eget namn...

Hon låste hastigt ned bägge breven i skrivbordslådan och blev stående bredvid bordet — lyssnande. Jo, det var verkligen pappas steg i trappan... Vad i all världen kunde han då vilja henne?...

Liksom när hon i sin barndom begått en eller annan förseelse och fruktade faderns blick, kände hon sig nervös och gick hastigt fram till dörren, som hon öppnade...

Gubben satte — lite pustande — redan foten på översta trappsteget. Han hade sin mössa på huvudet och käpp i handen.

— Jag tänkte jag skulle titta upp och se, hur du har det här uppe, Xandra... började han fryntligt. Det är inte så ofta nu för tiden jag vågar mig upp för trapporna...

Alexandra höll förekommande, nästan ödmjukt, dörren öppen för sin far. Han slog sig ned i länstolen vid ena fönstret.

— Jaha, han såg sig omkring i månskenet, här ser ju riktigt hemtrevligt ut inne. Mammas gamla piano har kommit hit upp ser jag, och de holländska fotografierna ... God plats har du också här uppe, eller hur?...

— Jo, då... Alexandra kände sig mer än vanligt tryckt av sin egen pliktskyldiga tacksamhet och av all denna godlynthet. Naturligtvis hade de alla — först och främst fadern — varit mycket vänliga och frikostiga mot henne, tänkt på allt och bland husets gamla saker samvetsgrant utsökt vad som möjligen kunde vara henne och barnen till nytta. Hon såg sig om: inte en enda möbel utom kofferten bakom dörren var hennes egen.

— Eva borde väl ha lite mera regelbunden undervisning till vintern, fortsatte gubben: han tyckte alltid om att

planera och ställa för andra. Nordbergs nere på bruket skola ha en ny guvernant, du kunde ju tala med dem...

— Ännu så länge, värjde Alexandra för sig, kan jag nog själv läsa med Eva. Hon är ju bara åtta år...

— Riktig, regelbunden skolgång är alltid bättre, avgjorde gubben med bestämdhet. Och pojken din skulle väl också nu börja så smått... Så får du nog att göra med honom.

— Ja, tack, snälla pappa, men...

— Inga men! Jag har redan förberett Nordberg och hans fru. Utgiften blir inte stor...

Alexandra satt och såg ned. Pappa började alltså redan disponera över barnen och deras framtid, liksom han ännu alltjämt gjorde över henne själv och syskonen. Om några år komme han till att roa sig med att utfundera en man till Eva och ett yrke till Charlie. »Inga men!» Nej — om inte för annat, så för barnens skull måste hon härifrån. Allt tycktes då i dag sammansvärja sig emot henne, för att tvinga henne till detta ödesdigra, avgörande beslut, som Carter fordrade och väntade på att hon skulle taga.

— Jag har också tänkt mig, att du egentligen borde få Alines rum här bredvid, fortsatte fadern, hon kan ligga på lilla gavelkammarn. Så hade du en hel liten våning för dig själv och kunde använda det här stora rummet i mitten till ett slags förmak. Det är ju bara trävägg... han knackade med käppen mot tapeten, så att det blir lätt att sätta in en dörr...

— Ja, tack — pappa — det är mycket omtänksamt och vänligt... Men det är ju inte säkert, att vi komma att stanna här i vinter. Hon måste göra våld på sig för att med någorlunda stadig röst kunna fortsätta:

— Jag har just i dag haft brev från Karl. Han har ett projekt...

— Projekt! Alltid projekt! kunde gubben inte bärga sig för att hånande utbrista. Men han hejdade sig genast och sade lugnare, ovanligt aktningsfullt, långsamt och med tonvikt:

— Jag har för resten också ett projekt, som jag redan ett par dar har tänkt på att vilja tala med dig om... Direktör Vidner nere på Kongstafabrikerna behöver en förvaltare till sitt lantbruk — han har ju händerna fulla av sina stora affärer, men det roar honom nu att på lediga stunder gå där och påta med lantbruket...Det vore ingen oäven plats för din man, det. Men jag vet inte riktigt, hur det förhåller sig med bostaden... Om det blir plats för er alla...

Alexandra satt tyst, på sin vakt — för vart ögonblick, som gick, mera förvånad och undrande. Det var första gången hon under alla dessa månader på Råsnäs hört sin far yttra det ringaste intresse för sin svärsons framtid.

— Tack, pappa, sade hon ännu en gång. Det blev efter hand så svårt att jämt säga »tack». Det är mycket snällt av pappa att tänka så mycket på oss, men jag tror, att Karls morbror, brukspatron Carter, redan har skaffat honom en liknande anställning. Ifall han kan besluta sig för att stanna i Sverige, tillade hon svävande.

— Vart skulle han annars ta vägen? frågade gubben bryskt med samma sarkastiskt föraktliga tonfall, som han i regel brukade ha, när han någon gång talade om Karl Skytte. Du kommer väl i alla fall fortfarande att stanna hos oss?...

Det var något visst ängsligt, uppskrämt över den hastiga frågan, vilket icke undgick Alexandra. Men hon kom sig icke för att svara — skakade bara lätt på huvudet.

— Du nämnde brukspatron Carter, återtog fadern lugnare — han tog icke ögonen från hennes av månen fullt belysta ansikte. Är det kanske genom sonen, som nu är på Marieholm... Vasa?

— Jag sade ingenting, pappa.

— Ja, de äro ju nära släkt... Du berättade en gång, att han — sonen, menar jag — på sin tid varit så ovanligt hygglig emot er där borta i Amerika?...

— Han var alltid mycket snäll och hjälpsam mot oss, bekräftade Alexandra uttryckslöst.

— Jag har hört, att han ännu lär vara kvar hos Stjernes... Är det sant?

— Ja.

— Det är minsann en lång visit! Vad vill han där? Folk påstår, att det är för unga frökens skull...

— Jag vet inte, pappa.

— Han brukar ibland spatsera åt det här hållet... Jag har sett honom emellanåt... Ser du honom någonsin?

— En gång har jag sett honom... Hennes röst var inte riktigt lik sig — osäker och halvkvävd — och hon mötte icke faderns blick, som ännu alltjämt oavvänt med ett visst stickande uttryck vilade på henne.

— Flickorna ha sådana underliga idéer, småskrattade han. De inbilla sig, att han snokar omkring här på Råsnäskanten för din skull... Han skrattade igen.

Det var alltför tydligt att fadern hade hört något — visste något. Hon kände hans stickande blick på sig bakom lornjetten.

— En sådan idé! sade hon och reste sig upp. Jag, som så sällan går utanför parken och trädgården...

— Hör på, Xandra — det kom något visst forskande, allvarligt vädjande, nästan bedjande i hans röst. Du har

inte dansat på rosor alltid under de här åren, det är visst och sant — men n u, min tös... n u, när du är hemma igen och det börjar klarna upp, skulle du sannerligen först och främst tänka på... tänka på... Jag menar... Han kom sig inte för att fortsätta.

Men Alexandra visste nu besked. Hon sade plötsligt utmanande:

— Vad menar pappa?

— Jag menar att du först och främst — både för v å r skull och för barnens — skulle tänka på att folk här i trakten kunna finna på att prata om dig. Det går inte an, det inser jag nu, att du längre lever skild från din man...

Han kom åter av sig — ty i månskenet mötte han sin dotters stora, frågande ögon, i vilka han plötsligt läste ett uttryck av hånfullt trots. Men, ehuru han väntade ett svar, ett häftigt svar, sade hon ingenting.

Ty hon brydde sig helt enkelt inte om att svara honom. Hon kände sig plötsligt iskall, alldeles oberörd av hans tydliga farhågor såväl som av hans nervöst ängsliga förmaningar. Vilken rättighet ägde väl han att ännu en gång efter sitt tycke dirigera hennes liv? Om hon då blott kunde göra honom begripligt, hur fullkomligt lönlösa alla råd och förmaningar för framtiden voro i avseende på henne. Som om någon kunde komma och fördrista sig att döma i denna sak utom hon själv!

— Pappa vet visst inte, hur sent det är, sade hon kyligt, alldeles ignorerande vad han talat om. Jag undrar, vad Aline egentligen tror om att vi sitta här och prata så länge...

— Kan hon ha hört vad vi ha talat om? frågade han hastigt. Han reste sig ovillkorligen upp.

— Jag vet inte. Jag har aldrig själv lyssnat.

— I vilket fall som helst — h e n n e kan man då tysta

munnen på, sade gubben Orth myndigt. Och... du får tänka på, vad jag har sagt, Xandra.

Han teg lite och återtog därpå — halvt tvekande men dock med en viss menande, nästan hotande betoning:

— Jag hör, att du under hela den här tiden jämt har korresponderat med unge Carter... Också nu — på så nära håll... Det går inte an. Vi ha haft nog skvaller om dig här i trakten. Inga flera dumheter!

Alexandra stod rak framför honom — trotsig och stum. Hela tiden sökte faderns blick hennes, en hjärtängslig, osäker blick, tiggande om ett enda lugnande ord, underligt kontrasterande mot den despotiskt befallande ton han fann för gott att antaga. Men hon kunde icke bekväma sig att slå bort hans farhågor — inte ens för ögonblicket.

— Allting kunde bli bra igen nu — försökte han sig på nytt. Både mamma och jag ha redan fäst oss vid de små... Och kanske, när jag rätt lär känna din man... Han stannade — vidare kunde han omöjligt gå.

— Det har varat länge, innan pappa har kunnat besluta sig för att göra hans bekantskap — kom det hårt, ansträngt från Alexandra.

Gubben såg hastigt — nästan blinkande — upp på henne. Han fruktade plötsligt att möta den länge kvävda och kuvade stormen i hennes blick och röst.

— Du får tänka på vad jag har sagt! upprepade han ännu en gång, mera högröstat än han förut talat, tvärt och avgörande, i det han äntligen räckte henne handen till godnatt.

Men när han med käppen framför sig och handen på ledstången, långsamt trevade sig fram utför den mörka trappan, visste han, att allt vad han hade sagt tjänade till rakt ingenting. Så tydligt som aldrig förr kände han i

djupet av sin själ, hur maktlös han stod gentemot denna rebelliska dotter, för vilken hans ord ännu alltjämt, trots den hårda straffets skola han låtit henne genomgå, i jämförelse med hennes egen vilja alls ingenting betydde.

XVII.

— Är vagnen kommen, Helga?

— Ja, pappa...

— Och... Han betänkte sig: din svåger?...

— Karl steg ur vid flygeln nere hos Ludvig.

— Det är bra, sade han kort. Bed så Alexandra komma hit.

Men när befallningen — i något mildrad form — blev överbragt Alexandra, fann hon icke för gott att genast utan vidare efterkomma den. Uppe på rummet anställde hon genast häftigt förhör med Helga. Var det möjligt, att hon hade sett rätt?... Var det verkligen Karl, som kommit?... Och h o n visste ingenting om det!... Vad i all världen...

— Jag vet bara, tillstod stackars Helga, förskrämd och mystifierad, att pappa i förrgår fick Karls adress av Ludvig. Han bad uttryckligen, att vi inte skulle säga något åt dig...

— Han måste alltså ha telegraferat till honom?...

— Jag vet inte... Söta Xandra, om ett ögonblick får du ju träffa honom själv och kan få reda på, hur allting hänger ihop. Det är nog något om en plats...

Men Alexandra stod med nästan bortvänt huvud och rynkade ögonbryn — så djupt försjunken i sig själv, att hon inte ens hörde vad systern sade.

— Säg, att jag inte kommer, sade hon plötsligt bestämt. Jag vill träffa min man här uppe. I enrum.

Helga såg hjärtängsligt på systern — aldrig hade hon sett ett sådant uttryck i Alexandras ögon.

— På det här viset blir det pappa själv, som kommer att framtvinga det, utbrast hon åter häftigt. Hade jag fått vara i ro någon tid ännu — hade jag fått råda mig själv...

— Xandra! mumlade Helga. Jag förstår inte...

— Men jag förstår hans taktik, avbröt Alexandra henne utom sig. Han vill överrumpla mig, binda mina händer... Kan du inte begripa det?...

— Jag vet ju inte vad du talar om... vad alltsammans handlar om. Jag kan ju bara ana... Hennes tårfyllda ögon vände sig bedjande, ångestfullt frågande mot systern.

— Vad det handlar om?... Hon betänkte sig ett ögonblick. Därpå tog hon ett steg fram och lade beslutsamt, mycket allvarligt bägge händerna på Helgas axlar:

— Det är bäst du får veta det så gott först som sist, Helga. Du är ändå den enda av er allesammans jag kan tala med. Det... det är... Under sista tiden har jag ibland tänkt på, om... om det inte kanske vore bäst om vi, Karl och jag, upplöste vårt äktenskap...

— Xandra!

— Ja, hon skrattade kort — förläget, skamset. Men jag hade inte beslutat mig ännu... Jag hade långt ifrån beslutat mig... Knappt nog ens hunnit antyda för Karl vad det är jag har gått och tänkt på... Jag... Hon lade plötsligt armarna om systerns hals och huvudet ned mot hennes axel: Jag nändes inte, viskade hon med en snyftning.

— Det är... viskade Helga med en röst, som nu darrade av ångest: det är Carter?...

— Ja, sade Alexandra tonlöst — gjorde icke ringaste försök att förneka eller kringgå frågan. Hon förde fingerspetsarna upp emot ögonlocken och började leta efter sin näsduk. Ånej, säg ingenting... Du kan inte bedöma det ... Jag kan knappt själv. Det är så länge sedan det började... Och hon återtog ännu en gång med mera behärskad röst:

— Jag säger dig ju, att jag inte har beslutat mig.

Helga tyckte att det kändes liksom hennes ben inte riktig ville bära henne. Hon sjönk långsamt ner på närmaste stol.

— Jag förstår det inte, sade hon bara.

Alexandra skakade trött, avvärjande på huvudet. Jag har tänkt tills mitt huvud hållit på att sprängas, sade hon. Det ena ögonblicket förefaller det mig som om det vore en omöjlighet — att gå ifrån honom... att skiljas ifrån honom, menar jag, tillade hon lägre. Ett äktenskap är i verkligheten oupplösligt, hon tänkte inte längre på Helga, gav blott luft åt sin egen innersta förtvivlade tanke. Det, som har varit emellan oss två, kan aldrig utplånas...

— Men då... mumlade Helga lättad, halvt frågande.

Alexandra satt och såg oavvänt på henne under sina raka, smärtsamt hopdragna ögonbryn. Systern hade intryck av att hennes blick gick tvärsigenom henne, som om hon rakt inte existerade.

— Jag vet att jag aldrig — kanske inte ens i hans ögon — i alla fall aldrig i mina egna, kan upphöra att i verkligheten fortfarande vara Karls hustru, Karls frånskilda hustru... Å, ingen må tro, att jag gör mig några illusioner!... Men, å den andra sidan...

Hon reste sig upp och började nervöst gå fram och tillbaka på golvet. Medvetandet om att den hon på hela jorden mest fruktade för att träffa — sin man — nu fanns under samma tak som hon, och att hon — kanske till och med om blott ett par minuter — skulle stå ansikte mot ansikte med honom, gjorde henne alldeles utom sig. Hon, som annars var så inbunden och sluten, vände nu i sin plötsliga hjälplösa ångest ut och in på sitt innersta, hemligaste själv.

— Jag är Karl Skyttes hustru, jag kan förstås aldrig bli någon annans... Hennes läppar skälvde, förtvivlans bitterhet talade ur hennes röst och blick, och hon gjorde inför systern intet försök att mildra meningen i sina ord. Men jag kan tillhöra en annan man, och lagen ger mig lov att bära ett annat namn... Å, du begriper mig förstås inte!... Hur skulle du kunna det?...

— Jo, Xandra... Helga sträckte ovillkorligen — liksom för att söka stödja henne — ut handen... Jo. Och blott genom att se in i systerns ögon och höra hennes röst, tyckte hon verkligen i detta ögonblick, att hon fullkomligt förstod hennes gåtfulla ord.

Alexandra stod mitt framför henne, men hon tycktes icke se den framsträckta handen.

— Du tycker, att jag är självisk? sade hon hastigt, hårt.

Helga slog ned ögonen och drog åter tafatt åt sig sin hand. — Hur kan jag veta?...

— Säg det bara... Du har rätt, just nu tänker jag mest på mig själv, uteslutande på mig själv, nästan... För jag törs inte tänka på... på... honom...

... Jag har hört — tillade hon lägre, och åter såg det ut som om hon hade glömt, att någon hörde henne — att medlidande hos en kvinna kan ersätta kärlek. Det är

möjligt, j a g tror inte på det. Jag säger bara: Gud nåde den, som inte längre kan se upp till sin man.

Helga hade plötsligt sprungit upp. Hon öppnade dörren på glänt och stod och lyssnade utåt trappan.

— Han är kommen, viskade hon. Pappa tar emot honom i förstugan... De hörde bägge otydligt rösterna där nerifrån. Han... Jag tror det bara är om platsen han talar...

— Stäng dörren! sade Alexandra högt, befallande, mycket retligt. Hon var alldeles blek.

— Men pappa v e t ju ingenting? vände sig Helga om. Jag menar, han vet ju ingenting om... om...

— V e t?... Han gissar. Därför sätter han nu allting i rörelse för att hindra... Å, att han inte kunde låtit mig vara i fred! utbrast hon. Bara några dagar till, bara i d a g!

— Jag är säker på, att pappa nu sitter och väntar på dig där nere, sade Helga nervöst.

— Jag går inte... Jag k a n inte...

— Å, Xandra...

Det hördes hastiga karlsteg i trappan. Systrarna sågo på varandra — de voro bägge nästan lika bleka. Någon knackade brådskande på dörren.

— Xandra?... Är du där?...

— Det är bara Ludvig! utbrast Helga. Det lät som om hon plötsligt kastade ifrån sig en börda.

— Kom in... Alexandra öppnade själv dörren.

— Men Xandra... Har Helga då inte sagt dig att Karl är där nere och talar med pappa?... Varför kommer du inte ner?

— Jag... hon undvek broderns blick. Jag... jag kan inte tala med honom i pappas närvaro...

— Du ser då, Ludvig, utbrast Helga häftigt, att hon inte är i stånd att tala med någon just nu.

Brodern såg från den ena till den andra av sina två systrar och förstod genast — blott genom att se dem — att något inte var som det borde vara. Kanske anade han liksom Helga, v a d det var.

— Säg mig, vad jag skall göra, sade han kort till Alexandra. Men hans ton var lågmält osäker — undfallande, nästan ursäktande.

— Jag vet inte... mumlade hon. Hennes ögon liknade, då hon lyfte dem mot honom, ett jagat djurs. Kan jag inte?... Är det inte möjligt att jag kan slippa?...

— Jag är rädd för, sade Ludvig långsamt, medlidsamt, att... att du i alla fall måste t a l a med honom.

— Bed honom komma hit upp, sade Helga plötsligt beslutsamt. Hennes och Ludvigs ögon möttes.

De tego alla tre — väntade på Alexandras avgörande. Åter hörde de dörrarna gå där nere — röster — steg i förstugan.

— Ja, sade Alexandra nästan ohörbart. Det är visst bäst. Bed honom komma hit upp.

Ett ögonblick slöt Helga systern nästan hysteriskt intill sig — Jag går... viskade hon.

— Seså, Xandra... Brodern tog redan i låset, hans blick sökte hennes. Kom ihåg, att han kan vara här uppe senast om ett par minuter.

— Gå bara, mumlade Alexandra. Hon gjorde en rörelse emot dem med handen.

Hon blev stående mitt på golvet, medan hon hörde deras steg försvinna i trappan. Hon försökte att tänka, att fatta ett beslut... Hon visste ju, att hon om några minuter skulle träffa honom.

Helt och hållet oförberedd hade han inte kommit. I det

sista brev hon — strax efter samtalet med fadern — skrivit till honom, och vilket han måste ha fått ungefär samtidigt med dennes telegram, hade hon uppriktigt — mera uppriktigt kanske, än hon muntligt kunnat göra det — talat med honom om deras efter hand förändrade förhållande till varandra. Hon hade varit mycket ödmjuk, tagit all skulden på sig och bett honom icke döma henne för hårt. Hon lät honom veta att hon, såsom bunden vid honom, inte ansåg sig själv för fri och alltså heller inte kunde handla fritt — hon lade det slutliga avgörandet i hans hand och lovade att böja sig för hans vilja. Men när hon skrev detta, visste hon, att Karl Skytte, hur svag han än måtte vara och hur mycket han än måtte älska henne, var alltför stolt att någonsin söka tvinga en kvinna, som redan i sitt hjärta tillhörde en annan, att hålla ett löfte hon redan i tankarna brutit.

Under dessa få minuter, medan hon ensam i sitt rum under stum intensiv sinnesrörelse väntade på den man, hon så djupt förorättat och som — enligt hennes eget medgivande — ägde all rätt att döma henne, genomlevde Alexandra ännu en gång nästan hela sitt föregående liv och såg sig själv kanske klarare än hon någonsin förut gjort, eller någonsin senare komme att göra. Hon visste, att när Karls mor och syskon nu komme att klaga över att han, efter att för sin kärleks skull ha offrat sin framtid, nu såsom utsliten och värdelös kastades åt sidan, då hade de — hur hårda orden än måtte låta — i det stora hela rätt. Ty hur skulle hon väl kunna förklara dem, att hon under dessa tio år i verkligheten givit lika mycket som han, bortödslat lika stora livsvärden som han, och att när hon nu — uppfylld av en ny känsla, som långsamt vuxit upp vid sidan av den gamla — stod beredd att åter börja ett nytt liv vid en annan mans sida, var det ute-

slutande, emedan hon var så mycket starkare än han. I deras gemensamma skeppsbrott hade han tillsatt allt: kraft, hälsa, tron på livet; — hon, som ägde förmågan till självförnyelse, hade, trots alla förluster, allting i behåll. Hon hade ännu själva livet framför sig — han hade blott en för så och så många år förlängd tillvaro. Han visste det lika väl som hon, och om han fann henne grym, därför att hon var så stark — kunde hon göra annat än böja sig för honom och lägga sitt öde i hans händer?

Men i detta ögonblick, då hon stod beredd att möta detta öde, hjälpte inga sofismer. Hon visste, att i denna skenbara undfallenhet, varmed hon dessa sista dagar sökt avväpna sitt samvete, låg hennes stora synd. Hon kände sin man, och när hon framställde saken för honom på det sätt, som hon gjort, visste hon, att hon i själva verket tvang honom att bryta staven över sig själv. På hennes vädjan till hans godtycke hade han — skapad som han var — blott ett svar. Och hon visste redan mycket väl, hur detta svar komme att låta.

Åter ljödo steg i trappan — tunga, litet trötta och släpande steg — han frågade efter hennes dörr och en flickstämma svarade. Hon hörde tydligt hans lågmält hövliga, mekaniskt yttrade tack. Nu tog han i låset...

— Xandra...

Han låste först omsorgsfullt dörren, innan han vände sig emot henne. Han var lite andtruten efter att ha stigit uppför trappan och mycket blek. Det mörkblonda håret, som redan började gråna vid tinningarna, föll efter resan en smula oordnat fram över pannan. Ögonen sågo genast rakt in i hennes — men han räckte henne inte handen, närmade sig henne icke.

Hela hennes själ var i hennes ögon, som mötte hans. I detta ögonblick kände hon bara, att hon höll gränslöst

mycket av honom — nästan lika mycket som hon höll av barnen — och att hon gjorde honom bitter, bitter sorg.

— Jag vill göra allt vad du vill, sade hon sakta. Det var hennes allra första ord.

— Vad k a n du göra? — Han lade tungt bägge händerna på hennes axlar och såg ned på henne. Vad kan du göra, när du inte längre kan och vill vara hos mig? ... Å ... utan att taga händerna från hennes skuldror, sköt han henne litet ifrån sig. Jag har förstått allting ...

Hon sänkte blicken. — Jag är beredd att låta allting vara oförändrat emellan oss, viskade hon.

— Allting ä r redan förändrat, sade han blott. Kom ... Han satte sig trött på soffan.

Och de började tala.

XVIII.

Henrik Stjerne kom hem från en kommunalstämma i kyrkbyn. När han bortåt kvällen trädde in i sin hustrus vardagsrum, reste hon sig rödgråten och med näsduken i handen från soffan och kom genast fram emot honom.

— Thomas har nyss varit inne hos mig, sade hon lågmält. Han... Hon förde näsduken upp till de skälvande läpparna och kunde inte fortsätta.

— Vad står på, Malin?... Han tog henne med bägge händer om huvudet och försökte se henne in i ansiktet. Det har väl inte hänt något?...

— Å, det är r y s l i g t! utbrast Malin, plötsligt utom sig och tryckte sig häftigt intill sin man. Och vi, som hela tiden ha gått här och inte anat det minsta...

— Är det... Är det Alexandra?... gissade han försiktigt. Hon svarade blott med en blick och en snyftning.

Henrik mumlade otydligt någonting, det lät nästan som en ed, betänksamt, med mycket allvarligt ansikte.

— Och Karl! utbrast Malin högt, förtvivlat. Jag törs inte ens tänka på honom. Jag vågar inte se honom igen. Hade det varit någon annan av bröderna! Men h a n...

— Var är Thomas? frågade Henrik långsamt.

— Han reser i afton. Du kan väl begripa, att han inte kan stanna längre hos oss efter detta... Han var

för resten mycket olycklig över att hans förhållande till oss, till mig, som han alltid har hållit så mycket av, nu för alltid blivit förstört. Och barnen hade han också fäst sig så mycket vid, sade han...

Hon satt en stund och stirrade bedrövat ut framför sig och bet sig i läppen för att hålla den stilla. Därpå skakade hon på huvudet och sade med en helt annan röst, i det hon, med en djup suck, liksom sköt alltsammans ifrån sig.

— Å, det är ju så pinsamt och ohyggligt för oss alla, detta...

... Och vad skall jag säga till barnen, vände sig plötsligt hennes tankar till hennes eget närmaste bekymmer. Hur skall jag någonsin kunna förklara Agnes och Ebba detta?... Det kommer ju att kullstörta alla deras begrepp om oss alla... Nu ta de »far» och »mor» och »hem» så enkelt. Det blir som att välta själva grundvalen...

— Du tänker bara på dem, sade Henrik förebrående. Tänk på Karls barn.

— Å, de äro ju, gudskelov, rätt små ännu... Men nog tänker jag på dem också, må du tro...

Hon teg lite och satt och såg ut framför sig med sina tårfyllda ögon, i det hon långsamt, gång på gång, snodde den fuktiga näsduken omkring pekfingret.

— Jag vet inte, hur jag skall kunna säga det till Agnes, liksom pressade sig hennes innersta beständiga tanke åter fram.

— Tror du då?... Hennes man vände hastigt på huvudet och såg ängsligt, liksom frågande ned på henne. Men Malin, du menar då inte?... Du kan väl aldrig tro?...

— Vad vet jag?... mumlade hon nästan retligt, halvt

generat. Jag v e t ju ingenting, men... Kan du inte själv märka, hur annorlunda hon på sista tiden varit?... Så skälmaktig och övermodig och med den där glansen djupt inne i ögonen...

— Jo. Men... kanske... Kommer du inte ihåg det där brevet hon fick från målaren?... försökte han trösta henne.

— Å, sade Malin bara. Du kan väl se, att det är någon på närmare håll.

De tego bägge, fördjupade i samma ängslan.

— Vad tjänar det till, utbrast plötsligt Malin nästan upproriskt. Kan du säga mig vad det tjänar till, att jag har levat nästan fyrtio år i denna världen och har fått ögonen öppna för så mycket, när jag nu inte kan hjälpa Agnes? Jag kan inte hjälpa henne mera än om hon sutte på månen.

— Kanske är hon också på sitt sätt ungefär lika långt ifrån dig, undslapp det honom. Nej... seså, Malin!... Vad tjänar det till att taga det på det viset?... Var nu inte så rent förtvivlad, heller...

— Å, jag k a n inte låta bli att tänka på det. När Thomas kom hit in så upprörd och började tala med mig, så... så tänkte jag strax först och främst på henne. Jag har ju sett, hur hon, nästan genast, började vända sitt hjärta till honom. Jag ville inte riktigt medge det för mig själv, men jag s å g det. Och ett ögonblick förekom det mig verkligen, jag vet inte hur, ty jag borde ju ha vetat bättre, som om också han... De hade alltid så mycket att tala om ihop, och det såg ut som om han... Ja, rent ut sagt: som om han b e u n d r a d e henne...

— Vem skulle inte beundra Agnes? tyckte hennes far, som om det vore en självklar sak.

— För det att v i göra det, mumlade Malin före-

brående, är det väl inte sagt att alla ha samma smak. Men han talade också ofta om henne med mig: han sade, att han aldrig mindes sig ha sett någon, som av naturen ägde en sådan »air» och hållning... Han betonade alltid hennes egendomliga finhet, hennes medfödda eleganta säkerhet...

— Men Malin!... Du borde då veta, att när en karl riktigt håller av någon, går han inte omkring och prisar och beundrar henne högljutt.

— Nej, medgav Malin. Men jag förmodar, att det smickrade mig, att han, som har sett så många, förstod att uppskatta henne... Men jag skulle naturligtvis ha genomskådat, hur det hängde ihop och varnat henne, låtit henne förstå...

Hon satte sig djupare in i den gamla länstolen och lutade huvudet starkt tillbaka mot ryggstödet för att hindra tårarna från att taga fart på nytt.

— Att man ska vara så vanmäktig och hjälplös alltid! ... När hon började taga sina första steg kunde jag hålla henne under armarna. Och nu...

— Du kunde inte heller då hindra henne från att stappla eller falla en och annan gång. Henrik strök sin hustru sakta över håret: det var synd om henne, att hon alltid tänkte så mycket. Har du då aldrig själv begått ett misstag i känsloväg?... Inte kunna vi stänga barnen ute från livet inte...

Någon tog varsamt, försiktigt i dörren. Det var en av pojkarna som med mössan i handen kom in med ett brev. Han såg lite skyggt på mors förgråtna ansikte och fars breda rygg, innan han sade:

— Jag mötte ett bud från Munkeboda nere på vägen. Morbror Karl har plötsligt kommit dit. Och här är ett brev till mor...

Malin tog biljetten och såg på utanskriften:

— Det är från Karl, sade hon med en lång, förtvivlad blick upp till sin man. Du ska få se, att han redan vet allt, och att det är därför han kommit hem...

Thomas Carter hade rest med åttatåget. Henrik hade själv följt honom till stationen och genom deras knapphändiga, ofta avbrutna samtal hade han på vägen någorlunda kommit underfund med, hur historien ända från början hängde ihop, och att Alexandra efter många betänkligheter äntligen gått in på att tala med sin man om skilsmässa.

— Men du själv? vädjade Henrik opartiskt till honom. Har du riktigt tänkt på, hur helt annorlunda d i t t liv efter detta kommer att gestalta sig?... Det blir att fullständigt avbryta hela din bana...

— Min »bana», upprepade Carter ironiskt. Vad tror du jag hittills har uträttat här i världen?... Inte ens så mycket som mina kamrater, vilka åtminstone använt tiden att »slå rekord» i golf och tennis och göra goda partier... Rent ut sagt, Henrik: jag är dödstrött på hela det innehållslösa och rotlösa liv jag under alla dessa år levat...

... Om nu blott d e t t a snart vore förbi... Han blossade häftigt på cigarren, såg icke längre på Henrik.

— Tja, mumlade Stjerne skeptiskt. Han inlät sig inte på förmaningar eller förebråelser, och att angående detta ämne anslå en förtroligare ton förbjöd sig själv.

Vilma Falkner och Thorborg voro nere vid stationen för att reklamera en bortkommen försändelse. De stodo inne på kontoret, då ekipaget från Marieholm körde upp för trappan och drogo sig genast ovillkorligt liksom skyggt tillbaka. Såsom genom en tyst överenskommelse

drogo de ut affären med reklamationen så länge de möjligtvis kunde och lämnade inte kontoret förr än snälltåget redan stod på perrongen.

— Jag undrar, hur det har gått till egentligen, undrade Vilma förtroligt, då hon och systern åter kommit upp i giggen, som Thorborg körde. Att det har kunnat gå så långt, menar jag...

— Det är inte gott att veta, avklippte Thorborg torrt.

— Naturligtvis törs man inte tala ett ord till Xandra om det, började åter fru Falkner, så uppfylld av det intressanta ämnet, att hon omöjligt kunde låta bli att tala därom. Det är mycket, att hon — så onaturligt inbunden som hon är — i eftermiddag, då Karl farit sin väg, verkligen kunde besluta sig att tala rent ut med pappa och mamma om saken... Stackars mamma! Hon var alldeles ifrån sig, när hon strax efteråt kom in till mig...

— Ja, man kan nästan bli rädd för att gifta sig, sade Thorborg, halvt i tankar, ovillkorligen medryckt av systerns förtrolighet.

— Å, din Birgerson ser mig inte ut att vilja komma med sådana överraskningar åtminstone. Thorborg rodnade. Nej, men sina barn kan man frukta för! Jag försäkrar, att jag bävar helt in i hjärtat, när jag tänker på, vilken tid Lotten och Gerda komma att växa upp uti...

... Att Alexandra k a n, med en sådan förtid bakom sig! Vilma fortfor att prata, hon m å s t e ha luft för sina tankar. Och att h a n kan, du!... En gift hustru med två barn, som varit blixtkär i sin man och nästan svultit för hans skull! Jag begriper det inte. Och han, som kunde ha fått vilken ung flicka han behagade peka på, och det av de allra förnämsta och finaste i landet.

— Jag tror inte att du och jag riktigt kunna bedöma Alexandras charm, försökte Thorborg vara rättvis. I sitt

innersta ansåg hon hela saken precis lika mystiskt obegriplig som systern.

— Det är ren perversitet, avgjorde Vilma kategoriskt. En så förvand karl, som han troligen är... En ung oberörd och oskyldig flicka är naturligtvis inte »pikant» nog för honom...

— Å, Vilma! Hur kan du säga på det viset. Du känner honom ju inte alls.

— Alla människor i Göteborg säga att systern är konstig — så är det nog troligt, att han också är det, slöt hon djärvt. Stackars Xandra! Jag avundas henne sannerligen inte. Bara hon inte råkar ur den ena knipan i den andra...

— Men ett sådant parti hon kommer att göra! utbrast hon efter en stund respektfullt. Kära du, när jag tänker på vilket uppseende det här kommer att väcka både i Stockholm och Göteborg... Hela Allinge bruk får han ärva, den andra sonen har Runefors, och det säges att gubben är värd åtminstone fyra eller fem miljoner i kontanter...

— Tror du pappa har detta lika klart för sig som du? frågade Thorborg litet sarkastiskt.

— Kanske inte ännu, svarade fru Falkner omisstänksamt. Jag tror inte alls han tänker på det. Han var alldeles utom sig, sade mamma, då Alexandra talade med dem. Du vet, hur känslig pappa är i vissa saker, och det är nu andra gången hon gör honom så dödligt emot.

— Ja, och nu har han inte ens längre i sin makt, att låta henne umgälla det.

— Stackars pappa! Han har egentligen ingen riktig glädje, efter sitt huvud — reserverade Vilma sig — av någon av oss.

— Utom av dig, svarade Thorborg torrt. Hon såg

tankfullt bort emot Råsnäs, vars fabriksskorstenar och många byggnader nu reste sig framför dem emot den röda aftonhimlen. Hon återtog tankfullt:

— Nej, kanske är det synd om honom. Han har ju egentligen icke intresse för något annat i hela världen än oss. Och här går Ludvig och vill absolut göra honom den sorgen att gifta sig med Aline, som — det behöver man sannerligen inte vara profet för att se — naturligtvis som hustru kommer att bli lika dubbel och självisk och genomsvag som hon alltid har varit som flicka. Och Helga, som är förutbestämd att låta sig nedtrampas av alla liksom mamma... Och jag, som, efter vad han själv tycker och säger, bara gör honom emot på alla sätt och vis...

— Du borde ge efter för honom — Vilma begagnade tillfället att inverka på sin stridiga syster. Se på Xandra! Tror du nu inte, att hon ångrar, att hon inte för tio år sedan rättade sig efter pappa?...

— Jag vet inte det, sade Thorborg. Och hon tillade öppenhjärtigt såsom sin oförgripliga mening:

— Det hade minsann inte kommit någon Carter och velat ha henne nu, om hon inte varit... just den hon nu är. Det kan låta konstigt, och du kan kalla det vad du vill, men jag är säker på, att det inte är Alexandra Orth han bryr sig om — det är, så sant jag lever, Alexandra Skytte.
